

WESTERN

POVRATAK NEVINOG

BROJ 1001 ● CENA 5 DIN.

ERNEST HEJKOKS

B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

Nemačka 5,00 DEM ● Švajcarska 5,00 CHF ● Austrija 30 ATS ● Makedonija 80 MKD
Slovenija 390 SIT

WESTERN ROMAN

1001

1996

Ernest Hejkoks

POVRATAK NEVINOG

Stiv Lenk

JEDAN PROTIV ČETVORICE

X-100

DOO »DNEVNIK — IZDAVAČKA DELATNOST« NOVI SAD sa p.o.
Vojvodanskih brigada 7/VI, 21000 Novi Sad
REDAKCIJA KNJIGE

V.D. Direktora i glavni i odgovorni urednik Izdavačke delatnosti
DUŠAN STANOJEV

Urednik:
GRADIMIR L. PAŠĆANOVIĆ

Recenzent:
PIROŠKA MATIĆ

Lektor:
JOVANKA STOJIĆEVIĆ

Likovno grafički urednik:
BORISLAVKA DIMITROV

Adresa Redakcije:

»DNEVNIK — IZDAVAČKA DELATNOST«, REDAKCIJA KNJIGE, Vojvodanskih
brigada 7/VI, 21000 Novi Sad ● Tel: 021/24-197

Štampa:

»DNEVNIK« Holding sa p.o. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 81, 21000 Novi Sad

Ernest Hejkoks

POVRATAK NEVINOG

Hag Kingmed se nadvio preko vagoniskog prozora ne skidajući pogled sa oznaka kojima je bila obeležena stoka utovarena za Ogalalu.

— Kakav tovar, momci! — doviknu kaubojima koji su čučali pored vagona.

Da je bio neko drugi, ne bi ga ni pogledali. Ali, odmah su prepoznali Haga. On je bio njihovog soja, nije ga promenio ni osam godina koje je proveo tamo, na Istoku! Sve je na njemu bilo isto: mršavo lice, cipele zavrnutih vrhova, podšišani zalisci i nekoliko pramenova koji su padali preko njegovog čela.

Osetili su u njegovom glasu na šta cilja. I jedan od njih odgovori ravnodušno:

— Kao što vidiš, Hag!... To su »Tri Y — Zelena reka«!

— Dobra godina?

— Prilična... Mada je bilo pomora teladi! A kako je tamo na Istoku? Hag Kingmed sleže ramenima.

— Jako te zanima?

Kauboj mu uzvрати podrugljivo.

— Zadržao si se tamo veoma dugo... Čini mi se da sada ideš na Zapad?

— Tačno, pogodio si... Vraćam se u stari zavičaj!

— Bilo bi bolje da razmisliš o tome. Neki ljudi, tamo, jedva čekaju da ti se osvete!

Točkovi zaškripaše i vagoni lagano krenuše.

— Momče, ne guraj nos u tuđe poslove! — dobaci Hag. — Do viđenja i srećno!

Kauboj ga pozdravi dizanjem ruke.

— Možda si u pravu, Hag!?... Мене највише занима шта ћу добити за свој труд!

Hag Kingmed se zavalio u sedištu, zagledavši se u grmlje i pesak koji su promicali pored vagona. Onda primeti i neku vetrenjaču daleko na vidiku. Pred oči su mu dolazili događaji iz prošlosti. Svi, koje je preturio preko glave... Osam godina provedenih u gradu bio je dug period, a on je želeo da ima rudnik u brdima na zapadu! Samo nikako mu se nisu dopadale veze koje je imao na Vol stritu. Za njim je bilo dugo poglavlje života: od devetnaeste do dvadeset sedme godine starosti! Sada je Hag oprezno zatvorio to poglavlje ostavivši ga za sobom. Upravo se počeo ozbiljno prihvatati posla kad mu jedan lekar začeprika po prošlosti. Reče mu, da grad nije za njega. Ako ga je priroda već obdaruila srećom da je živio tamo gde mu je kiša umivala lice a Sunce sušilo kožu, zašto bi se skrivao iza bedema koji se nazivao biznis?!

— Zaboga, Hag, — reče mu taj lekar — zašto ne ostavite sve to? Ne vidim nikakve sile koja vas vezuje za takav život! Odlazite tamo, gde ćete biti oslobođeni svega toga!

I Hag Kingmed se odlučio da se vrati u rodni zavičaj. Ipak, pitao se u sebi, zašto je tako naglo doneo odluku kad je uspeh već bio na domak njegovih ruku? I to posle osam punih godina napornog rada! Onda je brzo došao do zaključka da te godine nisu ništa izmenile u njemu. Nekada se brinuo o Rabiju Luku. . . Taj Rabi ga je čak jednom uvukao u nezgodan okršaj zbog čega je morao bežati glavom bez obzira. Sad se vraćao sa čvrstom odlukom da se bori vlastitim rukama osećajući se daleko sigurnijim. Razmišljajući o svemu tome, o bezbroj smicalica iz toga vremena, odjednom se glasno nasmejavao i progundao: »Sto mu gromova, kako je sve to bilo smešno«!

Onda, neočekivano, do njega dopre razdragan smeh. Okrenuo se zbunjeno, skoro postićeno što je neko bio svedok njegove bezvoljne ispovesti.

Bila je to neka devojka stara najviše oko dvadeset godina. Bila je obučena po modi sa šeširićem priljubljenim uz kosu. Sedela je kraj njega, i kad Hag upre pogled u njeno lice, ona pocrvene. Nije bila niskog rasta, a kad se trenutak kasnije podigla na noge, Hag je mogao mirne duše zaključiti da je prilično krupna.

Mada ni sam nije znao zašto se oseća neprijatno, Hag Kingmed je bio nespokojan. Bacio je pogled na njenu ruku. Nije imala prsten! O vratu joj je visio samo jedan nakit: zlatan broš, koji se kretao tamo-amo kako bi se ona pomerala.

— Odakle ta devojka ovde? — progunda u sebi Hag.

— Znam na šta mislite — dobaci devojka. — Eto, prošla sam sedam država da bih čula kako govorite sa sobom!

Nasmejala se glasno i nastavila:

— Ne brinite ništa, to je čista ženska radoznalost! Još u Čikagu sam zaključila da ste odnekud sa zapada.

Hag je pogleda zamišljeno, pa dobaci:

— Vraćam se u rodni kraj, gospođice. Ne čudite se što sam se ovako usamljen prepustio mislima o prošlosti! . . . Oprostite, da li ste vi ušli u voz u Čikagu?

Devojka se spusti na sedište pored njega i prasnu u smeh.

— Sedim tu blizu vas još od Njujorka! Zar me zaista niste primetili? . . . Jesam li pogodila? Ve ste sa zapada?

Hag baci pogled kroz prozor vagona. Pored njih je promicala prerija.

— Da, pogodili ste. . . Nedostajali su mi ovakvi pejzaži.

Glavom je pokazao na talasastu preriju.

— Dugo niste bili u zavičaju?

— Osam godina! . . . Odavno nisam bio u Oregonu!

— U Oregonu? . . . Onda vas potpuno shvatam. . . Ja sam bila odsutna iz njega samo godinu dana, a čini mi se da je prohujalo sto!

Lice devojke poprими setni izraz.

— . . . Živim jugoistočno od Benda — dobaci. — Verujte mi da sam veoma srećna što se vraćam tamo!

Hag se trže. Pažljivo se zagleda u devojku, a onda se uznemiri. Učinilo mu se da je već video negde to lice. Kao da joj je poznavao i porodicu?! Rekla je da živi u blizini Benda. . . Onda joj je morao znati i ime i prezime! Upravo kad je nameravao da joj se predstavi, kad ga nešto duboko u njemu upozori da to ne čini. On se vraćao tamo gde je doživeo dosta neprilika i nije bilo od nikakve koristi da nekom saopštava svoj identitet.

Činilo mu se da se zapad nije mnogo izmenio. Napolju je duvao preko pustinje hladan vetar, a kojo-ti su urlali sa obližnjih brežuljaka. . . Da, zapad se nije mnogo izmenio! Možda se mržnja i neprijateljstvo donekle uspavalo, ali kad ga budu videli, opet će brzo oživeti!

Rabi Lak svakako još živi u okolini San Forda. Hagu Kingmedu se

odjednom natušti lice. Da, jedan nesređen dug se protezao kroz svih tih osam godina između njega i toga Rabijsa. Pred Hagovim očima izniče Rabi Lak, zdepast, snažnih prsiju i neprijatna lica sa očima krvožedne zveri.

Kingmed primeti kako ga je devojka pogledala namrgođeno. Istog trenutka, pojavi se kondukter i dobaci:

— Vreme je, gospođice!

Ustala je i pozdravila Hagu osmehom a zatim nestade iz kupea. Izašla je iz voza u Bekeru, a Hag ju je posmatrao dok se kretala prema staničnoj zgradi. Išla je uspravno i graciozno noseći svoj prtljag. A kad je voz krenuo iz stanice, uhvatila je Hagov pogled dok je stajao na platformi vagona. Obrazi su joj se opet zarumenili i ona se ljubazno osmehnu na njega. Kao da mu je htela reći: »Dobro došao na zapad, stari kauboju«!

Samo, istog časa, Hag primeti dva slova na njenom koferu: H. S. Sa njegovog lica nestade osmeha. Bilo mu je jasno ko je ta devojka i to saznanje ga dovede do očaja. Ali, ona ga zaista nije mogla prepoznati... Videla ga je svega dva puta. Pre osam godina, bila je nezgrapna devojčica sa kikama koja je mirno jahala po ranču na veoma mirnom konju.

Nije se varao. To je bila Helena Staret!... Nekad je bila putujuća glumica i stalno se šetala od Džon Deja do Mičela.

Hag se ipak osmehnu.

Kad me bude videla sledeći put, svakako se neće osmehivati na mene! — pomislio je.

Sledećeg jutra je napustio voz u Dalasu i seo na lokalni voz za Bend, a već istog dana, kasno popodne, kretao se ulicama koje su mu bile tako bliske. Učini mu se, ipak, da su te ulice veoma promenile izgled. Bend se zaista proširio, njegove ulice ušle su već duboko u preriju, a radnje su bile bogatije. No, činilo

mu se, takođe, da je gradić ipak izgubio nešto od nekadašnje atmosfere. Bio je očajan što se vraća kući pod tako tužnim okolnostima. Skoro da se osećao stranac u svom zavijaču!

Nije bio u stanju ni da jede ni da spava u tom gradu koji ga je nekada prognao iz svoje sredine. Ipak, svratio je u jedan restoran gde je večerao, a onda se uputi u staju koja je iznajmljivala konje. Vlasnik staje baci letimičan pogled na Hagovu odeću, pa odmah izvede nekoliko konja iz boksova. Hag pokaza prstom na jednog u uglu staje, a vlasnik se pažljivije zagleda u Hagu.

— Nebesa, a ja sam mislio da ste vi stranac! Čini mi se da smo se ranije videli, zar ne?

Hag odmahnu glavom, pa prečutavši odgovor na pitanje, dobaci:

— Gde bih mogao da unajmim jedno sedlo?

Vlasnik staje ga nije prepoznao, ali on njega jeste. Samo se osmehnuo i odmah otišao da kupi sedlo. A onda je svratio u prodavnicu municije gde je kupio četrdeset metaka za revolver. To oružje bilo je jedino što ga je podsećalo na prošlost. Poneo ga je sa sobom kad je odlazio na istok mada je, po njegovoj proceni, bilo staro oko četrdeset godina! Nosio ga je njegov otac i predao njemu na smrti... Nešto kasnije, Hag je kupio i jedno rančersko odelo, presvukao se i stavio revolver u futrolu osećajući zadovoljstvo što je tako iza sebe ostavio Istok.

Jašući nekoliko milja od gradića, zastade ispod jedne smreke. Odlučio je da tu prenoći. Opružio se na pripremljeno ležište i posmatrao zvezdano nebo. S vremena na vreme čuo je zavijanje kojota dok su iz dubine pustinje dolazili već skoro zaboravljeni zvuci. Činilo mu se to nekom dobrodošlicom rodnog kraja.

— Bez obzira koliko ću još živeti, ipak sam kod svoje kuće! — progundao i mirno zaspao.

Sledeće večeri, u sam sumrak, Hag je stigao u San Ford. Tu je trebalo da nastavi borbu koja se prekinula pre osam godina! Učinilo mu se da je San Ford ostao nepromenjen. Bile su tu iste prašnjave ulice sa isto tako prašnjavim zgradama koje su odavno oronule.

Zaustavio se pred najvišom zgradom tog stočarskog mesta da bi pročitao natpis koji je tu stajao od vremena kad je San Ford bio glavno poštansko svratište: »Loren A. Gešer, trgovac mešovitom robom — Banka — Glavno skladište«.

Hangmed prošaputa:

— Loren?... Bićeš veoma neprijatno iznenađen, mada sam ubeđen da u svojim kandžama još čvršće držiš ceo ovaj kraj! I ne slutiš da sam došao ovamo zbog konačnog obračuna!... Zanima me jedino gde se nalazi tvoj iznajmljeni revolveraš Rabi Lak?!

Nije još nameravao da gradiću stavi do znanja da se vratio. Ušao je u restoran obazirući se pažljivo oko sebe. Nije bilo gostiju i Hag naručio jelo. Vrata na salunu preko puta ulice bila su širom otvorena i kad je izašao iz restorana, odmah je primetio grupu kartaša oko jednog stola, ali nije obraćao posebnu pažnju na njih, kao ni na grupe ljudi koji su stajali u mraku ispred hotela. Uzjahao je na konja i krenuo prema istočnom izlazu iz mesta. Samo nekoliko milja dalje nalazio se ranč koji je nekada pripadao njemu. Sada je pripadao Loren Gešeru... Bila je to stara priča: stariji Kingmed je uzajmiljovao novac od Gešera a taj dug je nasledio Hag. I kad je Gešer video da se Hagov ranč dobro razvija, zaželeo je da bude njegov! Rabi Lak je umešao svoje prste.

Izlazeći iz grada, Hag progunda:

— Rabi, platićeš za sve!

Ali, čim je Hag izjahao iz gradića, čovek koji je stajao u senci pred hotelom, pojuri prema salunu. Uz put sreće nekog mladića i zapita:

— Da li si video ono što sam i ja video?

— Ništa nisam video... još se nisam istreznio... Na čega misliš?

— Baš si slepac! — planu čovek. — Zar nisi video da se Hag Kingmed vratio?!

UZNEMIRENA PRERIJA

— A ko je taj Hag Kingmed? — začudi se mladić.

— Ah, da... Ti si ovde tek godinu dana! Taj Hag je čovek koji je uznemiro celu preriju... To moraju svi znati!... Ta vest će sve iznenaditi!

Mladić se okrenu u čudu i pođe jednoj zgradi. Zvao se Harold Kviget, a uspelo mu je da uštedi nešto novca radeći kao novinar. Tako mu se ostvarila želja da postane vlasnikom malih lokalnih novina. Nije mu baš sve išlo za rukom. Bezbroj puta se razočarao i opekao prste zbog vesti koje je donosio njegov list.

Kviget se uputi pravo u biblioteku i počeo da prelistava stara izdanja lokalnog lista.

— Kingmed?... Nešto mi je poznato to ime — gundao je mladić ne prestajući da prevrće listove. — Ah, taj Gret Skot! Šta taj sve nije pisao u ovom listu?!... Odavno želim da izmenim stil pisanja, mada znam da će me ovdašnji konzervativci odmah napasti!...

Kviget nije prestajao da pretura po požutelim listovima. Onda, odjednom, uzviknu pronašavši članak od pre osam godina:

»Pravda se opet nasukala« — počeo glasno da čita. — »Šta je sa javnim mnjenjem u ovoj zemlji? Porota u svom drugom sastavu na suđenju Hagu Kingmedu, optuženom za ubistvo pukovnika Ansela Stareta, nije se složila sa optužbom. Javni tužilac Best je izjavio da ne želi obnavljanje procesa i Kingmed je oslobođen, a stari i omiljeni pionir prerije ostao je neosvećen. Šta je to sa javnim mnjenjem?«

— U tom članku ima nečega što smrdi! — progunda Kviget. — Nešto se tu sakrilo, a zakon se nije upuštao da nekog kazni za javnu klevetu... Naravno, pravda se nasukala! Ali, ona je u takvom stanju od kada sam ja ovde... Ubeden sam da pravda neće progovoriti dok se u ovom mestu nalazi Loren Gešer... Očevidno je vlasnik lista pre mene bio njegov prirepak!

Sledeći članak još više privuče pažnju mladoga Kvigeta. U njemu se govorilo o odlasku Haga Kingmeda iz ovog kraja. I ta okolnost bila je propraćena novinarskom tiradom. Opet se aludiralo na slepu pravdu!

Kviget vrati stare primerke lokalnog lista na mesto i izađe na ulicu. Kopkala ga je profesionalna znatiželja. U sebi je govorio:

— Evo zanimljive priče. Biće zanimljiva svima! Samo, ja se ne usuđujem da se prihvatim toga... Mogao bih se izložiti velikoj opasnosti!?... Sramota!... Dokle će biti tako?!

Kviget zastade pred salunom i pogleda prema stolu za kojim su sedeli kockari. Njegov novinarski pogled odmah primeti glavnog intriganta u San Fordu: Tada Borta. Taj tip je obletao oko radnje Lorena Gešera kao gladna mačka oko punog čanka.

Sto za kojim se igrao poker imao je tokom poslednje godine uvek tri stalna gosta... Retko kad bi se pojavio neko četvrti! Tu su svake večeri sedeli Čarli Čilokin... Taj tip skoro da nikada nije progovorio nijedne reči za vreme pokera! A Rabi Lak je glumio da je uvek veseo! Treći, Salmo Staret, bio je svadljive ćudi. Izgledalo je da u njemu stalno tinja vatra naprasitosti. Lupao je šakom o sto svakog trenutka i zahtevao promenu karata čim bi počeo da gubi, mada je po pravilu tek svaka deseta igra obavezivala na promenu karata. U trenutku kad je Salmo Staret počeo da gubi ozbiljniju sumu, igra se pretvorila u rizično nad-

metanje. Staret je pažljivo pratio svako deljenje karata...

Taj Salmo Staret je bio i suviše strastan kockar. Na njegova mlada ali nejaka pleća beše pao sav teret upravljanja poslovima na ranču posle smrti pukovnika Ansela Stareta. No, još dok je bio sasvim mlad, jedan stari službenik na imanju vodio je računa da mladić ne prokocka imanje. Kasnije je tu brigu preuzela Helena Staret, njegova sestra. No, dok je ona boravila na istoku, momak je nastavio sa kockom i gubio ogromne sume. A što je više gubio, postajao je mrzovoljniji. Na njegovom licu nije se mogao videti osmeh.

U trenutku kad je Kviget zastao pred salunom, Salmo je izgubio poslednji novac koji je imao kod sebe. Rabi Lak zgrnu šakom poveću sumu smeškajući se.

— Šta ćeš, momče, večeras te ne služi sreća! — dobaci on podsmešljivo. — Nastavimo, možda će ti se sreća osmehnuti!

Salmo pređe šakom preko kose, nasu piće u čašu i iskapi ga jednim gutljajem.

— Sta si zapeo, Rabi? Ne vidim razlog da nastavljamo partiju. Zar večeras nisi dobio dosta?

— Ne vredaj, momče — dobaci Lak uvijajući cigaretu.

Njegove sitne oči ispitivački su kružile po licima oko kartaškog stola.

— ...Pružam ti samo priliku da povratiš izgubljeno!

Čarli Čilokin se nije mešao u taj spor. Nemo je gledao pred sebe očekujući da vidi hoće li se partija nastaviti ili ne... Bio je to dosta mršav čovek, bakrenog lica, kao da je uvek bio na suncu. Po ranču je, manje-više, jahao uvek sam, nije se družio ni sa kim, a oni koji su ga bolje poznavali tvrdili su da se u životu nasmejao samo jednom: kad je video Lorena Gešera kako je pao sa konja!

— Rabi, trebalo je da još sinoć budem u Bakeru — dobaci Salmo Sta-

ret. — Sigurno me već čekaju kod kuće. Veruj mi, dosta mi je kocke. . . A i tako si mi uzeo poslednju paru!

Lice Rabijsa Laka krilo se tog časa u gustom duvanskom dimu. Uporno je čekao da mladi Staret promeni odluku i sedne za kartaški sto. Nije se obazirao na poglede oko sebe kao što nije vodio računa ni šta drugi o njemu govore. Iz njegovih očiju nikad se nije moglo videti kakve su mu namere. I ovoga puta, kao u svakoj napregnutoj situaciji, samo se smeškao i sa dva prsta trljao desno uho.

Kviget primeti kako je Lak odgurnuo karte prema Staretu i rekao:

— Moraćeš još da igraš, mladiću. Igra još nije završena.

Staret ga ošinu ljutitim pogledom.

— Zar si toliko pohlepan za pare?

— Ako neko gubi, nema prava da prekida igru! Nastavi. . .

Salmo se podiže od stola.

— Za mene je igra završena! Koliko ti dugujem.

— Hiljadu dolara, momče!

Mladi Staret popuni menicu i baci ga pred Laka. Zatim se obrati Čilokinu i reče:

— Sad smo kvit.

Onda ispi dobar gutljaj i dobaci:

— Ovde sam izgubio toliko da sam mogao kupiti ceo ovaj grad! Samo, Rabi, ne zaboravi što ću ti reći. . . Jednoga dana doći ću ovamo i izrešetati sve u ovoj jazbini. . . Unišću je do temelja!

— Dovešćeš samo dvojicu, momče! — nasmeja se Rabi.

Očevidno je ciljao na mali broj ljudi koji su bili u Salmovoj službi. Onda se još jednom brecnu na mladića:

— Još je rano. Sedi, igraymo dalje!

Salmovo čelo obli znoj. Možda bi nastavio sa igrom da tog časa nije u salun upao Ted Bart. Taj čovek kao da je uneo među prisutne bombu. Došavši do Rabijsa Laka, reče kratko:

— Gešer te moli da odmah dođeš do njega!

Onda se obrati svima sa novošću:

— Mislim da će vas sve zanimati da je Hag Kingmed dojahao u naš grad pre nekoliko trenutaka!

Rabi Lak lupi pesnicom o sto, a onda skoči na svoje kratke noge i nasmeja pakosno:

— Lažeš, nevaljalče! Svi znamo da uživaš u skandalima!

Grupa ljudi u salunu se rasturi kao da je kroz salun prohujala bura. Lice Salma Stareta pobledi. Odjednom, na opšte iznenađenje prisutnih, on glasno zapita:

— Ne znam ni zašto je odlazio?!

Kad su se svi razišli, za stolom ostade samo Čarli Čilokin.

Glava mu je bila nagnuta prema stolu i niko nije mogao da vidi izraz njegovog lica preko kojeg prođe samo jedan trzaj koji je mogao da znači i strah i nadu.

U drugom uglu saluna oko Teda Borta stajalo je nekoliko ljudi.

— Video sam ga svojim očima. . . Prošao je upravo pored mene! — objašnjavao je on prisutnima.

— Lažeš! — planu Rabi Lak i zamahnu pesnicom na Borta, koji uzmače da bi izbegao udarac. — Ako još jednom budeš doneo takvu vest, znaj dobro, Ted, da ću te izrešetati!

— Dajem ti časnu reč, Rabi. . . Rekao sam to i Gešeru. . . Zato te i zove da dođeš do njega!

— A zašto nisi došao do mene čim si video Hagu? — povika ljutito Lak.

— Javio sam to čoveku koji je najviše zainteresovan!

Rabi obori glavu i pođe izlazu iz saluna Salmo Staret zastade kraj šanka i ispi još jednu čašu, a onda dobaci konobaru:

— Moram kući!

Pošao je za Rabijsom nerazgovetno gundajući. Nekoliko ljudi pride baru i poče da raspravlja. Svi su se obraćali Haroldu Kvigetu koji je ušao u salun koji minut ranije. Želeo je da čuje celu priču o tom Hagu Kingmedu. Činilo mu se da prema tom čoveku niko u salunu nije bio naklonjen. Kao da je za njih njegov dolazak bilo novo potpirivanje vatre.

Rabi uđe u Gešerovu radnju, a Čilokin se odšeta do staje, dohvati češagiju i poče da trlja konja. Čuvar se nasmeja:

— Gle, gle, tako ga paziš kao da je plemenite krvi!

Čarli Čilokin ostade nem. Samo su mu oči bile uprte prema tremu Gešerove radnje.

Nešto kasnije, Rabi Lak izađe od Gešera, uzjaha i u galopu izjuri iz grada. S njim su bila još tri jahača. Činilo se da su krenuli u smeru u kojem je odjahao Hag Kingmed.

Nekadašnji Kingmedov ranč nalazi se oko osam milja od San Forda i samo pola milja od železničke pruge. Hag je zaista jahao u tom pravcu. Neko vreme konj se kretao laganim hodom dok je njegov jahač razmišljao o prošlim vremenima. Sećao se noćnih jahanja u društvu prijatelja kad bi odlazio na neku igranku. Sećao se svega toga i osećao veliku usamljenost. Sad mu se činilo da je zemlja, preko koje je prolazio, gola i neplodna. Onda je prošao pored tri ranča sa zgradama koje su bile podignute jedna kraj druge. Setio se stočara koji su živeli u njima sa svojim porodicama. On je dolazio u te kuće na igranke i tu vodio svoje prve mladičke ljubavi. Ali, to je bilo odavno, još pre osam godina!... Tu su živeli Alvodovi, Lavejnati i Langelsovi... Svi su oni napustili zemlju.

— Da li je i njih Gešer oterao? — pitao se Hag. — Možda je i njih naterao da napuste ognjište!? Oduvek je želeo da se dokopa te zemlje.

Konj pojuri kasom a Hag se zagleda u neke stare znakove koji su još uvek stajali kraj puta. Mada je bio mrak znao je da je u blizini jedna klupa, pa okrenu konja prema njoj. Nedaleko je stajala i kuća i Hag oseti miris ljiljana i ruža čije loze su se penjale uza zid kuće. Gajila ih je njegova majka... Sećao se svake pojedinosti iz svoga detinjstva i pitao: zašto je morao otići sa svoje zemlje?

Sjahao je sa konja i poveo prema jednoj staji koja se nalazila iza kuće. Primetio je da su vrata na zadnjem delu zgrade poluotvorena a sa njih skinute šarke. U unutrašnjosti, sve su prostorije bile zapuštene. U njima se osećao miris prosutog viskija i duvana...

Hag odjednom naćuli uši. Čuo je kako neko dolazi stazom.

— Primetili su me u gradu! — progunda. — Rabi se brzo odaziva na Gešerova naređenja!

Po hodu je osetio da ih je nekoliko: troje ili četvoro!

Zaustavili su se pred kućom, a onda jedan glas zapita:

— Ima li nekoga u kući?

Iz dnevne sobe poluotvorena vrata su vodila u malu ostavu. Hag se uvuče u taj uski prostor i zatvori za sobom. Onda je čuo isti glas kako je doviknuo nekom:

— Izgleda da nije u kući!

Grupa uđe preko trema u kuću. Hag je osetio kako se pod ljulja pod njihovim nogama. Jedan od došljaka se čak oslonio leđima na vrata ostave u kojoj se nalazio Hag. Onda kroz pukotinu vrata dopre do Haga uski snop svetla. Neko je zapalio lampu i zapitao glasno:

— Odakle ti pade na pamet da je došao ovamo?

Hag zadrhta. Odmah je prepoznao glas Rabija Laka.

— Pa, svaka zver se vraća u svoj brlog! — dobaci isti glas. — Biće bolje, momci, da obidete kuću... Uđite u sve prostorije i dobro pregledajte!

Hag je čuo kako su se razišli po prostorijama, a onda se svi opet vratili u dnevnu sobu.

— Mislim, Rabi, — dobaci drugi glas — da on nije toliko lud da se vrati ovamo! Zna da bismo ga ovde odmah našli... Ostao je sigurno negde napolju... Pitam se, kakve su mu namere? Kingmed nema šta da traži ovde?!... On je svestan toga, Rabi!

— Ne potcenjuj ga! Poznajem ja njega dobro... Igrao sam se dugo s

njim mačke i miša... Moramo ga pronaći po svaku cenu, tako je naredio Gešer!

Očevidno to je bio Rabihev glas.

— Ha, Gešer bi hteo da ga strpa u zatvor zbog nekog starog duga, zar ne?

— Čini mi se, Slipe, da me nisi dobro razumeo — dobaci ironično Lak. — Rekao sam da nam je naređeno da ga uhvatimo... Dakle, moramo ga naći živog ili mrtvog, jasno?

— Zašto? — zapita nečiji glas.

— Jer ga se Gešer boji! — brecnu se Lak. — On želi da mu kožu prikucamo na vrata, razumeš li? Onda, ne gubite iz vida da će on pucati čim nas bude ugledao! Ne smemo ga pustiti da umakne!... Jer, ako je zaista došao, da ostane ovde, znajte da je dobro razmislio... Hoće da raščisti stare račune!

Rabi začuta kao da je čekao da čuje mišljenje drugih a onda nastavi:

— ... U ratnom smo stanju, razumete li? Moramo ga uhvatiti jer se Gešer plaši. Mada, istina, Gešer ima podršku većine, uvek će se naći nekoliko momaka koji će se pridružiti Kingmedu. Odmah će početi stare kavage... Vest, da je došao kući, brzo će se pročuti okolinom... Od ranča do ranča!... Slipe, odmah ćeš odjahati prema južnim poljima! Odande ćeš dovesti sve momke. Srešćemo se kod...

Hag nije mogao da čuje kraj rečenice jer se cela grupa izgubila iz dnevne prostorije odlazeći preko trema. Svetlost utrnu... Napolju se čuo samo nejasan razgovor koji se udaljavao.

Hag se polako izvuče iz ostave, izađe pred kuću i uputi staji. Onda uzjaha konja i pođe prema obali reke. Tamo se nalazila stara daščara u kojoj se nekad sastajao sa prijateljima.

— Čini mi se da je senka smrti veoma blizu — pomisli u sebi Hag. — Ne daju mi ni da se sredim... Taj

Gešer kuje dok je vruće! Nema sumnje, Rabi će me juriti na svakom koraku... Šta da preduzmem?

Hag Kingmed se vratio u zavičaj ali je njegov život tu imao malu vrednost. Šta da preduzme? Istina, bio je naoružan i u džepu je imao dosta novca kojeg je stekao tokom osam godina rada na Istoku. Bio je spreman da se bori protiv Gešera čim mu se bude ukazala prilika.

Dok se bližio obali, tišina je bila sve veća... Konačno stiže do obora okruženog borovima. Samo, tu nikako nije smeo da prespava. Sjahao je i odveo konja duboko u borovu šumu, skinuo sa njega sedlo i privezao za granu. Onda se uvi u ćebe, leže na zemlju i počeo da razmišlja o Gešeru. Sada mu je bilo jasno da taj zlikovac želi njegovu smrt.

Nije dugo spavao. Iz sna ga je trgao tihi šum koji je dolazio od daščare. Učinilo mu se da je neko lako udario šakom po zidu daščare, a onda se šum izgubi kao kap kiše u okeanu. Hag dohvati revolver i načuli uši... Nikakav šum se više nije čuo ali se Kingmed podiže sa zemlje i zakloni iza jednog bora. Koji trenutak kasnije čuo je topot konjskih kopita. Sa ruba šume, gde je stajao, Hag primeti krupnog čoveka na konju. Nije bio od njega ni tridesetak metara.

— Prethodnica Rabia Laka? — pomisli.

Onda je čuo tihi zvižduk. Hag munjevito uperi revolver u tom pravcu. Nije bio mnogo uznemiren, nešto mu je govorilo da pred njim nije Rabihev čovek. Držeći pred sobom revolver, Kingmed pođe nekoliko koraka napred i tiho zapita:

— Ko je?

— Ti si, Hag?... Zdravo, stara momčino!... Ja sam Izi Belah!

— Upali šibicu pred licem! — naredi Kingmed.

Pred licem konjanika planu narađžasti plamičak. Hag je mogao sasvim lepo da vidi njegovo lice: krupan nos, guste crne obrve i

mrka koža lica... Zaista, to je bio Izi!

— Do đavola, pa to si zaista ti, Izi!

— uzviknuo radosno Hag Kingmed i pride starom prijatelju.

Istog trenutka osetio je dve snažne ruke na svojim ramenima u znak dobrodošlice.

— Milo mi je što se opet vidimo! Večeras sam doznao da si stigao... Šta da kažem, možda nije trebalo da dolaziš. Ipak, radujem se da si ove... Nalazio sam se u Haj Kampu kad sam čuo da si stigao. Za mene je to bilo uzbudljivije od objave rata!

Hag se nasmija.

... Brzo se pročulo, a ja sam odmah dojurio ovamo!... Znao sam da ćeš se ovde skloniti!

Kingmed je bio uzbuđen

— Ti se nisi promenio, Izi — reče Hag. — Ti si prvi od starih prijatelja na kojeg sam naišao... Šta da kažem, stari prijatelju? Ne napuštaj nikada stari zavičaj i roditeljsko ognjište!

Nekoliko trenutaka prođe u nemoj tišini, a onda Izi reče:

— Hag, već je ponoć!...

Zanet mislima Hag ga nije čuo pa dobaci:

— Mislio sam da je neko od Rabi-jevih ljudi! Svratio sam do naše stare kuće... Samo što sam stigao tamo, naišao je Rabi Lak sa nekoliko momaka. Sakrio sam se i čuo šta nameravaju sa mnom!

— Otvaraju sezonu lova na tebe, zar ne?

— Tačno.

— Naravno. Ti si za njih sada opasniji od sanduka dinamita! Budi siguran da te Gešer neće ostaviti na miru. Narediće Rabiju da ti veže rogove čim mu se ukaže prilika... Moraćeš preduzeti nešto, Hag. Ovog trenutka ni sam ne znam šta ali ti preporučujem da budeš veoma oprezan.

Kingmed naglo podiže glavu pa reče:

— Izi, ne nameravam da napuš-

tam zavičaj! Ostajem ovde šta bude... Nego, reci mi, šta sada radiš?

— Zaposlen sam na Bela Baru.

— A ostali prijatelji?

Belah je polako zavijao cigaretu i kad je kresnuo šibicom Kingmed je video spokojstvo na njegovom licu.

— Šta rade?... Pa, ne bi se moglo reći mnogo o njima! Pet Brok je otišao odmah iza tebe... Viti i Slim lutaju negde po Jugu. Nisam odavno čuo o njima ali mislim da su sada u Arizoni. Dad Medž i Tami, a i Rab Mičel, rade sa mnom na Bela Baru... A Bil Biksbaj gaji nekoliko krava na svom imanju... Jedino se Luk Lejn pre nekoliko godina približio Rabiju Laku!... Budala!

Ništa nije teže nego čeprkati po prošlosti. Obojica su brzo shvatili da je to otišlo u nepovrat sa prvom mladošću kad su jahali zajedno i borili se za pravdu. Ipak, još su bili u godinama kad ih takva ubeđenja nisu napuštala uprkos razočaranja.

— I tako, Izi, ostao si skoro sam ovde?! — dobaci zamišljeno Hag Kingmed.

— Pa, ne baš sasvim!... Eto, ne bih znao da ti kažem ništa tačnije ni o Čarliju Čilokinu. Sigurno se još sećaš njega?... Uvek je bio nekako čudan... Još mnogo pre nego smo se razišli! Ali, on još uvek luta okolinom kao usamljeni jahač! Ne bih ti mogao reći da li je uz Lorena Gešera ili Rabija Laka! Stalno igra poker sa Rabijem a kad se sretnemo u gradu, čudno se ponaša. Imam utisak da bi želeo da porazgovaramo ali da se nekog plaši.

Izi začuta, osvrnu se pažljivo oko sebe i zapita:

— Šta nameravaš, Hag?

— Vratio sam se da sredim račune, Izi!

— Godine su sakrile tragove... Moraćeš ih ponovo pronaći!

— Izi, vreme je da se stvari izvedu na čistinu... Hoću da živim ovde... Slobodno i na miru, razumeš li? Čak i po cenu obračuna sa Lorenom Gešerom i njegovim plaćenicima!

ma! Jednom sam podvio rep i uzma-
kao ali više neću! Vratio sam se ova-
mo da tu i ostanem.

Izi se osmehnu i stavi obe ruke na
Hagova ramena.

— Hej, drugar, pa to znači objavu
rata!... Oho, kao u stara vremena,
Hag! Možeš smatrati da sam pod
tvojom zastavom, a za nekoliko ča-
sova mogu dovesti Daba, Tamiya i
Taba! Poslaću odmah nekog i do Bi-
la Biksbaja... On će im preneti po-
ruku a već sutra stići će ovamo.

— Ne bih želeo da vas uvlačim u
lični obračun!

— Kako to misliš? Šta se događa
u tvojoj glavi, Hag? Govoriš glupos-
ti... Kakav lični obračun? Zar si za-
boravio na stare dane i ne znaš šta
se događalo u ovom kraju?

— Ali, Izi, ovo će biti daleko opas-
nije od nekadašnjih kavgu u kojima
smo zajedno učestvovali!

Izi se podozrivo zagleda u prijate-
lja:

— Hag, ako ti ne odgovaramo u
toj borbi, onda ti kažem da ideš do
đavola! Ne shvatam šta se događa u
tvojoj glavi, Kingmede!?

Hag stisnu čvrsto ruku prijatelja.

— Izi, priznaću ti da nisam u naj-
boljem položaju pa sam oprezan.
Odakle početi? Ali, možda ćemo
moći ipak nešto da učinimo, kad
smo zajedno kao nekada?!

Kingmed se zamisli. U borovoj šu-
mi je vladala nema tišina. Izi je na-
peto čekao da čuje Hagovu odluku.

— Znaš šta, Izi — dobaci Kin-
gmed. — Do sutra ima dosta vreme-
na. Dovedi prijatelje čim ja odem u
grad da se nađem sa Gešerom!

— Kakva ideja!... Ideš da se vidiš
sa Gešerom? To bi moglo biti veo-
ma opasno za tebe, Hag... Shvati,
tako ćeš zakoračiti u njegov privat-
ni posed?!

— Nikad nemoj dopustiti da neko
misli da ga se plašiš!... Moram po-
četi od nečega, zar ne?

LOŠE VESTI STIŽU U DABL EROU

Elmo je jahao kući čas kasom
čas galopom služeći se svaki
trenutak korbačem i mamuza-
ma. U tami je jedva primećivao sen-
ke stena kraj puta. Tu ga je negde
mogao čekati Hag Kingmed?!... Do
Dabl Eroua bilo je petnaest milja.
Mada je Salmo Staret bio hrabar,
pomisao na Haga Kingmeda, ubicu
njegovog oca, u čega je bio ubeđen,
uprkos proteklih godina, nije mo-
gao da izbije iz glave. To ubistvo os-
tavilo je u njemu neizbrisiv trag. S
godinama, kako je postajao stariji,
ime Haga Kingmeda bilo je sve pri-
sutnije u njegovom životu.

Na ranču Dabl Erou gorelo je
svetlo. Salmovo lice ozari se radoš-
ću, ono mu je govorilo da je njegova
sestra kod kuće. Videći ga kako ula-
zi, Helen mu potrča u susret, a Sal-
mo je uze u zagrljaj, podiže od poda
i zavrte oko sebe.

— Srećan sam da te vidim kod ku-
će, Helen! — povika radosno mla-
dić.

Helen zagrlji brata. Pri tom mu
obori šešir sa glave, a onda se naglo
odmače i pažljivo zagleda u brata
primetivši u njegovim očima neko
nezadovoljstvo. Njeno lice se uozbi-
li. Znala je dobro sve slabosti mla-
doga Stareta, a on istog čalsa naslu-
ti da se sprema velika bura.

— Zašto nisi došao pred mene u
Beker?

— Poslovi, sestro.

— Kakvi poslovi?

— Svakidašnji... Nego, kako si se
provela na putu?

Helen je osetila da Salmo želi da
izbegne odgovor na njeno pitanje.

— A gde su momci?

Pogledala ga je upitno pravo u
oči.

— Pa... Bil i Red su na igranci u
Big Siksu.

— A ostali?

Mladić podiže pogled prema ta-
vanici.

— Otpustio sam ih... Morao sam
da smanjim troškove.

— Šta si rekao?

Salmo se uznemiri.

— Ne uzbuđuj se, Helen. O tome ti nisam pisao

— Imali smo velike štete. Prošle zime je uginulo dosta stoke, a ovog proleća to se dogodilo sa teladima. Shvati me, nisu mi bili potrebni toliki momci!

— Ali, Salmo, to je malo ljudi za tako veliki ranč. Naše prilike su takve da nas jedna loša zima ne može mnogo unazaditi! Koliko mi je poznato, nismo nikome dužni, zar ne? Uostalom, zajedno ćemo pregledati knjige da vidimo na čemu smo! Reći ću ti isreno, nemam više nameru da idem na Istok!... Zaželela sam se kuće...

Helena odjednom začuta a na Salmovom licu pojavi se nemir.

— Onda, mladi Starete, hoćemo li pregledati knjige? — osmehnu se devojka na brata.

— Čemu tolika žurba? Ostavimo to za sutra... Veoma sam umoran!

— Večeras si popio malo više?

— Kako to misliš, Helen? Zar ja nisam slobodan čovek?

— Možda si igrao pokera?

— Molim te prestani sa ispitivanjem!... Razgovarajmo o nečem vedrijem... Uostalom, Helen, zar se čovek ne zaželi ponekad i zabave?

— Izgubio si? — nastavi uporno devojka.

— Sasvim beznačajnu svotu.

— Koliko?

— To se tebe ne tiče — planu mladi Staret. — Uostalom, to je moj dug pa ću ga lično i isplatiti!

Helena pocrvene.

— Možeš ga isplatiti ali ne i novcem sa ovog ranča! Čak ni onda ako si nekom dao menicu! Ne zaboravi, da je polovina ranča tvoja a druga polovina moja!

— Tako, dakle?... Onda ću ti reći da sa svojom polovinom mogu da radim što me je volja!

Helena se namršti. Shvatila je da je Salmo u teškom položaju.

— Salmo?... Ko je u pitanju? Rabi Lak, svakako! Pa, taj čovek stalno pravi budalu od tebe!... Zar to tebi nije jasno?

Salmo se udalji bez reči, a Helen sede na divan, stiskajući usne koje su podrhtavale.

— Nije trebalo da idem na istok! — progunda. — Samo, neću dozvoliti tom razbojniku da nas uništi... Ali, ako si počeo da zadužuješ i moj deo ranča, odmah ću otići do San Forda i blokirati svaku isplatu u banci! Neću da plaćam nikakav dug sa tvojih partija pokera!

— Sestro, mislim da grešiš kad Rabi Laka nazivaš razbojnikom. On nije takav... Ne bi trebalo da ideš do San Forda i govoriš sa Rabijem!

— Ako ne odem, biće još gore po nas... Shvati, Salmo, naš je položaj veoma ozbiljan.

— Zar ćeš sama kroz tu pustinju?... Ovde nema nikakve sigurnosti, znaš i sama!

— Kako to?... Zar nam pretila opasnost?

— Vratio se Hag Kingmed!

Helena se zaprepasti. Činilo joj se da je grom udario iz vedra neba... Taj Hag Kingmed je bio odgovoran za ubistvo njenog oca. Donekle, čak, i za smrt majke koja je umrla od tuđe nešto kasnije. Bila je ubeđena da je taj čovek uništio jednu generaciju porodice Staret i unesrećio njihov dom... Slušala je o tom Hagu neverovatne priče od detinjstva. Za njegovo ime vezivala se svaka prljavština koja bi se odigrala u okolini! Ljudi su govorili o Kingmedu samo kao o običnom ubici... To se, međutim, nije odnosilo i na njegovu porodicu koja je uživala izvestan ugled među meštanima... Očevidno, Hag Kingmed je imao nekog posebnog razloga što je ubio pukovnika Stareta! Kakvog?... Ubio ga je s leđa i mrtvo telo odneo pola milje dalje od puta!

Helena se odjednom trže. Spolja je dolazio topot konjskih kopita.

— Salmo?!

Mladi Staret se naglo okrenu. Ruke su mu počivale na drškama revolvera. Odjednom do njih dopre prodoran glas Rabi Laka.

Pre nego je neko od Staretovih mogao prići vratima, Rabi se pojavi na pragu u pratnji svojih ljudi. Lakov pogled se zaustavi na Heleni. Brzim koracima priđe devojci, pa dobaci:

— Dobro došli kući!

Onda se okrenu Salmu i reče:

— Imaš lepu sestru, Salmo. Sumnjam da joj neko može odoleti!

Nasmejao se budalasto misleći da je bio duhovit. Onda izvali još jednu glupost:

— Čekao sam da odrasteš pa da te uzmem za ženu!

— Zaista ste bili strpljivi kad ste toliko dugo čekali, Rabi! — dobaci ironično Helen.

Devojka ustuknu nekoliko koraka pogledavši na brata, pa povika:

— Ostavite, Rabi, takvo ponašanje za sredinu kojoj pripadate!

Rabi Lak se pakosno nasmeja.

— Oho, vi baš niste dobre volje... Vama smeta što se družim sa vašim bratom, zar ne?

— Niste bili simpatični ni mome ocu... Zato ste se i držali podalje od njega. Ko vam je dozvolio da upadate u našu kuću na takav način? I to u ovo doba noći!?

— Prestanite da se svađate! — umeša se Salmo. — A ti, Rabi, kad razgovaraš sa mojom sestrom, ne gubi iz vida da ona nije više dete!

Salmo se okrenu Heleni, pa reče:

— Sestro, biće bolje da nas ostaviš same!

Rabi Lak se ironično nakloni, ali Salmo nije primetio taj Rabijev gest. Helena je, međutim, odmah primećila čudno držanje Laka, pa dobaci:

— Šta ćete vi ovde u ovo doba, mister Lak, ovo je privatna kuća a ne salun!

— U redu, gospodice Staret, ako sam vas uvredio, spreman sam da odmah odem odavde. A što se tiče mog dolaska u ovo doba u vašu ku-

ću, nameravao sam da sa vašim bratom odigram neku partiju pokera... Želeo sam da utrošim vreme... Šta kažeš ti, Salmo?

— Došli ste ovamo da odigrate partiju pokera? — zapita Helena ne skrivajući svoje iznenađenje.

Osećala je kako neraspoloženje u njoj doseže vrhunac. Gotovo je izgubila svaki obzir prema tom Rabi Laku.

— Htela bih vam nešto reći, Rabi.

— Znajte da iz ove kuće neće biti isplaćen nikakav dug na kartama!

Dobacila je još jedan prekoran pogled bratu, a onda se popela na sprat.

Rabi ostade zaprepašćen. Bez reči je posmatrao kako se penje stepenicama.

Helen se osećala nespokojna. Odozdo je do nje dopirao Rabijev smeh... Čula je kako nagovara brata da igraju partiju pokera, a onda i pomeranje stolica oko stola. Nešto kasnije, savladana umorom od putovanja, Helen zaspala nemirnim snom. Probudila je lupa iz dnevne sobe... Čula je nečiju psovku, a zatim i tresak razbijene čaše.

Snuždeno je sedela na postelji razmišljajući kako ni rođena kuća više nije sigurno porodično gnezdo. Bila je očajna. Osećala je da je njihovo imanje na rubu propasti.

TRAG UBICE

Narednog jutra, odmah po izlasku Sunca, Hag Kingmed osedla konja spremajući se za put do San Forda. Krenuo je istim putem uz kojeg su još uvek stajale stare oznake. Nedaleko od puta vijugala je rečica kroz njive i polja na kojima je pasla stoka. Sve je to nekada pripadalo njemu... Na trenutak mu se činilo nemoguće da negde, na tom prostranstvu, u zasedi neki čekaju na njegovu smrt. Znao je da ga skoro polovina stanovnika ovog kraja smatra za krivca i da jedva čekaju da ga uhvate. Na dva-

desetak milja oko njega stezao se taj opasni prsten unutar kojeg je vrebala smrt.

Jašući polako, uvijao je cigaretu slušajući Izijeve prekore.

— To je nerazborit korak, Hag. . . Uopšte mi se ne sviđa tvoja odluka!

Hag zaustavi konja.

— Izi, ne dozvoljavam toj gamadi da pomisli da se plašim! Srešću se sa Gešerom u njegovoj kancelariji oči u oči! . . . On mora znati da ne osećam grižu savesti jer nisam kriv! Možda će taj razgovor imati dobrog odjeka?! Može se naći neko ko će preći na moju stranu izmenivši svoje mišljenje? Ne, ne, nikako ne smem sedeti skrštenih ruku i čekati da se stvari odvijaju tek tako! Neko mora početi ponovo. . . To je moja dužnost, razumeš li?

— Šta onda ako oni počnu prvi?
— zapita Izi. — No, ako si tako odlučio, idemo zajedno tamo!

— Slažem se. Uostalom, kako si rekao, mogu računati još na stare prijatelje.

— Možda bi bilo bolje da odmah odem po njih?

— Nikako. To bi samo povećalo Gešerovu opreznost. Neka on veruje da naša stara družina ne postoji. . . To će ga ohrabriti da preduzme nešto. . . Onda će naleteti na metak! Sačekaćemo da Loren i Rabi prvi počnu sa ratom!

— Ostajem pri svome mišljenju, Hag! Ipak ću otići do ranča da ih obavestim. Tamo ću svakako pronaći Bila. . . On često jaše okolinom i čuje mnoge novosti! A ti, Hag, nastoj da se vratiš u isto vreme! Ako se ne budeš vratio do tada. . .

— Ne brini, Izi! — dobaci ubedljivo Hag i podbode mamuzama konja.

Jahao je uz samu obalu rečice. Nešto kasnije okrenu se i opazi Izija kako jaše u galopu prema jugu. Nije se naročito žurio da dođe do San Forda. Želeo je da osmotri stoku koja je pasla okolnim poljima. A kad je stigao do puta, slučajno je primetio

sveže otiske kopita u prašini. Onda se uputi preko polja. . . Rečica je bila dosta plitka i premostiva na mestima gde su se nalazili peščani sprudovi.

Konj je polako koračao, a Hag se udubi u razmišljanje.

— Kako da pronađem trag ubice star osam godina? Na njega je odavno pao zaborav i prah vremena. Možda samo još nekoga peče savest?! Mnogi se, sem toga, još dobro sećaju potera koje su jurile za mnom! A ljudi se nisu izmenili, pa će to činiti i sada! Nema šta, moj posao će biti veoma težak!

Nešto dalje zaustavi konja u blizini vola na čijem bedru je stajao znak »Dabl Erou«. Uz njega i slovo S. . . To je bila stara oznaka porodice Staret, a i znak da je vo bio nekom prodat. Odmah je primetio ispod istog znaka i drugi žig »LAG«. . . To je bila Gešerova oznaka! On je kupovao stoku od rančera koji su pali pod stečaj. Zato je na stoci bilo više oznaka raznih rančeva ispod kojih se nalazio Gešerov žig. Nikako nije mogao da shvati razlog zbog čega je Staret prodao svoju stoku tom Gešeru. Stari Staret nije bio dobar sa Lorenom Gešerom. . . Možda su se njegova deca, Elmo i Helen, sprijateljila s tim silnikom?

Hag pojaha pravo prema gradu razmišljajući o Staretovima. Mora da su veoma osiromašili kad prodaju stoku Gešeru! Ali, Gešer nije kupovao samo stoku. Govorilo se da na svaku kupljenu kravu ukrade bar deset! Tako je i Rabi Lak sticao imetak!

Pred njim se odjednom ukazaše čudni tragovi. Odmah je zaključio da se tu morala odigrati žestoka bitka. Onda, iznenada, iza njega odjeknuše udari konjskih kopita. Okrenuo se munjevito i opazio devojkicu koja je kroz borovu šumu jahala prema njemu. Čim se približila, pogledi im se sukobiše. Hag primeti da se devojkica dobro drži u sedlu. . . Istog časa, mada je njeno lice bilo

skriveno velikim rubom šešira, Hag ju je prepoznao. Ali, taj iznenađni susret, još više mu je otežao položaj.

Prilazila mu je s desne strane podigavši ruku u znak pozdrava. Hag se samo nakloni i dobaci: »Dobar dan«!

— Da li vi gonite ovu stoku? — zapita devojka.

Hag se pribra i skide šepšir.

— Drago mi je da vas opet vidim, gospodice Staret!

Devojka se trže i pažljivo zagleda u njega. Istog trenutka sa njenih usana nestade osmeha.

— O, to je saputnik iz voza! . . . Nego, recite mi, kako znate moje ime?!

— Za vaše ime svi znaju u ovom kraju!

— Pretpostavljam da je to ime dovoljno cenjeno! — dobaci devojka zabacivši ponosno glavu. — Nego, kako je to moguće da vi terate moju stoku? . . . I to sa Gešerovim znaci- ma! Koliko je meni poznato, mi Gešeru nismo prodali nijedno grlo stoke!

— Ne bih vam to znao reći, gospodice Staret!

Posmatrao ju je zadivljeno. Mnogo ga je podsećala na starog Stareta sa kojim se sreo u jednom u okršaju.

— Tek sam se vratio u zavičaj i razgledam okolinu! — dobaci Hag učtivo. — Ali, koliko je i meni poznato, Staretovi nikada nisu prodavali stoku Lorenu Gešeru!

Devojka ga je neko vreme posmatrala ispitivački, a onda zapita:

— Zbilja, kauboju, nisan vas ni upitala kako se zovete!

Hag Kingmed se uspravi u sedlu, a na njegovom licu se ukaza izraz čoveka koji se uplašio.

— Zaboravio sam da vam se predstavim, gospodice. Možda ćete me i prepoznati ako se bolje zagledate u mene?

Znao je unapred posledice ovog kratkog dijaloga. Na licu devojke ukaza se nešto zmijsko što nije izmaklo Hagovim očima.

— Hag Kingmed!? — povika ona uzbuđeno.

— Da, lično on!

— Ubico! . . . Prokleti gade! Pobe- gao si kao svaka kukavica, a sada si dopuzao opet u svoj prljavi brlog! Lutaš okolinom ne bi li ti se opet pružila prilika da ubiješ nekog s le- da! . . . Nećeš dugo živeti čim ljudi doznaju da si se vratio!

Začutala je za trenutak da bi predahnula, a onda podbode konja mamuzama. Ruka joj se iznenada spusti na dršku revolvera. Začas je izvukla oružje i opalila jedan metak na Haga koji se i ne pomače. Samo je ironično dobacio:

— Sledeći puta, gospodice, izabe- rite bolji cilj.

Helen Staret pogleda zaprepašće- no Haga. U njenim očima se nazi- rao strah. A onda, savladavši mržnju u sebi, dobaci:

— Trebalo je da vas ubiju. . . To biste i zaslužili, Hag Kingmede!

— Možda, ali ne zbog toga na če- ga vi mislite!

— Ako niste krivi, zašto ste na- pustili grad?

— Nisam mogao da se dalje bo- rim. . . Upitao bih vas samo, gospo- dice Staret, da li ste ikada čuli raz- log zbog kojeg sam ja ubio vašeg oca!?

— Posvađali ste se s njim preko ograde. . . Ljudi su našli vaš šešir kraj njegovog tela!

— Nikad se s njim nisam prepirao oko ograde. . . S njim su se svađali neki drugi stočari iz ovoga kra- ja! . . . Vaš otac je znao ponekad biti veoma uporan u nekim stvari- ma! . . . A što se tiče moga šešira, gospodice Staret, zar vi zaista može- te pretpostaviti, ako sam ja ubica vašeg oca, da bih bio toliko glup da ostavim kraj njegovog tela svoj še- šir!?. . . Pa to bi bio pravi zločin prema samom sebi!

Hagu nije pošlo za rukom da je ubedi u svoju nevinost. Helen Staret okrenu glavu i dobaci:

— Napustili ste grad i pobegli! . . . Plašili ste se da ostanete ovde!

— U tom pogledu ste u pravu! — odgovorili lakonski Hag. — Savio sam rep kao pas i pobjegao. . . Samo, ne gubite iz vida, čovek može na taj način izbeći nečiji metak! Ali, što se tiče ranča, on je i dalje moj. . . Mislim da ste bili suviše mladi da shvatite kakva se politika vodila ovde! . . . Sada vam je to daleko jasnije, zar ne? Ako nije, nastojte da je bolje upoznate!

Helen odmahnu rukom.

— To je sada prošlost. . . bili ste oslobođeni jer ste potkupili članove porote! . . . Zaista vas ne razumem. Zašto ste se vraćali kad znate da vas ljudi ovde ne vole?

— Što se tiče potkupljivanja porote, gospodice Staret, ne mogu vas kriviti što ste poverovali u priču koju su vam drugi ispričali. . . Mislim da je prirodno što se tako ponašate prema meni jer ne znate pravo stanje stvari. . . A to što sam se vratio, daleko je značajnije. . . Želim da pronađem pravog ubicu vašega oca! Došao sam da raščistim račune sa onim koji je vodio takvu politiku u ovom kraju.

— Ništa vam ne verujem! . . . Nisam želela ni da vas vidim i molim vas da se držite što dalje od našega ranča!

Hag se učtivo nakloni.

— Sta se može, gospodice. Ljudi veruju u ono što im je najlakše da veruju. . . A što se tiče ovog susreta, reći ću vam da sam se jako obradovao, mada mi je to bio i jedan od najtežih trenutaka u životu! Vidim da mi ne verujete, a to je za mene poraz! A što se tiče vašeg zahteva da se držim što dalje od vašeg ranča, to ću poštovati!

Hag odjaha niz kosinu brežuljka. Helen Staret ga je posmatrala neko vreme. . . U njeni očima kao da je nestalo mržnje. Znatizeljno je gledala kako se udaljava.

Vraćajući se umorna kući, pokušavala je da poveruje u njegovu priču, ali joj to nije uspevalo.

— Lagao je. . . Svaka reč je bila lažna — pomisli odlučno. — Ovde ga svi znaju. . . Zar stotinak ljudi može tek tako da pogreši?

Onda joj odjednom pade na pamet čudna misao: »Pa, u gradu zapravo niko i nije optuživao Haga Kingmeda za ubistvo njenog oca!« Čak je bilo dosta ljudi koji su ga branili. . .

Jednog trenutka glasno se upita:

— Zašto nije upotrebio oružje kad sam pucala na njega?

Nikako joj nije išlo u glavu zašto se Gešerovi žigovi nalaze na njenoj stoci. Istog časa pade joj na pamet da je Elmo otišao toga jutra ne čekavši da ona ustane.

*

Hag Kingmed se spuštao niz brdicom kad na milju od sebe, prema istoku, spazi grupu jahača. Nešto kasnije, našavši se u blizini jednog ogoljenog brežuljka, primeti i drugu grupu jahača na putu prema San Fordu.

Kingmed odluči da skrene sa puta, pa zaobiđe ogolelo brdo, ostavljajući ga između sebe i puta. Činilo mu se čudno što tako rano vidi mnogo jahača.

— Najverovatnije da traže mene — pomisli glasno i potera konja u galop.

Razmišljao je, da li je baš pametno što ulazi sam u grad? Želeo je da Lorenu Gešeru predloži nešto ali je bio ubeđen da će njegov odgovor biti negativan. . . Da li je vredelo uopšte ići do toga Gešera? . . . U pitanju je bio Hagov ponos. Želeo je da stavi svima do znanja da se nimalo ne plaši Gešera i da se neće kao kojot skrivati po brdima.

Ujahao je u San Ford kroz ulicu sa severne strane grada. Primetio je odmah da pred salunom ima dosta vezanih konja, a nešto dalje, pred stajom i hotelom, sedelo je nekoliko grupa ljudi. Kingmed zaustavi konja pred Gešerovom radnjom i pope

se uz stepenice. Radnja je bila prostrana ali dosta mračna i ispunjena vrećama i kutijama. Sa strane su bile postavljene tezge sa naslaganom robom, a u dnu prostorije nalazila su se vrata koja su vodila u malu kancelariju. Bila su otvorena i Hag je lepo video kroz njih mršavog čoveka u godinama za stolom. Za jednom tezgom stajala je neka žena razgovarajući sa prodavcem. Kingmed se pažljivo zagleda u tog čoveka. Bio je siguran da ga on dobro poznaje ali zbog zamračenosti prostorije, a možda i zbog kratkovidosti, nije ga primetio.

Hag pođe lagano prema vratima kancelarije. Gešer mu je bio okrenut leđima. Čim je ušao, Hag zatvori vrata za sobom. Gešer ga pogleda znatiželjno.

— Pa, kako ste Loren? — osmehnu se Kingmed zaustavivši se pored stola.

Gešerova hladnokrvnost u ophođenju s ljudima bila mu je dobro poznata od ranije. I ovog puta Gešer nije bio iznenađen što ga vidi pred sobom. Bar se to nije videlo na njegovom licu. Svaka crta ostade nepomična kao da je lice bilo od pečene gline. U njegovom držanju bilo je nečeg što je podsećalo na provincijskog bankara i dvoličnog predstavnika crkve.

— Čuo sam da si se vratio, Kingmede! — procedi kroz stisnute usne Gešer.

Hag Kingmed učini nekoliko koraka bliže vratima.

— Izvoli. . . Sedi!

Gešer pokaza rukom na jednu starinsku fotelju.

— Hvala, Loren, došao sam samo da te pozdravim. . .

— Bez suviše ljubaznosti, momče! — dobaci jetko Gešer. — Nije trebalo da dolaziš u ovaj grad. . . Ljudi neće dozvoliti da ostaneš.

— Misliš, Lorene?... Prilično samouveren zaključak, rekao bih!

— Budi siguran da je tako, Hag!...

Ne razumem zašto si dolazio kad znaš situaciju u San Fordu?

Kingmed je polako uvijao cigaretu. Neko vreme se smeškao čuteći, a onda pogleda prema Gešneru.

— Došao sam zapravo do tebe, Loren, da te upitam hoćeš li mi prodati ranč »Sauhorz«?

— Nemaš ti tolike pare, Hag. Sem toga, dobro ti je poznato da ja zemlju nikad ne prodajem već samo kupujem!

— Ili kradeš! — dobaci jetko Hag. Gešer samo odmahnu rukom. Kao da je želeo reći da to, kako dolazi do zemlje, nije ni važno.

— Vidim, Kigmede, da si još uvek brz u svojim izjavama! Mislim da to neće ići tako duže vremena!

Hag se nasmeja.

— Možda?... Misliš da će Robi Lak opet poslušati tvoja naređenja?!

Gešer je ostao nem. Čak nije ni bacio pogled na mladića koji je ostao stojeći pred njim.

— Samo, Lorene, — primeti Hag — došao sam ovamo da ti kažem da sam navratio kod tebe sa dobrim namerama!... Još nešto, ostajem ovde dok se ne dogodi bar jedna od dve stvari: ili ćeš promeniti svoje ponašanje ili ću te ja na to naterati!... Jednom sam pobegao, ali drugi put neću!... Došao sam u San Ford da okončam bitku... Eto, to je sve što sam imao da ti kažem!

Loren Gešer okrenu leđa Hagu i dobaci:

— Pa, do viđenja, Kingmede!

— Do viđenja, Lorene! Osilio si se suviše i potcenjuješ ljude! Prevarićeš se ako me podceniš!

Gešer podiže oči prema mladiću:

— Zar još nisi izvukao pouku, Hag, iz onog što se dogodilo pre osam godina? Bila bi to velika greška! Zapamti, Hag, ja nikog ne podcenjujem ali i ne precenjujem... Ona, još jednom, do viđenja!

Hagu Kingmedu je bilo jasno da sa Gešerom nema šta da razgovara. Slegao je ramenima i napustio Ge-

šerov ured sa uverenjem da se to neće dobro završiti. Loren Gešer i on ostaju nepomirljivi neprijatelji. Imao je, međutim, utisak da se posle osam godina Gešer još više osilio.

Izašavši pred radnju, osvrnuo se levo i desno i primetio da je ulica opustela. Pred salunom više nije bilo vezanih konja niti ljudi pred stajom i hotelom. Samo je jedan čovek preko puta radnje posmatrao svaki njegov pokret.

Hag uzjaha konja i pođe iz grada. Sad je znao šta ga čeka. Ali, njegova odlučnost nije bila manja. Jahao je sa opuštenim dizginima i osvrtao se. Onda se, iznenada, na širom otvorenim vratima saluna pojavi čovek čiji lik nikada nije mogao zaboraviti... Rabi Lak!

Izašao je iz saluna sa šeširom zabačenim na potiljak, a odmah za njim i Salmo Staret, crven u licu i veoma uzbuđen. Kingmed zaustavi konja i zagleda se u njih stisnutih očiju. Rabi takođe stade kao ukopan, izvadi cigaretu iz usta i baci je na zemlju. Oči mu se nisu odvajale od neočekivanog gosta. Sa njegovog lica nestade osmeh a mladi Staret je jedini mogao da čuje kako je progundao: »Čuvaj se, Rabi, ovaj je nešto naumio«!

Pretvarajući se da je iznenađen tim susretom, dobaci:

— Zdravo, Hag! Čuo sam da si se vratio!

— Šta ćeš, Rabi, ova klima mi prija!

— I meni, Hag!

— A ja mislim da ti više prija društvo nego klima!

Lak se namršti. Shvatio je na šta cilja Hag, a u sebi pomisli: kako se usuđuje, posle svega, da tako razgovara sa mnom!? Pogotovo što su ga čuli i neki meštani na tremu saluna koji su znatiželjno posmatrali iznenadni susret dvojice smrtnih neprijatelja.

Kingmedov pogled se zaustavi na licu mladića iza Rabijevih leđa. Nije

ni slutio da je taj momak Salmo Staret, sin ubijenog pukovnika.

Lak se brzo okrenu i prošaputa nešto na uho kauboju iza sebe. Ovaj kimnu glavom i odmah se udalji.

— Opet neko naređenje, zar ne? Da se ono slučajno ne odnosi na neko ubistvo? — dobaci ironično Kingmed.

— O čemu govoriš?

— Zar ti Gešer nije nešto naredio sinoć? Samo, Rabi, uzalud tračiš vreme! Uvek si želeo da mi smrsiš konce, ali ti to nije polazilo za rukom... Neće ti to poći za rukom ni ovog puta!

— Igraš na lošu kartu, Kingmede!

— brecnu se Lak. — Imaš bistru glavu, ali si učinio glupost što si se vratio.

Hag se glasno nasmeja. Onda primeti da ga Salmo Staret mrko odmerava, pa zapita:

— A ko ti je taj namrgođeni momak, Rabi?

— Njegovog prezimena se sigurno sećaš — dobaci ironično Lak. — Momku je prezime Staret!

Kingmed se zbuni.

— Zao mi je Staret. Pretpostavljam da se vaša osećanja nisu izmenila. Naslušali ste se dosta Rabijevih priča, zar ne?

Momak planu:

— Ne želim nikakav razgovor s tobom na ulici, huljo! Ako mi se ukaže prilika da se sretnem s tobom na drugom mestu, pucaću ti u leđa kao u kojota!

Nije završio misao. Skočio je na konja i galopom izjurio iz grada.

Lak se smeškao.

— Nije baš, lep doček, zar ne? Biće bolje da se vratiš... Ili što pre tamo odakle si došao, ljudi te ne vole. Ili, sklanjaj se u brda... Jedino to može da te spase!

— Ne, nikako! Ovog puta neću bežati! — dobaci odlučno Hag i potera konja.

Sa hotelskog trema posmatrala su ga zaprepašćena lica. Projaha pored njih ne obazirući se, ali pred

stajom povuče dizgine i zaustavi konja. U senci trema stajao je Čarli Čilokin, njegov davnašnji prijatelj. Učini mu se da je ostareo od kada ga je video poslednji put.

Skočivši sa konja, Hag uzviknu:

— Sto mu gromova, kako si, Čarli?

Prilazeći Čilokinu, Hag mu je pružao desnicu.

Čarli odmahnu glavom:

— Biće bolje da se što pre izgubiš odavde! Ovaj grad biće ti grobnica, Hag!... Neću s tobom da se rukujem!

Kingmed ostade zapanjen. Bez reči se vrati do konja i uzjaha. Prvi puta, otkad se vratio, osećao se ponižen. Ljutio se na samog sebe i osećao gorčinu. Onda, iznenada, ču iza sebe Čarlijev glas:

— Nemoj pogrešno da me shvaćaš... Prekinuo sam sa svima. Možda ćeš ipak jednog dana sve razumeti!?

Jašući prema jugu, Kingmed je razmišljao o tome šta mu je Čarli rekao na rastanku. Primetio je da je to rekao sasvim tiho da ga drugi ne bi čuli... Šta se to dogodilo sa njegovim starim prijateljem? Možda se uplašio Laka i Gešera?... Ali, zbog čega?!

Hag je jahao. Noć se bližila svojom svežinom a prema jugu, iznad reke, dizala se sumaglica... Razmišljao je o Gešeru i zaključio da se taj silnik obogatio i ojačao još više tokom poslednjih osam godina. To je, očevidno, bio i razlog da mu niko od starih poznanika u San Fordu nije prilazio... Niko se nije usuđivao da mu pruži ruku, a možda je neko to i želeo!?

Bilo mu je jasno da će pre ili kasnije doći do otvorenog sukoba sa Gešerom i Rabijem Lakom... Neće ga ostaviti na miru. Tražiće prvu priliku da ga uklone. Moraće, dakle, otvoriti oči i sumnjati u svakog. On je sam mogao uhvatiti Rabi Laka, pa i neke njegove najbliže momke i prisiliti da mu priznaju ko je

ubio pukovnika Ansela Stareta. Samo, to nije bilo dovoljno da ga u gradu prihvate.

Odjednom podiže glavu. Primetio je pred sobom visoke stene u blizini puta i podozrivo se zagledao u njih. Nisu bile daleko. Hagova ruka se spusti niz desni bok, gde se nalazi njegov revolver. Naćulio je uši, ali nije čuo nikakav šum sem topota kopita vlastitog konja... Iznenada odjeknu pucanj. Konj se zanesse i propinjući se pade. U isti čas Kingmed oseti kao da ga je nešto očešalo po vratu, a šešir mu odlete sa glave. Skočio je hitro iz sedla i bacio se u travu kraj puta. Sem malog okruglog kamena na domak njega nije bilo nikakvog zaklona. Odjeknuo je i drugi pucanj... Dolazio je odnekud sa nizbridice, a metak se zabi u okrugli kamen.

Nije video čoveka koji je pucao na njega. Bio je skriven visoko u stenama. To je bio idealan položaji za zasedu... Hag se skupi u klupče iza kamena, a istog trenutka, jedan za drugim, odjeknuše šest pucnjeva. Onda nastade tišina. Hag baci pogled na konja iz čije glave je tekla krv... Na njega više nije mogao računati. U noćnoj tišini razabrao je nečije korake među stenama. Podigao je glavu da bi video napadača koji se uspinjao prema borovoj šumi. Nije ga mogao videti i Kingmed skoči i potrča prema steni sa revolverom u ruci. Samo nekoliko trenutaka kasnije, primetio je pred sobom senku. Ali, nepoznati takode zastade i kleknuvši podiže pušku prema njemu. Hag se baci na zemlju i ostade neko vreme nepomičan. A kad se ponovo podigao, video je čoveka kako nestaje u šumi. Onda se oprezno prebaci do omanjeg useka i ustade. Gotovo u istom času odjeknu pucanj iz puške ali iz drugog pravca. Kingmed se opet baci na zemlju, a nepoznati napadač ponovo se pojavi na rubu šume i počeo da puca prema njemu.

GEŠER U OFANZIVI

Pod zaštitom mraka, posle dužeg vremena, spotičući se o kamenje, Hag Kingmed stiže do dašcare gde nalete na Izija. Porred Blaha su bili još neki stari prijatelji... Tu se našao i Rab Mičel. Izi pritrča Hagu i uzbuđeno zapita:

— Gde si, zaboga?

Mičel, ogromna ljudeskara, pride sa osmehom na usnama. Srdačno stisnu Kingmedovu ruku i dobaci:

— Čujem, Hag, da nisi želeo da odmah dodem ovamo! A ja ti velim da sam goreo od nestrpljenja da te vidim!

Hag se gorko osmehnu, pa se obrati prisutnima.

— Momci, zar vi nemate pametnija posla? Zašto se uvaljujete u neprilike zbog mene?!... Zakasnio sam jer mi je neko iz zasede ubio konja... Upao sam u klopku, ali ne znam ko je hteo da me smakne sa ovog sveta?! Mislim da ih je bilo dvoje... Možda i više, ali ih nisam video. Puzeći po kamenju odrao sam kožu na trbuhu.

— Nisi, dakle, video nijednog? — zapita Izi zabrinuto.

U njegovom glasu bilo je nečeg čudnog.

— Ne, Izi, nisam video ko je pucao na mene!

— To mi nešto govori — primeti Izi Blah. — Tu se nešto krije, Hag!

— O čemu govoriš? — zapita Hag paleći cigaretu.

— O nečem što mi se ne sviđa! Rab i ja smo stigli ovamo oko podne i čekali sve do mraka. Nije te bilo i mi smo se ozbiljno zabrinuli za tebe... Onda sam ja otišao do San Forda u sam sumrak i tamo čuo svašta! Nekako u to vreme dojahala su tri čoveka u grad... Znaš li šta su pričali?... Da su tvoga konja našli mrtvog, a tvoj šešir na putu!

— U čemu je stvar? — začudi se Hag. — Zar to znači da je neko ubica ako mu je konj nađen mrtav?

— Nije u pitanju konj — reče Izi i nakašlja se. — Radi se o Elmu Staretu... Izgleda da je on ubijen! Našli su njegov revolver i šešir okrvavljen u blizini reke.

U nemoj tišini u borovoj šumi začu se Hagov uzvik.

— Pa, vi ste poludeli... Zar vam pada na pamet da bih ja ubio tog mladića!?

— To niko nije rekao! Mada mislim da ne bi bilo loše da si ga se otarasio! — dobaci Izi.

— Čemu to, Izi? Zar su nam potrebni novi sukobi i svađe sa Staretovima? Dosta je bilo starih rana... I tako, kažeš, moj konj i moj šešir kraj njega?... To je već drugi pokušaj da me obese na gradskom trgu! A gde su našli Elmovo telo?

— Nisu ga još pronašli — odgovori mirno Rab Mičel. — Izgleda da su ga negde odvukli... Meni to izgleda čudno... Kažeš da si napustio šumu u sumrak? A u to vreme stigla je i vest u San Ford!... Kako je to moguće?

— Onda je sigurno da je Elmo Staret pucao na mene! — progunda Hag Kingmed. — Bilo bi dobro da znamo imena tih momaka koji su doneli tu vest... Ubeđen sam da su i oni pucali na mene!... Sve je to neko namestio! Hoće da me ponovo uvale u neprilike... Budite sigurni da će od sada okolne šume biti pune potera.

— Sklanjajmo se odavde što pre! — dobaci Izi Belah. — Krenimo prema jugu... Moramo se sresti sa ostalim prijateljima... Okupićemo ih sve!

— Ne bi trebalo uvlačiti ljude u neprilike — primeti zamišljeno Hag. — To će ih dovesti u priliku da neko na njih puca... Moji neprijatelji smatraće ih krivima kao i mene!

— Šta ti je, Hag?... Uvek ista pesma! — dobaci Izi.

Mičel se nakašlja u mraku, pa progunda:

— Idi do đavola, Hag!... Nije to samo tvoj rat već i naš. Čekao sam

osam godina da nekima u okolini slomim rogove. A sad, kad sam spreman, ti me teraš!...

— Ne slušaj ga, Mišel! — dobaci Balah.

— Ako je tako, onda neka mi kasnije niko ne prebacuje da ga nisam upozorio! Samo, prijatelju moj, u toj borbi moraćete se povinovati mojim odlukama! Nećemo se kretati odavde sve dok nas ne otkriju... Nego, moraće neko da mi pozajmi konja, a vi odmah krenite da nađete ostale naše momke! Nabavite dosta hrane i municije, a naći ćemo se ovde kroz tri do četiri sata.

— A gde ćeš ti? — zapita Izi zabrinuto.

Savijajući cigaretu, Hag se nakašlja i odgovori:

— Opet će neko od vas reći da postupam glupo... Idem do Staretovog ranča! Hoću lično da kažem Heleni da ja nisam ubica njenog brata.

— Da li je moguće, Hag? — zaprepasti se Izi Balah ne verujući svojim ušima. — Ne pada ti na pamet da bi tamo mogao zateći gomilu Lakovih razbojnika? Izrešetaće te kao prazno bure! Savetujem ti da se ne mičeš odavde.

— Moram, Izi... Naći ćemo se ovde, kako sam rekao — dobaci Kingmed zamišljeno.

— Ako si tako odlučio, uzmi moga konja — reče Mišel. — Kreni što pre, a kad se vratiš odmah polazimo u akciju! Odavno sam čekao taj čas!

Hag Kingmed skoči u sedlo i odjahao.

*

Opet se ponavljala ista prljava laž: mrtav čovek u brdima, a Hagov šešir kraj njega! Bez svake sumnje, iza te laži opet su se krili prsti Rabija Laka. A iza njega, svakako, stajao je Loren Gešer! Obojica pokušavaju da ga starim trikom izvedu pred sud. Hag je znao da ga ovog puta porota neće oslobodi-

ti jer je Gešer bio moćniji nego ranije.

Zašto mu to podmeću? Gešer je čak pretećim tonom savetovao da se kloni grada i da se skloni u brda! Znao je da mu ni tamo ne bi dali mira. Uvek bi se našao neko ko bi bio spreman da ispali nekoliko metaka u njegova leđa! Samo, ovo što se dogodilo sa Elmom Staretom ličilo je na nešto drugo... Pokušavaju da ubistvo uviju u zakonsku formu... Nema šta, iza toga je stajao Gešer. To je ličilo na njega.

— Ali, neću dozvoliti da me tek tako uhvate — progunda u sebi Hag.

Izdaleka je primetio upaljeno svetlo na ranču Staretovih, pa progunda:

— Devojka mora saznati istinu!

Sjahao je u šumarku i vezao konja za granu, a onda se uputi pravo vratima ranča. Na tremu nije video nikoga. Nije bilo ni vezanih konja... Niko se nije kretao u blizini kuće... Hag zastade pred tremom i pogleda kroz prozor. Helena Staret je sedela u fotelji i plakala. Zakucao je na vrata i ušao očekujući bujicu prekora, pa čak da će istrčati u dvorište i zatražiti pomoć od svojih kauboja. Ali, ništa od toga. Helen ga je samo iznenađeno pogledala, dok je stajao kraj vrata.

— Nije bilo pametno da dolazite ovamo! — dobaci ona tiho. — Vas traži najmanje pedesetak ljudi, Kingmede!

— Gospodice Staret, — reče Hag — obećao sam da ću se držati daleko od vašeg ranča ali sam prekršio obećanje... Želim da znate da ja nemam nikakve veze sa nestankom vašeg brata! Možete verovati ili ne, ali vam ja dajem časnu reč da je tako!

— Verujem vam — dobaci žalosno devojka.

— To je sve što sam vam hteo reći! — dobaci Kingmed skrušeno.

U toj tuzi Helen Staret mu se učinila još privlačnijom, ženstvenijom i izazovnijom. Nikako nije mogao da odvoji pogled sa njenog lica.

— Znam da mu niste ništa učinili, Hag!... U sebi sam vas pravdala i za prošlost... Ubeđena sam da govorite istinu. Nešto mi je sada daleko jasnije... Pregledala sam poslovne knjige ranča. Nešto se ovde dogodilo za vreme moga odsustvovanja. Elmo mi je rekao da su naši momci prodavali stoku Gešeru. Izgubili smo mnogo grla, Kingmede! Još nešto... Sinoć je Rabi Lak bio ovde sa svojom bandom i kockao se sa Elmom do kasno u noć... A sada nema ni Elma! Mnogo sam toga sinoć videla i doznala...

Helenin glas zadrhta.

— Šta su učinili sa Elmom?... Šta to hoće sa vama, recite mi, molim vas!?

Hag Kingmed uzdahnu duboko.

— Neko je pokušao da me ubije dok sam jahao... Pretpostavljam da je ubica iz Lakove bande... Pao sam sa ubijenog konja! I, eto, sad su opet našli moj šešir i moga konja! Stari trik, gospodice Staret. Sad vam je valjda jasno šta se radi u ovom kraju?!

Spolja se začuše glasovi.

— Gešer? — zapita zbunjeno Hag.

— Oh, ne znam.

Helen se naglo okrenu i pođe kuhinjskim vratima.

— Dodite ovamo! dobaci ona Hag. — Požurite, molim vas!

U kuhinji je vladao mrak. Kingmed se nasloni na zid dotakavši slučajno Helenino telo. Tog trenutka osetio je čudno uzbuđenje.

— Verovatno da je to potera, Kingmede! — prošaputa devojka. — Izadite oprezno na zadnja vrata i bežite u brda... Sada znam da ste mi govorili istinu...

Pred kućom se čula sve jasnija buka konjskih kopita.

— Gospodice Staret, više nisam sam... Nekoliko mojih starih prijatelja nestrpljivo me očekuje!... Ipak, mislim da bi bilo bolje da ostanem ovde i čujem o čemu će razgovarati Gešerovi plaćenici... A i tako, ne bih mogao neprimećen da odem...

Već su pred kućom... Možda će i vama biti potrebna zaštita?

Helena ga gurnu prema vratima.

— Odlazite, oni će vas pronaći, Hag!... Idite, idite, molim vas!

— Odlazim, gospodice Staret, ali se plašim za vas... Ako vam zapreti opasnost, dodite kod nas! Mi smo na istočnoj obali reke. Naći ćete nas u prvoj daščari... Odmah do starog ranča »Sauhorza«! Vi svakako znate gde se on nalazi!?

— Da... Hvala vam, neću zaboraviti!

Helen otvori kuhinjska vrata, a Kingmed se priljubi uza zid. Opazio je neke ljude kako ulaze u dnevnu sobu, a među njima Gešera i Rabija Laka.

U mraku, odmah pošto je Staretova napustila kuhinju, Hag je čuo kako se Gešer obratio devojci:

— Došao sam da vam izjavim svoje saučešće, gospodice Staret. No, nadam se da će već do sutra ujutro biti sve sređeno. Kingdom će biti u zatvoru! Negde se krije ali ćemo ga mi već pronaći!

— Gešeru, zar ste baš čvrsto ubeđeni da je Kingmed ubica? — dobaci mirno Helena.

— Imate drugo mišljenje?! Vi bi bar morali biti sigurni da je on prijavio ubica... Poznata vam je Kingmedova prošlost, zar ne?

Nastade tišina. Hag je čuo samo korake gore—dole po dnevnoj sobi. Konačno se zaustaviše pravo pred kuhinjskim vratima a on stavi šaku na revolver:

Gotovo istog časa čuo je Gešera:

— Neprijatno ću vas iznenaditi, gospodice Staret... Reč je o vašem bratu... Za njegova života nisam želeo da potežem jedno neprijatno pitanje. Sad sam, međutim, prinuđen da štitim svoj interes...

Gešer začuta a do Kingmeda dopre šuštanje hartije.

— Vidite, gospodice Staret — nastavi Gešer povišenim glasom — u mom posedu su neke menice va-

šeg brata. . . One glase na visoke sume i nose njegove potpise!

— A kako su te menice dospele u vaše ruke, Gešer? — zapita plahovito Helen.

— Vaš brat se kartao sa nekim mojim ljudima i gubio veliki novac. . . Pošto nije imao novac kod sebe, on im je davao menice. . . Jasno? Moji momci su želeli da imaju odmah gotov novac pa su meni prodavali menice vašeg brata. . . Njihov iznos odgovara vrednosti vašeg ranča, razumete li? Zato sam došao ovamo da zaštitim svoje interese. . .

— Očekivala sam da ću čuti nešto slično, Gešer! — planu Staretova. — Samo vam moram reći da ja ne priznajem te dugove sa kartaškog stola!

— Zakon govori da su to takode dugovi, devojko! — progunda Gešer. — Upozoravam vas. . . Ako mi odmah ne isplatite vrednost menica, biću prinuđen da ostavim svoje ljude ovde. . . Oni će u moje ime upravljati rančom!

Helena se ironično nasmeja.

— Zaboravili ste, izgleda, da je polovina ranča na mome imenu?! . . . Ne znam šta je učinio moj brat, ali ako je potpisivao menice i na moj deo imanja, onda je to za vas čist gubitak, Gešeru!

Kingmed je čuo Gešerove korake kako se udaljavaju od kuhinjskih vrata, a onda i njegov povišeni glas:

— Nisam znao da Staretovi ne plaćaju svoje dugove!

— Uvek smo ih plaćali, ali samo ako su bili poštteni!

— Vaš otac se ne bi složio sa vama, devojko. . . U redu, onda meni pripada polovina ranča. . . Da zaštitim svoju imovinu, ostaviću ovde Rabijsa Laka i nekoliko mojih ljudi. . . Oni će ovde voditi računa o mojim interesima»

— Hoćete li mi pokazati te menice? — dobaci Helen.

Hag Kingmen napregnu sluh. Ni je mogao videti da li je Gešer dao menice Staretovoj ali je čuo podrug-

ljiv smeh nekolicine iz njegove pratnje.

Onda je čuo teške korake kako odjekuju dnevnom sobom a zatim i obesno pitanje Rabi Laka:

— Vi spavate ovde, zar ne? . . . Odsad je ovo moja soba!

— Šta kažete? — podsmehnu se Helena. — Mislím da se zgrada za moje radnike nalazi iza ove kuće. . . Niko od vas neće spavati u ovoj kući.

Nastade nema tišina, a onda Staretova dobaci:

— Evo, uzmite vaše menice, Gešer! Čini mi se da ste veoma lako uspešli da prevarite moga brata.

— Niste baš ljubazni, gospodice Staret — primeti Gešer. — Ja ovde štítim samo svoj interes. . . Nego, Rabi, pošalji momke u zgradu iza kuće a ti nađi smeštaj negde ovde!

— Ja vam to zabranjujem! — povika uzbuđeno devojka.

— Nemate vi šta da zabranjujete — brecnu se Gešer. — Sve ovo je sada moje i meni na raspolaganju!

— Kuća nije vaša, Gešer!

— Ona vredi koliko i dug vašeg brata. . . Laku noć!

Hag Kingmed je čuo korake kako se približavaju vratima, a onda i škripu šarki na njima. Očevídno, Gešer je izašao iz sobe. . . Onda je razabrao Helenin glas kako govori da ima nešto posla u kuhinji. Nekoliko trenutaka kasnije, Staretova je otvorila kuhinjska vrata, a on iz tame primeti Rabijsa Laka i Gešera kako raspravljaju žučno na izlaznim vratima.

Helena mu tiho dobaci:

— Hag, gubite se dok je vreme! . . . Uskoro će se razmiletí po kući i doznati da ste ovde!

— Ne mogu vas ostaviti samu u kući sa tim Lakom. Ostaću ovde.

— Nikako, uhvatiće vas pre zore! Ako želite da nastavite borbu sa njima, morate odmah otići odavde.

— Ali, gospodice Staret, zar ne znate kakav je taj Rabi Lak?

— Poznajem ga bolje nego što mislite! . . . Ja ovde imam dva čoveka

koji su mi odani!... Odlazite odmah, ako boga znate!

Staretova uhvati Haga za ramena i poče da ga gura prema vratima koja su vodila na drugu stranu zgrade.

Hag zastade i prošapta:

— U redu, idem... Ako budete imali neprilika, dođite odmah do našeg logora, Helen!

— Čuvajte se, Hag! — dobaci toplo devojka.

Kingmed oprezno izađe iz zgrade i opazi baraku u kojoj su stanovali radnici. Bila je dobro osvetljena. Kroz njene prozore primetio je ljude kako promiču kao senke i čuo divlje smejanje na račun Helene Staret. Zaokrenuo je neopaženo iza ugla kuće i primetio Gešera kako je uzjahao i krenuo put grada.

Hag požuri prema šumarku gde je ostavio konja, a zatim se uputi prema severu. Začas se našao daleko od ranča Staretovih. S leve strane opazi površinu reke kako treperi na mesečini i oseti hladan vetrić koji je dolazio sa reke. Nešto kasnije izađe na put na mestu gde se reka, praveći poveći luk, udaljavala od puta prema San Fordu i natera konja u vodu. Na tom mestu reka nije bila duboka i konj se kretao bez teškoća njenim peščanim dnom. Deseetak minuta kasnije, Hag izađe na obalu prekrivenu sitnim šljunkom. Tu nije bilo nikakvog puta, ali je dobro poznavao taj kraj, pa se odmah uputi kroz šikaru obližnjem brežuljku. Bio je daleko od puta. Nešto dalje zađe u gustu borovu šumu, a onda izbi na jednu poljanu u blizini koje se nalazio put za San Ford. Jahao je veoma oprezno do samog puta gde se skloni iza jedne stene čuvši topot kopita konja koji je kasao prema gradu.

Gešer je bio veoma samouveren ali i veoma oprezan kad se odlučivao da sam jaše kroz noć. Ovoga puta se prevario... Hag Kingmed izvuče revolver i pride sasvim blizu puta. Sa mesta gde se nalazio video

je na mesečini jahača. Nije se prevario; to je bio Loren Gešer! U trenutku kad je Hag isterao svoga konja na put, oba konja se propeše. To je bilo dovoljno Hagu da sasvim blizu pride Gešeru i ščepa ruku koja se već pružala prema dršci revolvera. Onda ga snažno odgurnu i Gešer pade sa konja u prašinu.

Samo čas kasnije, snažne Hagove ruke držale su Gešerova ramena priljubljena uza zemlju. Uzalud se Loren Gešer naprezao da se oslobodi čeličnog zagrljaja Haga Kingmeda. Za trenutak nije prepoznao napadača, a onda se prodra besno:

— Kingmed?!

— Da, ja sam... Prestani da se ritaš kao divlji konj, Lorene!

Gešer prestade da se odupire, a Hag ga podiže sa zemlje držeći ga čvrsto za oba ramena.

— Kingmed, ti si budala... Skidaj šape sa mojih ramena i ne zavlaci ih u moje džepove!

Protest nije bio uslišen i sekund dva kasnije, Hag izvuče iz Gešerovog džepa kožni novčanik. Čim ga je otvorio, odmah je primetio na mesečini svežanj hartije.

— Ovo su Staretove menice, zar ne?... Sad ih vidiš poslenji put, Lorene!

— O, pa to je obično razbojništvo!... Neće se završiti na tome, Kingmede!

— Šta je to za mene! — dobaci Hag smejući se. — Ti si me i tako napavio ubicom, a sad pokušavaš i da me potcenjuješ!

— Kingmede, kunem ti se da ćeš do sutra uveče biti u mojim rukama... Vратиćeš te menice uz veliku kamatu!

— Samo ti preti, Lorene! Znaš i sam da bih ih mogao spaliti... Sem toga, zar ti nisi u mojim rukama? Biću zaista lud ako te pustim da odeš... Samo, ne bih želeo da gubim vreme tražeći pogodno mesto gde da te sklonim! Onda, da ti kažem još nešto... Ja ne kradem ove menice... Samo ih pozajmljujem!

Dobićeš ih natrag kad sredimo račune, ali ne očekuj njihovu punu vrednost. A sada da porazgovaramo o nečem drugom, Lorene. . . Ako do sutra ne povučeš svoje razbojнике sa Staretovog ranča, nećeš videti nikada ove menice. Budi siguran da će biti tako. . . Drugo, ponavljam ti, došao sam ovamo da tu i ostanem! Jedan od nas dvojice moraće da podvije rep, razumeš li? . . . A sad, sedaj na konja i gubi se!

No, pre nego je Hag pustio Gešera da ode, on otkopča njegov opasač sa revolverom i opipa celo telo. Nije bilo isključeno da taj silnik ne skriva još neko oružje. Gešer mu dobaci pogled pun mržnje.

Hag je pretpostavljao da bi razbojnik mogao odjuriti do ranča Staretovih i zatražiti pomoć Rabijsa Laka, pa dobaci:

— Lorene, ne pokušavaj da pozoveš u pomoć Rabijsa! . . . Uostalom ja ću ovde ostati. . . A sad, se gubi u grad!

— Kingmede, nećeš dugo živeti!
— zaurla Gešer.

— Možda, ali zaboravljaš da svi moramo umreti jednog dana!

Gešer odjuri u galopu prema gradu, a Hag potera konja uz uzbrdicu razmišljajući da li je dobro učinio što je pustio Gešera. Želeo je ovim prepadom samo da pokaže toj hulji da ga se ne plaši. A možda bi njegovo zarobljavanje nepovoljno uticalo na ljude u gradu!? Nije isključeno da to ne bi naišlo na dobar prijem kod onih koji su još uvek stajali po strani njihovog sukoba.

Stigavši do daščare u borovoj šumi, nije zatekao prijatelje. Čim je ušao u baraku, zapali šibicu i izvadi Gešerov novčanik, pa pregleda menice. . . Iznenadio se kad je video na koji iznos glase.

— Pa, to bi Gešeru bilo dovoljno — progunda — da otvori banku u gradu! Nečasna igra. . . Ogoleli su tog jadnog Elma do kože! A onda, odvukli u brda i ubili! . . . Samo, dug na pokeru je ipak dug! . . . Tu je Ge-

šer u pravu. . . Mada, istinu rečeno, novac nije dobijen na pošten način!

Hag izađe iz daščare. Odlučio je da negde sakrije Gešerov novčanik kao što je sklonio i vlastiti novac u slučaju da mu se nešto dogodi. Pedesetak metara od drvene barake, Hag priđe jednom kamenu ispod kojeg je ranije već sakrio novac, pa ga podiže i stavi u udubinu pod kamenom svežanj Gešerovih menica.

Vraćajući se u baraku, zastade. Nedaleko od njega čuo je šum u žbunju žalfija.

*

Čim je Hag Kingmed napustio kuću Staretovih, Helena se vratila u dnevnu sobu. Zatekla je Rabijsa Laka kako se smestio na divanu. . . Odavno je poznavala toga čoveka. Još od detinjstva ali ga se nikad nije plašila. Tada joj se on, jer se uvek smeškao ljubazno, činio čak veoma simpatičnim. No, te večeri imala je sasvim drugi utisak. Lak je ležao na otomanu i posmatrao je očima koje nisu obećale ništa dobro. Devojka se udalji u ugao sobe osećajući se neugodno zbog tog Rabijskog požudnog pogleda. Onda se okrenu prema Laku i dobaci:

— Lak, u ovoj kući nemate nikakvih prava! Molim vas da odete u zgradu gde su vaši ljudi!

— Uvek vlasnici spavaju u glavnoj zgradi na ranču, zar ne? . . . Ne budite smešni, Helena!

— Molim vas, bez intimnosti. . . Ne oslovljavajte me imenom! A koliko ja znam, vi niste nikakav vlasnik ovog ranča!

— Pa, ako hoćete tako, onda samo upola! — dobaci ironično Lak.

U njegovom, glasu osećalo se da oponaša Gešera koga je on, po njegovom mišljenju, predstavljao na tom ranču.

— . . . Mislim, devojko — dobaci Rabi — da treba da shvatiš nešto. . . Gešer je odavno želeo da poseduje ovaj ranč, a ja samo izvršavam njegova naređenja!

— Zar nameravate da me oterate odavde?

Rabi Lak se naceri:

— Pa, Gešer zna šta treba da radi. Samo, on je veoma strpljiv čovek i zna da čeka pravi trenutak. . . Onda, još nešto, tvoj otac me nikad nije voleo. Da je živ, jako bi se iznenadio da me vidi ovde u novom položaju, zar ne? . . . Šta ćeš, svako ima svoj dan, devojko! Dugo sam čekao na njega. . . Nego, reci mi, nameravaš li se udati za mene?

— Oho, Lak, pa vi se neučtivo namećete ženama! Svašta vi sebi dozvoljavate! — planu Staretova.

Rabi Lak se smeškao uživajući u besu devojke. Helen prođe brzim koracima pored njega i pođe stepeništu koje je vodilo na sprat gde se nalazila njena soba. Onda se odjednom predomisli i uputi prema Elmovoj sobi u prizemlju. Na vratima se obazre da bi videla Laka. Nije se pomerio sa divana, ali mu je na licu videla pakleni smešak.

Helen zatvori vrata za sobom, drhteći od uzbuđenja. Bila je svesna opasnosti koja joj preti od tog nasilnika. Odmah je primetila da je prozor na Elmovoj sobi otvoren. Gleđao je na drugu stranu kuće ali je bio zastrt zavesom. Zastala je za trenutak i pažljivo osluškivala svaki šum koji je dolazio spolja i iz dnevne sobe gde je ostavila Rabijsa Laka. Učinilo joj se da se Lak podigao i da prilazi vratima sobe u kojoj se ona nalazila. Ulazeći u sobu, ona je zaključala vrata. . . Onda je lepo čula kako se kvaka na vratima pomakla. . . Bez razmišljanja iskoči kroz prozor. . . Odlučila je da se više ne zadržava na ranču. Nije ni pokušala da se javi dvojici kauboja koji su joj bili naklonjeni. . . Znala je da u staji stoji uvek jedan osedlan konj za svaki slučaj. . . Taj običaj uveo je još pokojni pukovnik Staret.

Nečujno pretrča dvorište. Istog časa vrata na zgradi gde su bili Lakijevi ljudi širom se otvoriše i jedan čovek pođe prema ulazu u glavnu

zgradu. I čim je on ušao u kuću, Helen uzjaha konja, pa zaobišavši obor, pojuri galopom prema San Fordu. Jahala je skoro milju ne obazirući se, mada joj se činilo da je za njom, potera od najmanje sto ljudi. Nešto kasnije skrenula je sa puta i krenula baraci u borovoj šumi gde se nalazi Hag. Odjednom se pokaja što je donela takvu odluku: činilo joj se da čuje iza sebe nejasan topot konjskih kopita. Ipak nastavi u galopu obuzeta neiskazivim strahom. Odjednom se pred njom pojavi jedna senka. Nečiji glas zapita:

— Ko je?

— Hag, vi ste?

— Pomislio sam odmah da ste vi, Helena!

— Dragi moj, trebalo je da vas poslušam. . . Nisam smela ostati sama u kući!

— Šta se dogodilo?

— Rabi Lak. . . Mislim da se veoma čudno ponašao.

— To njemu i priliči. . . Video je pred sobom usamljenu devojku!

— Užasno sam se uplašila. . .

— Hajdemo do barake, moji prijatelji se još nisu vratili!

Ali, samo što su pošli prema usamljenoj daščari, zastadoše kao ukopani. U njihovoj blizini, pre nego je Hag mogao da izvuče revolver, čulo se naređenje!

— Ne miči se, Hag! Pretpostavljam da ne želiš da pucam na tebe kao na kojota!?

Oboje su prepoznali Lakijev glas.

— Ostanite gde ste ili ćete biti mrtvi! — još jednom se čuo Rabijski glas. — Mislili ste, Helena, da ste me nadmudrili kad ste iskočili kroz prozor?! . . . A ti, Kingmede, baci revolver na zemlju.

Staretova zajeca:

— Hag, ja sam kriva što su vas otkrili! Nisam znala. . .

— Ne brinite, sve će biti dobro.

Rabi Lak priđe iz mraka sa uperenim revolverom, a Hag ga zapita:

— Šta hoćeš od nas, Rabi?

Lak se nasmeja.

— Šta želim? Sreća tvoja da se Gešer predomislio... Želim samo da te vidim vezanog. Ostalo će učiniti tvoji zemljaci. Vešala ti ne ginu, Kingmede! Po meni, ti ne bi više bio među živima ali moram da slušam Gešerova naređenja... Bacaj revolver!

— U redu, Rabi, baciću oružje ali devojka ide za mnom u grad, jasno? I drži što dalje svoje prljave kandže od nje!

Nastade nema tišina, a onda se opet javi Lak:

— U redu, Hag, neka bude tako!... Nadam se da će me ona ipak jednog dana zavoleti!

U mraku se čuo Rabihev smeh. Bio je sličan smehu hijene.

— Rekao sam ti da baciš revolver na zemlju, Kingmede.

Hag Kingmed se osećao pobednim i poslušao Lakovo naređenje šapnuvši tiho Heleni:

— Ne brinite, sve nije propalo!

Rabihevi momci vezaše Hagove ruke i podigoše ga u sedlo, a onda krenuše prema San Fordu. Odveli su ga pravo u zatvor a Helenu Starret smestiše u hotel.

NOĆNA UZBUNA

Hag Kingmed je proveo prvu noć u ćeliji na čijim zidovima su bila ispisana imena ranijih zatvorenika. Osećao se veoma iscrpljen i umoran. To mu se nije događalo poslednjih osam godina. Nekad je bio u stanju da probdi i nekoliko noći a da se ne oseća umornim.

U gradu se brzo pronela vest da je uhvaćen i njegov položaj je postajao sve ozbiljniji. Gešerovi momci su bunili stanovnike San Forda protiv njega, a onda je, pre zoru, čuo kako neko udara u gvozdeni trokut pred restoranom. Ti metalni udarci vratili su ga u stvarnost. Na pomolu je bila neprilika, možda i opasnost po život! Utoliko više što je čuo razdražljive glasove ljudi koji su se počeli okupljati. Onda je ispod sebe, u donjoj prostoriji zatvora, čuo zvec-

kanje ključeva i kratka naređenja šerifa.

I kad su prvi sunčevi zraci obasjali mali trg pred zgradom zatvora, mogao je odmah da prepozna u okupljenoj masi smežurano lice Lorena Gešera. Nešto kasnije ušao je u zatvor i provirio kroz rešetke iza kojih je bio Kingmed. Na njegovom licu se videla radost čoveka koji slavi pobedu.

— Zdravo, Loren! — dobaci ironično Hag. — Zar se uvek dižeš tako rano?... Ili si možda loše spavao?! Svakako da si zabrinut za moje zdravlje!

Loren Gešer zažmiri očima i zapita:

— Gde su moje menice?... Šta si uradio sa njima? Svakako se sećaš da si mi ukrao novčanik!?

— Pa, Loren, sad mi je jasno zašto su momci oko Rabija bili tako ljubazni sa mnom!... Zamisli, čak je i tvoj Lak bio učtiv! A što se tiče tvoga novčanika i menica, čini mi se da sam ih izgubio negde u preriji!

— Još jednom te pitam, Kingmede, gde je moj novčanik? Šta si učinio sa menicama?

— Budalo, zar si mislio da ću ih držati kod sebe! Toliko nisam naivan, Lorene!

Gešer grčevito stisnu rešetke. Lice mu se izmenilo a Hagu se učinilo da će taj razbojnik dobiti srčani udar. Očevidno mu je poremetio planove.

Kingmed se slatko nasmeja.

— Zar ti nisam rekao, Lorene, da me ne potcenjuješ? Eto, neko se usudio da se suprotstavi tvojoj volji... Ma kakvoj volji!? Bolje da sam rekao tvojoj tiraniji! Samo, Gešeru, mislim da mi još nisi stao nogom pod grlo! Predosećam da se ovo neće završiti na tvoje zadovoljstvo.

Gešer sleže ramenima i bez reči okrenu leđa. Kingmed se osetio moralnim pobednikom, pa lagano savi cigaretu i zapali šetajući se gore dole po ćeliji. Onda počne da razmišlja... Šta bi se moglo dogoditi? Ili će

se stara presuda porote uništiti i zakazati novo suđenje ili će ga na licu mesta obesiti bez suđenja! Jednostavno će Gešer pokazati prstom na granu prvog drveta i narediti »Obesite ga«!... U svakom slučaju naći će opravdanje da izbegne sukobe sa zakonom!

U sumrak, kad je bilo vreme večere, Hagu niko nije donosio hranu, a napolju se čula sve veća galama. U ćeliji je vladala nesnosna toplota. Kingmed pride prozoru sa rešetkama i opazi čoveka oslonjenog na jedna kola. Istog trenutka taj momak baci pogled prema prozoru, nasmeja se i potapša po futroli svojega revolvera.

Odozdo se čula larma i Kingmed načuli uši. Hteo je da čuje o kome se govori. No, samo je mogao da pretpostavi šta se dole zbiva. Onda mu pade na pamet da će Izi i njegovi prijatelji svakako doznati gde se nalazi, mada se nije mnogo uzdao da će mu to pomoći.

Čuo je kako se uz stepenice penje više ljudi, a onda se pred rešetkama pojavi čovek sa šerifskom zvezdom. Iza njega su stajala tri njegova pomoćnika i posmatrala ga ravnodušno.

Šerif zavuče ključ u bravu i dobaci oštro:

— Izlazi napolje, vodimo te u sud!

— Upitao bih te, šerife, zar zatvorenici u ovoj zemlji nemaju prava na večeru? — dobaci Hag izlazeći iz ćelije.

— Neće ti trebati večera! — podsmehnu se šerif.

— Misliš? — zapita jetko Kingmed.

Šerifovi pomoćnici išli su pred Hagom, a šerif iza njega preko uzburkane ulice prema sudnici. Dva-desetak ljudi počeo se okupljati oko njih ali ih je šerif upozoravao na red.

Čim su ušli u sudnicu, Hag Kingmed stade pored klupe za okrivljene. Za jednim stolom oslonjen na laktove sedeo je Rabi Lak, a u njego-

voj blizini, na jednoj stolici i Loren Gešer. Izgledalo je, kao da čeka da počne predstava u pozorištu.

U trenutku kad je u sudnicu ulazio sudija, Hag primeti poglede ljudi upućene njemu. Očevidno je to bila opomena sudiji da pazi kako se ponaša na suđenju. Hag je odmah prepoznao jednog među njima... Javnog tužioca Besta! Na licu toga čoveka videli su se osmogodišnji tragovi viskija. Jednog trenutka zagledao se on u Haga, a u očima mu bljesnu čudan sjaj. Kingmed je dobro znao da je taj Best kupljen od Lorena Gešera.

— Učiniću sve ovoga puta, Kingmede, da vas obese! — dobaci Best u lice Hagu.

— Čini mi se, Best, da ste dobar prijatelj sa Gešerom?... To je razumljivo dok vas je zadržao tako dugo na tom položaju! — dobaci ironično Kingmed..

Čim je suđenje počelo, Best ustade i obrati se sudiji:

— Predlažem da se zatvoreniku sudi za ubistvo Salma Stareta. Ako sud želi samo da ga ovde sasluša-va...

— Imate li advokata? — zapita sudija prekidajući Besta i pružajući prst prema Hagu Kingmedu.

— Nije mi potreban... Želeo bih samo da znam kako se može nekom suditi kad leš ubijenog uopšte nije pronađen!? Ko mi može tvrditi da je Starèt mrtav?

— Ja! — povika Best. — Ne možemo se zadržavati na tim tehničkim pojedinostima... Kad dođe vreme, mi ćemo pokazati lepš ubijenog Stareta.

Best odjednom začuta i pogleda na Rabi Laka. Istog časa Gešer se podiže sa sedišta i šapnu nešto na uho svom čoveku.

Rabi Lak klimnu samo glavom kao da je potvrđivao Bestovu izjavu. Onda, kao da to nije bilo dovoljno, dobaci:

— Da, donećemo telo Selma Stareta ujutro... Znam gde ga je Hag Kingmed sakrio!

Sudija zabaci glavu i reče:

— Ne možemo suditi okrivljenom za ubistvo Stareta. Niko još nije pronašao njegovo telo! To ćemo morati da odložimo... Možda bi javni tužilac Best mogao pokrenuti obnovu suđenja za ubistvo pukovnika Anse-la Stareta?! Još uvek postoje indicije da je počinitelj tog zločina Hag Kingmed!

— Slažem se — dobaci brzo Best.

U sudnici se oseti komešanje. Hag primeti zamišljeno lice Čarlija Čilokina u jednom uglu sudnice. Blizu vrata sedela je Helen Staret... Očevidno, sve je bilo namešteno. Hag pomisli da je obnavljanje prvog suđenja neizbežno. Ali, istog časa, sudija dobaci:

— Možete odvesti zatvorenika nazad u ćeliju! Suđenje se nastavlja sutra ujutro u devet časova.

Vraćajući se u zator, Hag je shvatio da u gradu ima mnogo ličnih neprijatelja. Znao je da će oko podne, kad se besposličari budu napili u salunu, neprijateljsko raspoloženje prema njemu doseći vrhunac. Za to će biti dovoljna samo jedna reč... San Ford će odmah biti na Gešerovoj strani: on je vladao telom i duhom grada uz pomoć Besta, sudije i šerifa. Svi su oni bili uključeni u njegovu bandu. Gešer je ovde stekao ogromno imanje, uglavnom nezakonito, i skoro je tridesetak godina gradio svoj mehanizam zastrašivanja i vlasti.

— Kakvi su moji izgledi? — zapita se Hag čim se ponovo našao u ćeliji.

Bilo je malo nade. Ipak, ona je postojala i Hag se uzdao u nju. Šetao se gore dole po ćeliji i osluškivao šta se govori u zatvorskom hodniku. Čuo je nečiji razgovor a onda se na reškama ćelije pojavi lice Čilokina.

Iza Čarlija Čilokina izvirivao je čuvar zatvora savetujući mu da ne gubi uzalud vreme sa Kingmedom.

Ali, čim se čuvar udaljio, Carli pride blizu rešetke i dobaci tiho:

— Hag, šta te je, do đavola, navelo da se vraćaš? Sve se smirilo tvojim odlaskom iz San Forda. Sad se opet digla prašina... Podigao si duhove iz grobova!

Kingmed podrugljivo pogleda starog prijatelja.

— Carli, koliko si plaćen da igraš na Gešerovu kartu? Ja se još uvek sećam vremena kad smo jahali zajedno kao prijatelji!... Šta je to, Čilokine, što ti nagriza savest? U tvojim očima vidim nešto što mi govori da ćeš okončati u paklu!

Hag Kingmed je polako zavijao cigaretu.

— A ko ti kaže, Hag, da ja igram na Gešerovu kartu? Samo, otkad si se vratio, ja ne spavam mirno... Ipak, ne zaboravljam da smo bili prijatelji...

Čilokin začuta i obori glavu. Kingmed ga nikad nije video tako neraspoloženog. A kad se ponovo približio rešetkama, prošaputa:

— Hag, ne mogu te obesiti zbog ubistva mladog Stareta! Oni ne mogu pokazati njegov leš dok ga ne ubiju!

— O čemu govoriš, Čarli?... Šta ti znaš o mladom Staretu?

Kingmed je posmatrao nekadašnjeg prijatelja podozrivo sumnjajući da mu sprema klopku. Primetio je kako Čilokinove oči poprimaju čudan sjaj, a brada podrhtava od uzbuđenja.

— Veruj mi, nisam tako zao kao što misliš!... Moram ti reći nešto...

Čilokin približi lice sasvim do rešetaka i prošaputa:

— Salmo je još živ!... Oni će pokušavati da te obese zbog ubistva pukovnika Stareta mada znam da ni njega nisi ubio!

— Carli, šta ti znaš o svemu tome?

— Mnogo, Hag!

Čilokin pogleda oko sebe, a onda izvadi revolver i gurnu ga Kingmedu u ruke.

— Upotrebi ga kad šerif i njegovi momci budu donosili večeru! — progunda Čarli. — Samo, nemoj bežati kroz zadnja vrata. Ona su pod stalnom kontrolom... Izadi iz zgrade na glavna vrata i odmah skreni u prvu ulicu.

Čilokin nestade. Hag je čuo kako silazi niz stepenice, a onda i nejasan razgovor u donjoj prostoriji.

Kingmed sakri revolver u ćebe na krevetu, a onda pride prozoru koji je gledao na dvorište. Pred zatvorom su se upravo menjali stražari. Iz prerije je dolazio užareni vazduh koji je gušio dah. Sve je bilo tiho... Hag sede na krevet i poče opet da zavija cigaretu razmišljajući. Ako Salmo nije mrtav, neko ga čuva izvan grada?! Čudno! Rabi Lak je obećao sudiji da će doneti mrtvo telo Salma Stareta tek sutradan! Očevidno će ga ubiti noćas! Samo zbog toga da bi mogli da obese Haga Kingmeda!... Gešer je u stanju da prihvati takvo rešenje, a Lak je čovek koji će bez pogovora izvršiti njegova naređenja.

— Ne mogu da shvatim držanje Čilokina! — progunda Hag. — Bili smo nekad dobri prijatelji, onda se njemu nešto dogodilo... Šta?... Čarli je nešto krio od celog grada. Jer, zašto mu je doturio revolver ako je u dosluhu sa Gešerom? Ipak, možda je to samo običan trik: na ulici će ga dočekati zaseda i ubiti?!

Možda se i varao... Šta onda ako Čarli želi da se njihovo prijateljstvo obnovi?

Razmišljajući o tome, Kingmed nije primetio da se u njegovu ćeliju polako uvukao suton, vazduh postao svežiji, a u gradu čula sve veća buka... Uskoro je video da se pred zatvorskom zgradom okupila veća grupa. Oprezno je izvukao revolver iz ćebeta i stao usred ćelije. Tada primeti žućkastu svetlost upaljenih fenjera koja je dolazila kroz prozor sa dvorišta. Galama je postajala sve jača i on shvati u kakvoj je opasnosti njegov život. U toj galami razab-

rao je glas Helene Staret. Iznenada, sasvim razgovetno, čuo je udarac koji je dolazio sa krova pa se uvuče u jedan ugao ćelije držeći u ruci revolver. Slutio je obračun sa ruljom i znoj mu obli čelo. Dolaze da ga izvedu iz zatvora, linčuju i obese o konopac sa čvorom ispod levog uha!

*

Kad je Rabi Lak stigao u San Ford sa zarobljenim Kingmedom, ostavio je Helenu Staret u hotelu. Mada je bila umorna i iscrpljena svim onim što se dogodilo, nije mogla oka sklopiti. Sa prozora hotela posmatrala je dolazak Gešerovih ljudi na konjima. Sve ih je poznavala po imenu i prezimenu. Bilo je jasno da se Hagu Kingmedu ne piše dobro. Većina tih ljudi dolazila je sa okolnih rančeva koji su bili Gešerovo vlasništvo. Nije bilo sumnje da će oni uticati na javno mnjenje u gradu pre suđenja. No, tu i tamo, primetila je i neke koji nisu bili u Gešerovom taboru ali se nisu usuđivali da se protive njegovim namerama.

Helen Staret je videla Kingmeda kad su ga vodili u sudnicu i požuri iz hotela. Htela je da razgovara sa njim ali se uvek našao neko od Gešerovih momaka da je u tom spreči. Nisu je ispuštali iz vida. Ipak, jednog trenutka, njen i Hagov pogled se ukrstiše. Kingmed je iz tog pogleda mogao zaključiti da je ona na njegovoj strani.

Celo popodne tog sparnog i uzbudljivog dana razmišljala je o događajima koji su se nepredviđeno odvijali oko nje. Sa hotelskog prozora, u sam sumrak, primeti poveću grupu kako se bliži zatvorskoj zgradi. Ljudi je bilo sve više, govorili su o Kingmedu, prepričavali poslednje događaje, a onda se pojavi čovek koji poče da govori protiv Haga... Masa je bila sve nemirnija i Helen je znala da svakog časa može doći do napada na zatvor. Izašla je u na-

meri da pronade nekoliko poznanika koji bi bili voljni da brane ulaz u zatvor. Pažljivo je posmatrala lica dok je prolazila kroz masu. Išala je sve do gradske staje, ali nije mogla naći nikoga ko bi je poslušao. Odlučila se da sama progovori i uzme u zaštitu Haga Kingmeda.

Probijala se između ljudi osećajući kako je svi posmatraju sa čuđenjem. Neko je čak pokušao da je zaustavi ali je ona išla energično napred sve dok nije dospela usred okupljenog sveta. Rabi Lak, smeškao se drsko na nju. A tu se našao još jedan Gešerov čovek koji nije prestajao da govori protiv Haga Kingmeda.

— Eto, ovde je Helen Staret — povika taj tip pokazujući prstom na devojkicu — kojoj je taj gad Kingmed ubio oca i brata! On je ubica i mora biti kažnjen kako zaslužuje!

Masa preteći zaurla, ali se Helen nije dala zastrašiti. Bleda u licu, pod svetlošću fenjera, izgledala je kao da se podigla iz groba, ali je smogla snage... Odjednom je čula samu sebe. Učinilo se da taj glas dolazi iz velike daljine.

— Imam i ja pravo da kažem nešto! — povika Helen. — Ko vam tvrdi, građani, da je Hag Kingmed ubio moga oca i brata? Kakve dokaze imaju oni koji to tvrde, pitam vas ja? Oni vas huškaju da linčujete Kingmeda pre suđenja!... Pitam vas zašto to čine i kome je to potrebno?!... Pustimo Kingmeda da se brani pred sudom...

Gundanje mase prestade, ali se iznenada pojavi Luk pored nje. Grubo je dobacio:

— Dosta sa tim glupostima!

Helen se nije predavala.

— ...Slušajte me dobro, građani!... Ako neko treba da traži pravdu, onda sam ja ta... Meni su ubijeni otac i brat, a ne Laku i Gešeru!... Sve do juče sam bila uverena da su priče o Kingmedu istinite i želela da on odgovara pred sudom. Onda se on vratio u naš kraj! Zašto?... Zar

zato da ubije moga brata?!... Čudno je to da on ostavlja iste tragove i posle drugog ubistva! Kao onda kad je ubijen moj otac!? Da li tako postupa čovek koji se odlučio na zločin?... Onda, nije mi jasan ni razlog zašto bi on ubio moga brata?... Mislim da razlog nije postojao...

— Postojao je, postojao je... I tek tako! — povika jedan rančer u blizini Staretove. — Tvoj brat je pretio Kingmedu da će ga ubiti pre ili kasnije!... Samo, izgleda, Kingmed je bio brži...

Nije mogla da nastavi, masa je naglo gurnu prema zatvorskim vratima. Ipak, pokušala je da nadviče galamu:

— Momci, sačekajte da vam kažem sve!... Još mnogo toga morate znati pre nego se odlučite...

Galama se opet stiša i devojkica nastavi da govori:

— ...Sinoć je na moj ranč dolazio Loren Gešer. Sa sobom je doneo i Salmove menice na sumu koju je moj brat izgubio igrajući poker sa Lakom... Znate li zašto je dolazio na ranč?... Želi da ga prisvoji tim prljavim menicama!...

Iz mase se začu gundanje, a Helena nastavi:

— ...Još nešto, ako želite da znate ko je ubio moga oca, raspitajte se bolje o Lorenu Gešeru!... Znam da većina vas radi na njegovim rančevima, ali vas pitam kako je on došao do njih?! On uvek stoji iza svakog nasilja u San Fordu... Molim vas, ne mešajte se u njegove prljave poslove... Zašto vas on podstrekava da linčujete Haga Kingmeda? Recite...

Rabi Lak podiže fenjer. Smejao se Staretovoj u lice, a onda izvuknu:

— Zar ćemo slušati njena blebetanja?!

— Krenimo! — dobaci tiho Gešer. Masa krenu zatvoru. Neko u gužvi obuhvati oko pasa devojkicu i ponese. Vriskala je neko vreme, a onda je gurnu iz mase i ona pade kraj

puta u prašinu. U padu je povredila ruku. Osećala je bol ali se ipak podiže i udalji. Malo dalje zastade zadržavši. Čula je lupu na vratima zatvorske zgrade, a onda i kako vrata popuštaju i padaju. Sa mesta, gde se nalazila, videla je kako je rulja upala u zgradu. . . Čula je nečiji glas koji je protestovao. . . Onda je primetila kako kroz vrata izbacuju jedan sto. . .

— Izadi napolje, Kingmede! — zaurla neko.

Odjeknuše dva pucnja a grupa, koja se zadržala pred vratima zgrade, poče da uzmiče. Uskoro se čula i velika gužva na stepenicama koje su vodile na sprat zatvora. Heleni se učini da su se i najsmeliji Gešerovi ljudi pokolebali čuvši pucnjavu.

Glavna ulica se uskomeša. Činilo se da kroz nju besni ciklon. . . Odjeknu još nekoliko pucnjeva. Dolazili su sa prvog sprata gde se nalazila ćelija u kojoj je bio zatvoren Hag Kingmed.

*

Kingmed je sedeo u tami u jednom uglu ćelije dok je Helen Staret govorila okupljenoj masi. Odjednom je osetio kako sa tavanice ćelije otpada malter, a zatim je čuo i zvuk testere. Ti šumovi su se jedva razabirali u galami koja je dolazila ispred zatvora. Hag stade nasred prostorije i zagleda u tavanicu. Nekoliko trenutaka kasnije, malter poče da pada sve više sa tavanice, a onda se na njoj ukaza omanji otvor. Video je nečiju glavu kako se promalja kroz otvor, a onda ču i glas Izi Balaha:

— Samo još malo, prijatelju! . . . Treba da proširimo otvor i sve će biti u redu!

Kingmed je čuo kako se razjarena rulja tiška stepenicama prema ćeliji. Neko je tražio da se donese uže! Pretpostavljao je u kakvu svrhu. . . Onda je čuo Helenin vrisak i video svetlost fenjera pred ćelijom, ali nije obraćao na to pažnju. Otvor na

tavanici postajao je sve širi. Hag donese klupu iz ugla i postavi nasred ćelije.

Pred rešetkama ćelije pojaviše se Gešerovi najamnici. Kingmed opali dva metka na drugu stranu. . . To je bilo dovoljno da rulja počne da se povlači.

— Daj mi ruku, Hag! — čuo se Izi-jev glas iz otvora na tavanici.

Hag dohvati Belahove ruke i ovaj poče da ga podiže. Čuo je kako se Gešerovi ljudi vraćaju u trenutku kad je pod mišicama osetio dve čvrste grede. Onda ga nečije ruke iz mraka uhvatiše ispod pazuha i snažno povukoše gore.

Bilo je krajnje vreme. Vrata na ćeliji se zatresoše pod snažnim udarcima. Ne potraja dugo a rešetke popustiše. Istog časa odjeknuše pucnji. Meci su lutali tamom tražeći Haga Kingmeda. U tome je prednjačio Rabi Lak. . . Nije želeo da vidi Haga pred sudijom i porotom!

— Bežimo! — dobaci Izi. — Čim primete da te nema u ćeliji počće da pucaju u tavanicu!

Zaista, dole, ispod njih, ćelija je već bila ispunjena Lakovim ljudima. Svi su uralali tražeći Kingmeda.

Izi Balah, Rab Mičel i Hag stajali su na rubu šiljastog krova i posmatrali okolinu.

— Nikad nisam video grad sa ove visine! — dobaci Mičel nasmejavši se.

Nije bilo vremena za takva razmišljanja.:

— Naši konji su iza staje. . . Požurimo, tamo su još neki naši!

Odole, iz ćelije, odjeknuše pucnji. Meci su lupali crepove povrh ćelije.

— Primetili su kojim putem sam pobegao — dobaci Hag. — Što pre odavde. . . Razdvojmo se, to će biti najsigurnije!

Pred stajom su ih čekali konji. Izi se odmah baci u sedlo i odjuri u mrak, ali je Mičel još uvek oklevao.

— Čekaj malo, Hag, doneću ti jednu pušku! — reče on i izgubi se.

— Ne idi, Rab! — povika za njim Kingmed ali je bilo kasno.

Trenutak kasnije, Kingmed je čuo kako se nečije telo ruši na zemlju. Iz zatvorske zgrade izletali su Gešerovi ljudi predvođeni Lakom. Vikali su i pominjali Kingmedovo ime... Sad su bili svesni da im je umakao.

Prostor pred zatvorskom zgradom bio je osvetljen desetinom fenjera. Spremala se potera... Neki podoše prema staji da bi uzeli konje. Buka i komešanje bili su sve bliži. Nije mogao da čeka i pođe prema omanjoj ulici pored grupe ljudi koja nije obraćala pažnju na njega. Da je ostao još malo na istom mestu, otkrili bi ga odmah.

Uličica, kojom je krenuo, vodila je iza saluna i bila sasvim neosvetljena. Iz nje je Hag mogao da posmatra šta se događa pred zatvorom i čuje razgovore onih koji su mu bili najbliži. Za svaki slučaj čvrsto je stezao dršku revolvera. Iznenada do njega dopre nečiji glas:

— Zaista, šta se mi mešemo u to? Kakve veze mi imamo s tim Kingmedom?... Ako žele da ga uklone, to je njihova stvar a ne naša!

Sagovornik se nije složio sa takvom procenom događaja.

— Bile, — čuo se drugi glas — čuvaj se da te ne čuje Gešer. To bi te moglo skupo stajati... Uostalom, Rabi Lak to zahteva od nas!

— Koješta, šta me se tiču Lakijevi računi... Ja nemam ništa protiv toga Kingmeda!...

Oba kauboja se udaljiše ne primećivši Haga koji je stajao u senci samo koji metar dalje.

Odnekud se začu jedan pucanj, a svet se začas izgubi sa gradskog trga koji je bio slabo osvetljen. U trenutku kad se Kingmed odlučio, nabivši jako šešir na oči, da prođe preko trga i pronade sigurnije sklonište iza hotela, opet su se čula dva pucnja iz pravca staje. Onda je primetio kako se iz tog pravca približava grupa ljudi a zatim nestaje na drugoj strani. Kingmed oceni da je

to najpovoljniji trenutak da se nađe bliže staji. Utoliko pre, što je čuo kako je neko od Gešerovih ljudi u prolazu rekao da u staji nema žive duše.

U staji nije bilo svetla. Kingmed se polako uvuče osećajući dobro poznat miris konja i suvog sena iz unutrašnjosti prostorije.

Odjednom je zastao kao ukopan. Bio je siguran da se neko nalazi pred njim u tami. Nepoznati nije bio dalje od njega od pola metra... Mogao ga je rukom dohvatiti! Šuštanje slame pod nogama i tiho kašljanje bili su nagoveštaj da se ne radi o zasedi. Onda je čuo nečiji glas.

— Ko je tamo?

Kingmed je bio načisto o kome se radi pa odgovori na svoj način.

— Neko koga traže u San Fordu!... Šta ti tražiš ovde?

Nastade tišina, a onda do Haga dopre tihi glas.

— Pretpostavljam da si došao po konja?...

Kingmed je sada bio siguran koji je pred njim. U mraku je stajao Čarli Čilokin... Šta je on tražio ovde kad je ceo grad bio u poteri? Možda ga je poslao Gešer da ga ubije!?

— A gde je čuvar staje? — zapita Kingmed.

— Vezao sam ga i stavio pod cebe, Hag! Znao sam da ćeš dolaziti ovamo po konja... Morao sam ga vezati... Eno, tamo, na kraju staje nalazi se tvoj osedlan konj! Sedi na njega i beži dok imaš vremena!

Kingmed je oklevao, a onda dobaci:

— Ne znam, Čarli, šta je u tvojoj glavi, ali...

— To je moja lična stvar, Hag, — prekide ga Čilokin. — Ne mešaj se u to.

Tog trenutka jedna prilika se pojavi na ulazu u staju i Čarli zaneme. Samo se naže prema Hagovom uhu i prošapta:

— Sklanjajmo se odavde što pre!

Jedna šibica kresnu kraj vrata ali se brzo ugasi i njih dvojica čuli su razgovetno nečiji glas:

— Pa, ovde nema nikoga!

Čolikin stisnu mišicu Haga Kingmeda stavljajući mu do znanja da ne preduzima ništa. I kad se koraci udaljiše od staje, on dobaci:

— Hag, za ovo što činim ne tražim nikakvu uslugu, jasno? ... Želim da ti kažem gde je Lak sakrio Salma Stareta! ... Jedino ja znam gde se nalazi to mesto. ...

— Da li je Salmo mrtav? — preki-
de ga Kingmed.

— Ne, još nije! Ali, koliko je meni poznato brzo će mu prerezati grlo! Znaš i sam da je Lak obećao sudiji da će ga doneti sutra ujutro mrtvog.

Kingmed ostade nem. U sebi se pitao, kakve namere ima taj Čarli, njegov nekadašnji prijatelj?

— Zašto ćutiš, Hag? — zapita Čolikin. — Možda mi ne veruješ? ... Moram ti reći da to činim zbog sebe, Hag. ... Ne bih želeo da te ponovo uhvate i osude za nešto što nisi učinio! ... Možemo poći odmah tamo gde je Salmo skriven. ... To ti mogu posvedočiti još dva momka. ...

Čemu svedoci? Kingmedu cela stvar nije bila jasna tog trenutka, ali je Čarli ostao uporan.

— Hoćemo li krenuti tamo ili ne? Odluči što pre, jer nema puno vremena.

— Krenimo! — odluči Kingmed.

— Uzjaši konja i pođi za mnom! Ako bude vruće, ja ću se umešati. ...

— Znaš, Čarli, čim izađemo iz grada, biće lakše. ... Tamo me čekaju prijatelji! ... Možda koju stotinu metara dalje od puta.

— Ko te čeka, Hag? — zapita Čarli.

— Izi i njegovi prijatelji!

— Onda ja ne idem! — dobaci ljutito Čiroklin. — Oni će biti protiv mene!

— Ne brini, ja sam gazda, Čarli!

Obojica podoše na drugi kraj staje. Tu Kingmed zastade i reče:

— Konje ostavljamo ovde. ... Izi nas očekuje sa konjima. Nema potrebe da ih vodimo sa sobom. ... Lakše ćemo se probiti iz grada, Čarli.

Obojica se provukoše kroz oveću pukotinu na zadnjim vratima, pa podoše prema koralu. Izdaleka se čula galama gonilaca okupljenih oko jedne zgrade na drugom kraju grada. Do njih je dopirao promukli Lakijev glas: izdavao je naređenja i pripremao poteru.

Kad su se približili Koralu, Čilokin tiho zapita:

— Kuda sada, Hag?

Kingmed pođe ispred njega, zao-
bide kružni koral, a onda se odjednom nađe pred grupom jahača.

— O, to si ti, Hag!

— Da, ja sam, Izi!

— Gde si do sada? ... Hej, ko je to s tobom?

— Čarli Čilokin, on zna gde su sakrili Salma Stareta. ... Ne brini, on je sa nama!

Niko ne reče ništa. ... Grupa jahača ostade nema, a onda se čuo Mičelov glas:

— Hag, zar si sasvim poludeo? ...

Čilokin se umeša:

— Slušajte me dobro, momci. Večeras igram na Hagovu kartu! Dovolite mi da pođem sa vama. ... Biće vam jasno malo kasnije kakve su mi namere.

Izi se ironično nasmeja:

— Meni se ne gubi glava, Hag! ... Ne znam otkad je Čarli opet postao pošten?!

— Prestani da vređaš! — brecnu se Kingmed na Izija. — Radi se o mojoj glavi. ... Nego, imaš li još nekog slobodnog konja, Izi?

Mičel dovede osedlanog konja pred Haga Kingmeda.

— Sedaj, Čarli, idi polako pred nama! — naredi Hag.

U taj čas neko stisnu Hagovo rame i prošaputa:

— Hej, pa ovo je kao u stara vremena!

Kingmed je prepoznao glas Dada Medža, a onda mu u mraku priđe i Tami Rajs, stari i iskusni lovac.

— Stari prijatelju, drago mi je da se opet vidimo! Samo, ovo što se sada događa daleko je od onog što

smo nekada činili. . . Mnogo opasnije, zar ne?

— Tami, zar ti nisi oženjen? — zapita Hag.

— Da, bio sam. . . Đavo katkad uzme čoveka pod svoje, a onda sve to prođe!

Svi se nasmejaše, a Izi dobaci ljutito:

— Zanemite! Zar vam je sada do šale, momci!?

Konji poleteše u galopu prema preriji. Posle dužeg jahanja, skrenuše u jednu dolinu i zastadoše kraj usamljene stene koja se okomito spuštala nadole.

Nešto kasnije čuo se Čilokinov zvižduk, a onda se pojaviše još dva konjanika iz mraka.

— Sve je u redu momci — dobaci Čilokin. — Sa mnom je Hag i nekoliko njegovih prijatelja.

— Ko su ti momci? — zapita nepoverljivo Izi.

Odmah je dobio odgovor:

— O, to si ti Balah. . . Ja sam Gid Petikord! . . . A sa mnom je i Alfred Menaro. . . Imaš li još neko pitanje?

Kingmed nije poznavao te ljude, ali Izi jeste. Više nije postavljao pitanja već je podbio konja i odjurio u mrak.

— Možemo dalje! — reče Čarli Čilokin. — Izi bi morao znati, ako ga sećanje služi, da sam uvek znao da održim reč!

— Požurimo, Čarli, uskoro će zora! — dobaci Kingmed nestrpljivo.

Čilokin opet nestade u mraku, a kad se vratio, reče im da moraju jahati više prema istoku, uz reku. Kingmed je bio zadovoljan što su mu prijatelji prihvatili Čarlija. Jahali su u grupi a iza njih u daljini jedva su se nazirala svetla u San Fordu.

Jednog trenutka Izi pritera svoga konja Hagovom i šapnu tiho:

— Nešto mi miriše na neprilike. . . Imaš to na umu! Još uvek ne verujem Čilokinu. . . Možda sam u pravu!?

Kingmed očuta odgovor, podbode konja i izbi na čelo grupe.

POTERA

Te noći pune uzbudljivih događaja i San Ford je bio pun grupa koje je Gešer okupljao po celom gradu radi potere za Kingmedom. Godinama napuštene i upola srušene kuće bile su pretvorene u stražarska mesta, a tu i tamo paljena su svetla da bi se videli oni koji prolaze ulicama. Naročito na onim mestima gde se pretpostavljalo da bi se mogao pojaviti Kingmed.

Gešer nije izlazio iz svog ureda. Iz te dimom ispunjene prostorije izdavao je naređenja Rabiju Laku čije se raspoloženje pretvaralo u izbezumljeni bes. Nikako nije verovao da je Kingmed napustio grad. Bio je ubeđen da se krije u San Fordu, ali isto tako da će ga on i njegovi ljudi pronaći.

Govorio je svima:

— Svaki drugi čovek bi napustio grad, ali taj zločinac je u stanju da učini ono što najmanje očekujemo!

Što se obruč potere više stezao oko južnog dela grada, gde se nalazila staja za iznajmljivanje konja, Lakovo nestrpjenje postajalo je sve veće. Mnogi su znali zbog čega je tako. . . Lak je bio prepun ponosa i taštine, godinama je vladao suvereno u gradu i iz svih okršaja izlazio kao pobednik. . . Ali, od trenutka kad se pojavio u San Fordu taj Hag Kingmed, Rabi je osećao da gubi tlo pod nogama i da njegov autoritet u gradu nije isti kao ranije. To su pokazali i skori sukobi sa Hagom, pa je počeo da gubi samopouzdanje. Bilo je svima jasno da mu je Hag Kingmed dorastao u svemu, a to je mutilo njegov ponos. Činilo mu se da se legenda o njegovoj hrabrosti i sposobnosti da bez greške rukuje revolverima polako gubi kao jutarnja magla pod vrelinim suncem. Sem toga, Rabi je dobro znao da Kingmed nikad nije verovao u njegovu hrabrost i da želi da stavi tačku na legendu o junaštvu Rabija Laka.

Rabi Lak je postao nemiran. Više nije bio siguran da će sa svojim ljudima uspeti da prisili Haga da napusti ovaj kraj. U takvom raspoloženju kretao se San Fordom te noći izlivajući bes na svakoga koga bi sreo. Želeo je da zaplaši ljude svestan da će ga njegovi najodaniji napustiti čim Hag bude pokazao da je hrabriji od njega. Znao je dobro da među stanovnicima San Forda ima mnogo onih koji bezvoljno izvršavaju njegova naređenja i da će mu okrenuti leđa čim primete da je slabiji.

Potere su se vraćale iz svih delova grada praznih šaka. Lak dohvati jedan fenjer i pođe staji za iznajmljivanje konja.

— Izlazite! — zagrme njegov glas pred stajom. — Poslao sam vas ovamo na vreme a vi ste se uplašili od Kingmeda! Sakrili ste se u mišju rupu... Izlazite!

Trenutak kasnije, dok je Lak stajao sa fenjerom na ulazu, njegovi ljudi počеше bojažljivo da napuštaju staju i nestaju u noćnoj tami.

Nekima, koji su mu se priključili, Lak naredi:

— Pogledajte da li su boksovi prazni!... Uzimajte vile i rasturajte seno! Drugi, neka se popnu na tavan... Kingmed nije daleko!

— Đavo je ušao u grad! — dobaci tiho jedan kauboj.

— Jedan đavo je ušao a drugi ga čeka! — zagrme Lak. — Penjite se na tavan što pre!

Lak se iznenađeno okrenu i pođe prema omanjoj prostoriji u dnu staje i snažnim udarcem noge otvori vrata. Svetlost njegovog fenjera osvetli neobičan prizor: čovek zaposlen u staji ležao je na podu začepljenih usta! Videći Luka zamumla. Rabi se nasmeja divlje, a onda se namršti i dobaci ljutito:

— Džimi, suviše si prepreden! Hoćeš da me napraviš budalom?! Zar je neko mogao da izvede konja iz staje a da ti to ne vidiš? Znam ja da si ti pustio da te svežu... Uvek si

bio protiv mene, Džimi! Neću te odvezati niti ću te nešto pitati!

Uzalud je čuvar staje pokušavao da se oslobodi veza i kaže nešto Rabi.

Lak se okrenu svojim ljudima i naredi:

— Izlazite i zatvorite vrata za sobom!

Lice mu se grčilo od besa a grudi uzburkano nadimale. Kingmed ga je izigrao i ovog puta! Najbolji dokaz za to bio je vezani čovek pred njim. Mada nije bio siguran da je čuvar staje bio na strani Haga Kingmeda, morao je na nekom da iskali svoj bes. Obazreo se oko sebe i opazio korbač na zidu, uze ga i priđe nemoćnom čuvaru i udari ga po licu... Udarci nisu prestajali. Lak je tukao nemoćnog čoveka nemilosrdno sve dok telo nije ostalo nepomično. Onda istrča izbezumljen iz sobe i prodera se na ljude koji su stajali pred vratima:

— Šta čekate, do đavola?! Palite ovo đavolsko gnjezdo! Neka ovaj razbojnik izgori, bolje nije ni zaslužio!

— Rabi, Kingmed nije u staji... Našli smo tragove koji vode od koralu prema preriji... Mislim da su odjahali prema obali reke! — dobaci jedan kauboj.

Istog časa dojuri drugi kauboj i saopšti Laku:

— Gešer je naredio da odmah odeš do njega!

Lak napusti staju ispraćen pogledima svojih ljudi.

Gešer ga je očekivao u sobi u dnu svoje radnje. Njegovo mršavo i beživotno lice nije se promenilo kad se na pragu pojavio Rabi. Samo kratko zapita:

— Pa?

— Pobegli su... Izvukli su ga njegovi prijatelji. Koliko sam čuo odjahali su prema reci!

Gešer samo klimnu glavom, a onda mirno dobaci:

— Naći ćemo ga i dovesti natrag u zatvor!

— Zašto da ga vraćamo u zatvor? Zar nismo učinili grešku što smo ga doveli u grad? . . . Skoro da se ne poveruje. . . Umakao nam je kroz otvor zatvorske tavanice! . . . Pa, to je sramota!

Ledeni pogled Gešerovih očiju naterala Laka da zanemi, ali on ipak nađe smelosti da nastavi. . . Pride vratima i zatvori, a onda zapita:

— Zašto ga ne bismo ostavili tamo gde ga budemo našli?!

— I ja mislim da će tako biti najbolje! — dobaci tiho Gešer. — Skupi sve momke, rasporedi ih u nekoliko grupa i pošalji u svim pravcima! U svakoj grupi neka bude nekoliko naših proverenih momaka. Reci im da ga ne dovode u grad ako ga nađu. . . To ne moraju znati svi ljudi u grupi, jasno?

Gešer začuta i napući usta, a onda dodade:

— A što se tiče Salma Stareta. . .

Gešer pogleda ispod oka Rabijsa na čijem licu primeti sarkastičan osmeh, a onda nastavi:

— . . . On nam samo pravi neprilike!

Laku je bilo sve jasno. Samo zapita:

— Da ga pustimo? A onda. . .

Obojica se pogledaše u oči. I jedan i drugi su znali šta znači taj pogled.

Gešer tiho izgovori:

— Da.

Time je bila izrečena smrtna presuda.

Gešer se iznenada zamisli.

— Koliko momaka čuva Stareta?

— Trojica!

— Poverljivi?

— Zato sam im i poverio taj zadatak.

— U redu, onda kreni sam. . . Možeš povesti sa sobom nekoliko starijih momaka, a kad obavite posao, dođite na Kingmedovo suđenje! Samo, Rabi, čuvaj se. . . Taj momak nije budala! On je u stanju da nam opet umakne. Pre nego što mu se približimo!

Na Lakovom licu pojavi se pakost. Osećao se uvređen takvim mišljenjem.

— Mislim da se varaš, Gešeru! — dobaci jetko. — Hag ima sa sobom svega petoricu prijatelja. . . Istina, namerava da ih okupi još više. . . Mislim da mu to neće uspeti, a tebi bih preporučio da ne budeš siguran da ćeš ga videti u gradskoj sudnici! Jednom smo propustili priliku. . . Ne bih želeo da to učinimo još jednom, Gešeru!

— Pa učini kako misliš! — promumla Gešer i izađe iz sobe.

Onda se iznenada okrenu, zastade na pragu i dobaci:

— Sakupi ljude u salunu i napravi plan potere! Najpoverljivijima saopšti ono o čemu smo se dogovorili.

Rabi Lak pođe da izvrši Gešerova naređenja. I kad su se potere udaljile iz grada, on izađe iz saluna u pratnji trojice najodanijih. Nešto kasnije u noćnoj tišini čuo se topot konjskih kopita koji se udaljavao prema obali reke.

OBRAČUN NA RECI

— Stanite!

Grupa konjanika zastade. . . To je bio Čilokinov glas koji je upozoravao Haga i prijatelje da želi da proveri put pred njima.

Čilokin podbode konja i izgubi se u tami iz koje je dopirao žubor vode. Bili su sasvim blizu reke, nekih dvanaest milja od San Forda, nešto iznad doline koja se prostirala pred njima. Nalazili su se zapravo na samom rubu borove šume koja se širila u nedogled. Iz daljine se čuo šum vode koja je padala niz stenu.

Izi naćuli uši, a onda prošaputa:

— To mi se ni malo ne sviđa!

Samo što to reče, pojavi se Čarli Čilokin.

— Sve je u redu, krenite za mnom!

Grupa konjanika skrenu sa glavnog puta na jedan puteljak koji je vodio duboko u šumu. Jahali su ne-

ko vreme tim puteljkom, spuštajući se i penjući uz strmine, a onda opaziše nedaleko od sebe upaljenu vatru i komešanje senki oko nje. Čilokin, koji je jahao na čelu kolone, zastade i prošaputa nešto Hagu. Ovaj odmah skoči sa konja i reče tiho:

— Ovde bi moglo doći do borbe, ali svi ne možemo napred! Vas dvojica, što ste došli sa Čilokinom, ostanite pozadi! Pazite dobro, na konje... Ako vas pozovemo, odmah dolazite!

— Do đavola, ovo mi se ne sviđa! — promumla opet Izi.

Kolona krenu kroz šumu u pravcu potoka. Kod jednog zavijutka zaustaviše se, primetivši pred sobom upaljenu vatru usred logora. Jedan čovek je stajao kraj vatre a ostali su ležali kraj nje uvijeni u ćebad. Njihovi konji nisu bili daleko.

Hag sa prijateljima dopuza sasvim blizu logora.

— Eto, tu su sakrili Stareta! — prošaputa Čilokin. — Rabi ga je juče uhvatio... Odmah pošto je pokušao da sredi tebe, Hag! Pre nego su ga doveli ovamo, uvezali su ga kao salamu, a sada ga čuvaju tri Gešerova revolveraša... Momci, sada sudbina Stareta zavisi od vas!

— Siguran si da je baš tako? — zapita nepoverljivo Izi. — Odakle znaš da su samo trojica Gešerovih momaka u logoru? Možda je to samo neka podvala?

— Čuo si, Izi? Rekao sam da ih je samo trojica! — dobaci jetko Čilokin.

— Da, čuo sam... Ali, moglo ih je doći još, zar ne?

Izi je još uvek sumnjao u Čilokina. Ostali su to osećali i postajali oprezniji. Rab Mišel sede na zemlju i izvadi iz džepa bocu sa pićem pa otpi dobar gutljaj.

— Hag, šta sada?

— Momci, oslobodićemo Salma... On nam je potreban da dokažemo Gešerovo nasilje... A ta tri revolveraša biće nam svedoci... Krenimo odmah da ih pohvatamo!

— To sam i čekao! — dobaci Izi ustajući sa zemlje. — Samo, Hag, sumnjam da će ta tri tipa pristati da nam budu svedoci! To su obični lažovi i Gešerovi plaćenici!

Kingmed se osmehnu.

— Izi... Rab... Pođite odmah iza logora... Približite se s leve strane! A Dadži i Timi neka krenu sa desne... Ne približavajte se konjima jer će vas odmah osetiti! Čilokin i ja idemo pravo na logor. Čim budete čuli moj glas, to je znak da stupite u akciju.

Onda se obrati Čilokinu:

— Čarli, možda ne bi trebalo da te mešamo u ovo? Možeš ostati ovde ako ne želiš da učestvuješ u borbi!

Oko Čilokinovih usana pojavi se gorak osmeh:

— I ja imam neki svoj dug koji moram vratiti.

— Dug? — začudi se Kingmed. — Sigurno se radi o većem dugu kad ga na ovaj način vraćaš!?

Čilokin oćuta. Kingmed nije tražio nikakva objašnjenja, samo je netremice posmatrao vatru u logoru pred sobom. Onda dade znak drugovima da krenu.

— Sačekaću pet minuta, a onda... Pazite, momci, ako se odupru, moraćemo otvoriti vatru na njih!... Krenite!

Hag je pažljivo osluškivao svaki šum. Čilokin je ćutao kao zaliven... Odjednom jedan čovek kraj vatre ustade i nestade iza konja u blizini logora.

Kingmedu stade dah... Šta onda ako ih otkriju? Takva bojazan nije bila opravdana: Gešerov čovek se uskoro pojavi sa naramkom drva koji baci na vatru, pa opet leže.

Hagu laknu. Ali, tog trenutka, videći kako se vatra rasplamsava, pomisli u sebi da njegovi prijatelji zbog svetla neće moći da se približe logoru. Očevidno, to bi moglo da dovede do borbe jer će ih Gešerovi ljudi primetiti. Hag to nije želeo, ali...

— Krećemo! — šapnu Kingmed.

Puzali su oprezno do polovine puta do logora. Tu se priljubiše uz zemlju. Posmatrali su svaki korak čoveka koji je stajao kraj vatre... Jednog trenutka on se naže da zapali cigaretu. Sad se lepo moglo videti, sa mesta gde su se nalazili Kingmed i Čilokin, koliko je ljudi u logoru... Pored onog koji je palio cigaretu, dvojica su ležala jedan do drugog, a još jedan, treći, ležao je sa druge strane vatre. Kingmed je pretpostavljao da bi to mogao da bude Salmo Staret. Činilo mu se čak da vidi konopac obavijen preko čizama toga čoveka.

Bilo je vreme za prepad. Izi i ostali morali su tog trenutka biti na svojim mestima. Konji u logoru se odjednom uznemiriše, a čovek kraj vatre pođe da dohvati opasač sa revolverom koji je ležao na zemlji. Ustadoše i druga dvojica koji su ležali kraj vatre... Kingmed je čuo šumove iz okolnog žbunja i nečiji glas. Je li moguće? To je bio glas Rabijsa Laka! Sada je Hag lepo mogao da vidi jednog zdepastog jahača kako skače sa konja, a kraj njega još trojicu na konjima.

Govorili su nešto među sobom, ali Hag nije mogao da čuje ništa drugo sem jedne reči: Staret.

Rabi Lak priđe čoveku na zemlji i udari ga nogom. Ovaj se pomeri ustranu i Kingmed odmah prepozna Salma Stareta. Lice mu je bilo bledo i uplašeno, a noge i ruke vezane.

— Ukupno ih je sedmoro! — šapnu Kingmed. — Borba će biti podjednaka... Šta misliš, Čilokine?

— Lako bi se moglo dogoditi da Lak ne prihvati borbu... Čudan je on. Možda će pokušati da se nagodi sa nama?

Kingmed izvuče revolver.

— Hajdemo, Čarli!

Tiho se dovukoše do samog logora, a onda zastadoše u senci. Lakovi ljudi su bili na dohvat ruke. Nasta više da puze sve do ruba svetlosti

koju je bacala vatra, a onda Kingmed ustade i povika:

— Ruke u vis!

Istog trenutka iz neposredne blizine, ali sa nekoliko strana čula se opomena:

— Učinite to što ste čuli!

Kingmed je prepoznao glasove Izijsa i Bila.

— Baš lepo, zatekli smo vas na leglu! — nasmeja se ironično Bil.

Lakijevi ljudi se ne pomakoše sa mesta. Bili su iznenađeni ne očekujući takav prepad. Odjednom se bacili u zaklone i počeli da pucaju.

— Koga ste uhvatili na leglu, razbojnici?... Sve ćemo vas pobiti. — počeo da viče Rabi Lak.

Kingmed opali metak na Laka, a onda se brzo povuče u šumu. Trenutak kasnije čuo se glas Rabijsa Mičela:

— Rabi, mislio sam da si hrabriji!... Ti si obična kukavica!

Nije dobio odgovor ali se istog trenutka čulo kako neko u galopu pokušava da umakne udarajući nemilosrdno konja pod sobom. Bio je to Rabi Lak. Jurio je pravo na Haga kao razjareni nosorog. Ovaj odskoči ustranu izbegavši istovremeno konja i Lakijev metak. Samo delić sekundi kasnije nanišanio je i odapeo. Ovoga puta pogodio je cilj: Lak je bio pogoden! Uhvatio se za rame, jaknuo i pao s konja kao vreća...

Započe pucnjava, ali nije trajala dugo. Iz mraka se pojavi Mišel. Terao je pred sobom dva Gešerova čoveka.

— Jedan je dobro izrešetan... Naletio je pravo na mene blizu potoka!

— Ni drugi nije prošao bolje — javi se Dad Medž. — Uhvatio ga je Izi.

— Vežite ih na konje — dobaci Hag. — Moramo odavde što pre. Mogla bi naići i veća grupa Gešerovih ljudi!

Kingmed potrča prema konjima. Uz put nalete na nečije telo na zemlji. Sagnuo se nad nepokretnim te-

lom i upalio šibicu. . . Pogodio ga je izgleda metak pravo u srce. Kingmedu je bilo žao čoveka, a onda sleže ramenima:

— Šta se može? Bio je u zrelim godinama kad se zrelo rasuđuje, a ipak se našao na pogrešnoj strani!

Kingmed se priključi prijateljima. Bio je potišten, nije očekivao takav ishod okršaja.

— Možda nam, momci, ovo nije trebalo? . . . Eto, dokle ste doterali — obrati se on zarobljenicima. . . Ali, vidim da ste još uvek na Gešerovoj strani!

Jedan zarobljeni kauboj ga pogleda prezrivo.

— Ti si, dakle, taj Kingmed?! Slušao sam o tebi svašta. Samo, budi siguran da će nas Loren osloboditi a tebe i tvoje prijatelje strpati u zatvor.

Mičel se naroguši:

— Zaveži. . . Priznaću ti da nikad nisam voleo zarobljenike! Šteta što te nisam sreo ranije. . . A sad se penji na konja!

U blizini se čulo šuštanje granja. . . Neko se probijao kroz grmlje i svi načuliše uši. Iz mraka se pojavi Izi Balah bez šešira na glavi i izgreben po licu. Terao je pred sobom jednog Lakijevog momka. Taj je izgledao još jadnije od njega.

— Ulovio sam ga kao divlju patku!

Još jednom ga gurnu napred i nasmeja se glasno.

— Ja ne bih trčao toliko za njim. Ne zaslužuje on toliki napor — dobaci Dad.

Izi se osvrtao oko sebe tražeći očima Laka.

— Gde je ono čudovište, zar ga niste uhvatili?

— Još je živ ali ne znamo gde je! — dobaci podrugljivo Čarli Čilokin.

Ostali prasnuše u smeh. Svi su, naravno, znali da je Rabi zarobljen i da leži ranjen u travi nekoliko metara dalje od njih.

Salmo Staret je i dalje ležao na zemlji. Niko nije obraćao pažnju na

njega, a on bi samo, s vremena na vreme, dobacio Kingmedu podozriv pogled. I kad je ovaj prišao njemu, Salmove se usne stisnuše u jednu crtu.

— Čini mi se, Staret, da vas je Rabi doveo ovamo na silu?

— Izgleda!

— Znate li bar zašto?

— Pretpostavljam da vam je poznato! — odbrusi jetko Salmo.

Izi Balah se naljuti.

— Salmo, ne budi budala! Izgleda da ti još nije jasno da je Gešer odlučio da te smakne sa ovog sveta. . .

Balah odmeri mladog Stareta, pa dobaci oštro:

— Daću ti dobar savet, Salmo. . . Ako već hoćeš da nekoga ubiješ, ne čini to iza njegovih leđa. Stideo bih se na tvom mestu!

Salmo pocrvene i podižući se malo sa zemlje zapita:

— Kakve imate namere sa mnom?

— Kad bi to pitao mene — upade Izi — ja bih te dobro isprašio po zadnjici!

Staret ne odgovori ništa. Čutao je i posmatrao plamen vatre kako se povija na noćnom vetriću. Kingmedovi prijatelji su ga posmatrali prezrivo. Njihovo mišljenje o njemu nije bilo ni najmanje lepo. Jednostavno su ga smatrali čovekom bez kičme koji lako potpada pod tuđe uticaje. Onda se svi iznenadiše jednom Salmovom izjavom:

— U redu, pucao sam na tebe, Kingmede! Osam godina slušam da si ti ubio moga oca! . . . Znaj, dakle, da sam ja bio onaj iza stene koji je otvorio vatru na tebe! Ali, dok sam ležao ovde kraj vatre, razmišljao sam o mnogo čemu. . . Sada nisam siguran da si ti ubica. . . Možeš učiniti sa mnom što želiš, ali ja zaista tako mislim ovog trenutka!

Kingmed se nasmeja pružajući mladiću ruku:

— Greške se uvek mogu ispraviti, Staret! . . . Možeš poći sa nama, biće još dosta neprilika! . . .

Hag se okrenu Iziju i dobaci:

— Daj mu jedan revolver sa opasacom!

Izi se zaprepasti i progunda:

— Hag, ti si sasvim poludeo!

Čilokin je delio Izijevo mišljenje i dobaci:

— Ne smeš mu dati oružje!

Hag Kingmed im dobaci prekoran pogled, a onda reče:

— Vreme je da krenemo!... Moramo se približiti malo više San Fordu... Krećemo!

Onda se okrenu krupnom Rabu i naredi:

— Ti ćeš voditi računa o Rabiju Laku... Ne verujem da ćeš imati s njim neprilika jer je ranjen!

Rab zađe u grmlje gde je ležao Lak, zgrabi ga oko pojasa i posadi na svog konja. Ostali priskočiše i vezaše ga, a Kingmed učini to sa ostalim zarobljenicima.

Kolona krenu lagano prema uzvišici. Tu se Laku vratila svest i počeo da urla i pretil, čim je shvatio u kakvom je položaju. Vikao je na sav glas, a njegova dreka se čula daleko u noći. Kingmed shvati da Rabi Lak želi staviti do znanja svojim ljudima u kome pravcu se kreće kolona, pa se obrati Iziju:

— Uzmi ga pod svoje, Izi! Vidiš li da se on ponaša kao ludak?!

Onda se obrati Laku:

— Čekaš pomoć, zar ne?

— Svakako... Šestorica mojih momaka te prati u stopu, Hag! Nećeš se izvući... Čim se oslobode, slomiću ti kosti! Moje vreme tek dolazi... Zapamti šta sam ti rekao!

— Milo mi je što to čujem, Rabi, a sad zaveži! — odbrusi Hag i ostavi ga Izijevoj brizi.

Lak baci pogled na Iziju i zaneme. Znao je dobro šta će doživeti bude li nastavio sa vikom i pretnjama.

Kolona nastavi put prema San Fordu, a onda naglo okrenu nazad, pravo prema Staretovom ranču. Vetar počeo da duva... Svakog časa postajao je jači donoseći izdaleka neku potpumululu buku. Kingmed na-

čuli uši i dade znak koloni da se zaustavi. Buka je dolazila sve bliže, Čilokin primeti:

— Budimo oprezni, izgleda da dolaze ovim putem!

— Onda skrenimo sa puta — dobaci Hag. — Meni se čine da se oni kreću putem uz obalu!

Zaista, galsovi su dolazili iznad njih i iz pravca šume. Kingmed ponovo promeni pravac kretanja i dobaci:

— Krećimo brže!

— Ne sviđa mi se ova igra! — progunda Izi. — Zašto ih ne sačekamo?

— Još nije vreme za takav okršaj, Izi! — primeti Hag.

Iza jahača gubila se reka. Već su bili na pola puta do ranča Staretovih. Jurili su u galopu a onda nadoše na jednu pregradu iza koje se videla drvena zgrada. Do nje je vodio jedan puteljak i Kingmed odmah skrenu njime. Očevidno je poznao dobro taj put i kad projahaše pored jedne vodenice, on zaustavi konja i progunda:

— Ovo je kuća starog Kingmeda!

— Zar ćemo se tu smestiti? — zapita Izi.

— Da... Tu ćemo se smestiti!... Ovde nas verovatno neće tražiti, mada to nije isključeno... Uvedite zarobljenike u kuću!

Naređenje je odmah izvršeno, a Hag zapita Laka podozrivo:

— Koliko ih je u poteri?

— Mnogo! — zareža Lak.

— Milo mi je, Rabi, biće nas više na čaju!

Izi Balah uđe prvi i zapali svetiljku koja se našla na stolu, a Dad sjaha sa konja i sa dvojicom momaka zauze položaj pedesetak metara od kuće.

Rabi Lak se odupirao da uđe ali ga Izi snažno udari nogom u stražnjicu.

— Zažalićeš, Izi, zbog ovoga! — promumlja Lak i uđe u kuću.

— Začepi usta, Lak!... Može ti se dogoditi još nešto gore ako budeš i dalje brundao!

Hag sačeka da svi uđu u dnevnu sobu, a onda zatvori vrata na zadnjem delu zgrade. Vrativši se u dnevnu sobu dobaci ironično:

— Odvedite goste na sprat! Sve, izuzev Rabijs! On će biti posuda sa medom na koje će se okupiti pčelice! Timi, ostani sa onima na spratu... Ostali će ostati ovde!

Kingmed pride vratima i otvori ih. Tako je deo trema pred ulazom bio osvetljen svetlošću koja je dolazila iz unutrašnjosti prostorije. Onda, privuče jednu stolicu vratima i naredi Rabijsu Laku da sedne na nju.

Lak je odmah shvatio o čemu se radi i obli ga hladan znoj.

— Rabi, bićeš meta svojim momcima! — dobaci Kingmed smeškajući se. — Opomenuo sam Gešera da me ne potcenjuje, razumeš li? Dosta je bilo vašeg gospodstva u ovom kraju!

— Ništa ti to ne vredi, Hag! Izvući ćeš deblji kraj... Svi su ljudi na našoj strani — zareža Lak.

— Misliš? Oteli ste ljudima zemlju i domove... Gešer misli da ga ljudi vole, a ja sam drugog mišljenja... Uverićeš se uskoro u to, Rabi! Mnogo je onih koji jedva čekaju da vas vide u kavezu! Ovo je prilika koja im se pruža, budi siguran! Pružiću im tu priliku...

— Ništa ti ne možeš Gešeru... Mali si ti za njega! — zasikta Rabi Lak.

— Nisam više sam kako vidiš... Ima nas dosta da stanemo Gešeru na rep.

— Govoriš gluposti, Kingmede!

Hag se nasmeja od srca. Tog trenutka utrča u sobu Dad i obavesti prijatelje da dolazi potera.

— Ima ih mnogo... Dižu takvu buku kao da je s njima četa đavola! — nasmeja se Dad.

Kingmed donese brzo odluku:

— Momci, bežite na pod... Bitka samo što nije počela!

Salmo Staret, Čilokin, Izi, Rabi i Bili sa još dvojicom rančera se odmah raspoređiše po zgradi.

— Oni će oprezno obilaziti oko kuće — primeti Hag. — Videće samo Rabijsa kako sedi bezbrižno pred ulazom... Neće primetiti da je vezan, a ja ću ga držati na nišanu! On će biti tako ljubazan da pozove svoje prijatelje u kuću, zar ne, Rabe? Čim uđu, Rab će blokirati sve ulaze, a ostali će kad zatreba stupiti na scenu, jasno? Zapamtite, nema pucanja ako to ne bude neophodno!

Potera je dolazila. Kingmed se skloni u stranu držeći na oku Laka. Trenutak kasnije potera se zaustavi pred kućom.

— Rabi, reci im da uđu! — dobaci tiho Hag. — Napraviš li samo jedan pogrešan korak, gotov si!... Budi siguran da ću te ubiti kako psa ako ne poslušаш!

Rabi je sedeo na stolici, a pozadi njega gorela je svetiljka tako da su ga spolja mogli lepo videti. Izgledao je veoma umoran ali se njegove vezane ruke nisu mogle videti.

Kingmed je držao uperen revolver u Lakovu glavu i posmatrao svaki njegov pokret.

Po buci i glasovima, Kingmed je ocenio da u poteri ima bar dvadesetak ljudi. Lak pogleda prema Kingmedu i primeti odlučnost u njegovim očima. Osećao je da mu je život u opasnosti. Bude li učinio i najmanji nesmotren potez, gotovo je s njim.

— Rabi, reci im da uđu! — čuo se još jednom Hagov glas.

Jedan jahač iz potere zaustavi se pred vratima i zapita primetivši Laka na stolici:

— Ima li nekog u kući?

Kingmed škljocnu revolverom i progunda.

— Govori!

Rabi povika istog časa:

— Udite, momci, nema nikog sem mene!

Sekund dva kasnije preko praga zatutnjaše čizme, a Kingmed se skloni u susednu prostoriju koja je bila u mraku.

— Šta je to sa tobom, Rabi? — zapita jedan glas. — Gle, tvoje ruke su vezane?

Tog časa Kingmed odgurnu vrata sobe u koju se sklonio držeći revolver u ruci. Brzim pogledom prelete po sobi i prisutnima ocenjujući situaciju, istog časa se Rabi Lak prodera:

— Ubijte to pseto, momci!

Kingmed ostade na mestu sa oružjem u ruci.

— Svršeno je s tobom, Rabi! — povika glasno. — Prošlo je tvoje vreme.

Ljudi iz potere pogledaše zapanjeno Haga. U njihovim očima moglo se pročitati iznenađenje i mržnja, ali niko nije potezao oružje. Samo jedan krupan momak riđe kose dobaci:

— Zaista, Kingmede, veoma si hrabar! Zar ne znaš da te tražimo na sve strane? Kako si se usudio da zarobljavaš Rabija?

Kingmed se nasmeja.

— Šta ćeš, bio je suviše radoznao!... Ali, momci, recite vi meni, zašto vi mene tražite?

— Čini mi se da je to pitanje veoma glupo, Hag! — dobaci vođa potere... Znaš i sam zašto... Zbog Salma Stareta!...

Čovek odjednom začuta i poče da se osvrće po sobi, pa povika:

— Šta se ovde događa?... Koga još ima u kući?!

— Pazite, momci, to je klopka! — prodra se Rabi Lak. — Ostali su raspoređeni po celoj kući!

— Do đavola! — promumlja vođa potere.

Ostali ostadoše mirni, ali je Hag Kingmed predosećao gužvu.

— Momci, ne bojte se! To nije klopka za sve... No, ako baš želite da vidite ko je sve sa mnom, odmah ćete videti!

Kingmed pogleda prema susednim vratima i povika:

— Izadite, momci!... Sve je u redu!

Svi pogledi padoše prema jednom uglu sobe. Niko od potere nije primetio ogromnog Raba Mičela, kako je stao na izlazna vrata sa puškom u rukama.

Ljudi se zaprepašćeno pogledaše kad su među Hagovim momcima primetili Salma Stareta. Većina njih je bila ubeđena da je taj momak zaista mrtav. Drugi, Gešerovi plaćenici, znali su da je živ.

— Dakle, ako me tražite zbog ubistva Salma Stareta, sada vidite da je on živ!... Zbog toga me svako ne morate tražiti! — primeti Hag.

— Zaista, smešno! — povika nekolicina iz potere. — Ali, zašto ga držiš ovde... Zašto si ga zarobio?

Kingmed se okrnu Salmu i reče:

— Kaži im, Salmo, šta ti se zapravo dogodilo! Kaži im, neka svi znaju!

— U čemu je stvar? — zapita vođa potere.

— Odmah ću vam sve objasniti — upade mladi Staret. — Pokušao sam da ubijem Haga Kingmeda... Odmah zatim napao me je Rabi sa svojim momcima i odveo u brda. Bio sam tamo dok me nije oslobodio Hag i doveo ovamo... Gešerov manevar očevidno! Moj nestanak se pripisao Kingmedu. Možete pretpostaviti šta bi se dogodilo sa mnom da me Hag sa prijateljima nije oslobodio!?

— Kakva priča! — Zar misliš da će neko poverovati u te laži?

Izi Balah se naljuti na takvu primedbu. Pride hitro momku koji je to rekao i upirući prst u njega reče:

— Slušaj me dobro, Pete Bibsu... Dobro te poznajem godinama... Tvoja prošlost nije nimalo čista. Rekao bih čak da gadno zaudara. Ti si Gešerov plaćenik... Odavno te je potkupio!...

Onda se Balah okrenu nekim starijim ljudima iz potere.

— Samo, ruku na srce, — dodade mirnijim glasom — ovde vidim i neke koji ne pripadaju Bibsovom društvu... Šta ćete vas trojica u toj

kaljuzi?... Mislim na Vila Nabora, Baldija i Svinta!

— Odmah ću ti odgovoriti, Izi — dobaci Nabor. — Mislili smo da je Hag Kingmed zaista ubica pa smo se pridružili poteri.

Nabor pogleda u momke kraj sebe, pa dobaci:

— Sad mi je jasno da Kingmed nije ubio Stareta... Od ovog trenutka nisam više u poteri... Imaš li još nešto da nam kažeš, Izi?

Nobar se odmah izdvoji sa dvojicom prijatelja iz grupe Lakovih momaka.

Tog trenutka Rabi Lak se obrati svome čoveku:

— Odveži mi ruke i noge, Bibs!

Voda potere uvuče ruku u džep da bi izvadio nož ali ga zakova za mesto ledeni pogled Haga Kingmeda.

— Ostani gde si, Bibs! Rabi će ostati vezan!

Među ljudima iz potere nastade komešanje. Grupa od šestorice se izdvoji i poče žučno da raspravlja. Ne potraje dugo a jedan od njih pređe preko sobe i stade kraj dvojice rančera koje je doveo Čilokin. Ta dva rančera bili su poznati kao čestiti ljudi. Dok je trajala prepirka, nisu progovorili ni reči.

Voda potere Bibs razrogači oči kad je video da još nekoliko njegovih ljudi prelazi na stranu Kingmeda. Prilazeći Hagu, jedan od njih dobaci:

— Čini mi se, Hag, da smo bili na pogrešnoj strani... Vidim pored tebe živog Stareta, a čuli smo da je na tvojoj strani. To znači da ti nisi ubio ni njegovog oca pukovnika Stareta!?

Voda potere izvuče nož i pođe ljudima koji su se odvojili od potere.

— Vraćajte se tamo gde vam je mesto! — prodera se Bibs. — U protivnom, u ovom kraju neće biti mesta gde ćete se sakriti!

— Preseci konopac! — zaurla Lak još jednom.

Bibs je oklevao. Izgledalo je da se i on pokolebao videći svoje ljude ka-

ko prelaze na Kingmedovu stranu. Više nije bio siguran... Odnos snaga se izmenio.

Rabi Lak još jednom pokuša da ubedi Bibsa da nema čega da se plaši.

— Gore na spratu ima još naših ljudi, Bibs! Ne plaši se... Oslobodi me odmah veza!

Hag Kingmed se glasno nasmeja:

— Da, ima ih dosta, Rabi, ali su svi vezani! Zar si zaboravio?

Sad se oseti neko komešanje i među ostalima iz potere. Ljudi su osetili gde je istina i da je potera u kojoj su učestvovali nameštena igra. Ona su se čuli i glasni protesti.

— Šta sam ti rekao, Rabi? — nasmeja se Hag. — Ima dosta ljudi u San Fordu koji jedva čekaju da prekinu sa tobom i tvojom bandom!? A ti, Bibs, bacaj taj nož i ostavi se gluposti!

Nastade opšta pometnja u redovima potere.

Kingmed se obrati ljudima:

— Čini mi se, ljudi, da vi nemate nikakve veze sa Rabiјevom bandom?

— Ni govora! — povika nekoliko glasova.

— Ako želite da vidite kraj ovog sukoba, podite sa mnom u San Ford! — dobaci Kingmed.

Većina se odazva pozivu a neki ostadoše neutralni pa se vratiše kućama. Nekolicina, međutim, ostade verna Gešeru. Stajali su pored samog izlaza i po njihovom držanju moglo se očekivati da će svakog trenutka doći do borbe. Odavno su bili u Gešerovoj službi i nisu mogli verovati u neke promene. Pogotovo što je trenutni razvoj događaja išao na njihovu štetu. U međuvremenu, Hag je dozvolio Bibsu da oslobodi noge Rabiјa Laka.

U napetoj atmosferi Rabi pride svojim ljudima kraj vrata. Bibs, očevidno najodaniji Lakov čovek, dobaci:

— Mi odlazimo, Kingmede!

— U redu, Bibs, možete ići... Ali, ne zaboravite da vas Gešer vodi u

propast!... Uostalom, radite što vam je volja!

Rabi Lak, bled u licu, naglo se okrenu svojim ljudima i zaurla:

— Pobjite ih sve, momci!

Niko se ne pomače s mesta jer se istog časa čula ozbiljna opomena Raba Mičela:

— Momci, okanite se gluposti!...

Mičel je stajao na tremu pred izlazom sa naperenom puškom u leđa Lakijevih ljudi. Njegova pojava otresnila je Laka. Samo trenutak kasnije, čuo se opet Mičelov glas:

— Izlazite, jedan po jedan... Brže!... Biće bolje da se noćas odmorite!

U ruci je držao nekoliko konopaca. Svi Lakijevi momci bili su vezani... I Rabi Lak i Bibs!

Balah se nasmeja vodi potere u lice, a Lak počeo da gundā. Prebacivao je Bibsu zbog kukavičluka.

— Šta ćemo sa ovim mangupima? — obrati se Izi Hagu Kingmedu.

— Ovde ih ne možemo zadržati! Morali bismo ostaviti s njima nekoliko stražara, a to ne možemo... Ostavite ih negde van grada... Sve, sem Rabi! Njega ćemo smestiti ovde i vezati za krevet! Neka se dobro odmori... Njegovo prisustvo u San Fordu ne bi nam koristilo... Hajde, Izi, taj posao ćeš morati obaviti ti lično!

Balah nije čekao da se ponovi naređenje.

— Penji se, Rabi!... Veruj mi, ovo mi se ni malo ne dopada. Više bih voleo... Uostalom, brzo ćemo se vratiti da ne budeš usamljen! Čim se vratimo, neće ti biti nimalo dosadno, bitango!

*

Pola sata kasnije Kingmed je sa družinom jahao na severoistok u pravcu San Forda. S njima u grupi bilo je i sedamnaest zarobljenika. Kingmed je želeo da ih pokaže stanovnicima grada a i da im stavi do znanja da je borba protiv Gešera moguća. Verovao je da će izvojevati pobedu bez oružja ubeđen da će svi

plaćeni Gešerovi revolveraši odmah napustiti San Ford čim dođe do promene u gradskoj vlasti.

Ali, događaji se nisu odvijali kako je to želeo Hag Kingmed. Niko od njegovih ljudi nije primetio usamljenog jahača nešto dalje od kuće u trenutku kad su se uputili prema gradu. Bio je to jedan od vernih Lakijevih momaka. Dok je potera još jahala prema Kingmedovom ranču, on je zaostao koji kilometar u preri. A kad su članovi potere upali u kuću, ostao je podalje od nje i posmatrao šta se događalo. Odmah je shvatio da je Rabi Lak u nezgodnom položaju i da mu ljudi iz potere ne mogu pomoći. Nije se usuđivao da im pritekne u pomoć ali je mirno sačekao dalji razvoj događaja. I čim je Kingmed sa svojim društvom krenuo u grad, ušao je u kuću. Odmah je čuo Lakovo stenjanje, popeo se na sprat i oslobodio ga.

Laki dohvati njegov revolver, uzjaha konja i odjuri u noć. Samo jednu milju dalje skrenu na jedan puteljak kojim je mogao skratiti put do grada obići Kingmedovu grupu, a onda pre Haga Kingmeda stići u San Ford.

BITKA ZA SAN FORD

Jedan pas je zalajao u gradu, a njegova lavež odjeknu sve do prerije. Grupa jahača predvođena Hagom Kingmedom približavala se ogradi korala koja se jedva razabirala u sumaglici.

Kingmed dade znak da se kolona zaustavi. Izi mu se odmah priključi i zapita:

— Zašto smo stali?

— Imam nešto drugo u planu u vezi naših zarobljenika!

Hag je pažljivo posmatrao jedan usamljeni fenjer koji je obasjavao deo ulice pred njima. Primetio je kako je ispod njega prošlo nekoliko ljudi što mu je govorilo da u San Fordu mnogi još nisu u svojim posteljama.

— Ne možemo ući u grad sa ovom bandom. Uvešćemo ih u koral i vezati za ogradu... Ostavićemo kraj njih jednog stražara. Mislim da će to biti sasvim dovoljno!

— Misliš da je taj koral dobro građen? — zapita Salmo.

— Kako da nije! — nasmeja se Izi Balah. — U tom koralu sam video vezane na hiljade goveda. Kad je ograda izdržala njih, onda može i ovu stoku!

Balah skoči s konja i naredi zarobljenicima:

— Ovamo, momci. Ovde ćete biti u zavetrini.

Jedan zarobljenik se nakašlja jako, a Kingmed ga upozori:

— Nikakvih signala, momče. Dosad sam bio pažljiv prema vama i ne želim vam nikakvo zlo. Ali, ako pokušate nešto, moglo bi se dogoditi ono što vam se ne bi dopalo.

Pola sata kasnije zarobljenici su bili smešteni i vezani u koralu. Onda dođe do nesporazuma među Hagovim ljudima: niko nije želeo da oстане sa zarobljenicima na straži. Niko nije hteo, zapravo, da izostane iz borbe koja se predviđala. Kingmed onda odredi jednog starijeg kauboja da oстане u koralu i pazi na zarobljenike, a sa ostalima krenu put grada. U trenutku kad su odlazili, kauboj određen da pazi na zarobljenike Lakijeve momke, dobaci:

— Hag, ako bude neprilika, ispaliću tri metka!

— Odlično — dobaci Kingmed. — A sad krećemo!

Jahači su bili blizu jedan drugom. Izi Balah se našao pored samog Haga gundajući:

— Trebalo je povesti i Rabijsa! Nešto mi govori da će s njim opet biti neprilika!

Kingmed se osmehnu ne skidajući očiju sa svetla na ulazu u grad.

— Ne brini, Izi, Rabi je na dobrom mestu! On čeka da se vratimo!

— Nisam siguran da je još tamo! Imam neko čudno osećanje... Sve mi se čini da će nam taj tip napraviti grdne neprilike!?

Stotinak metara od ulaza u San Ford Kingmed zaustavi svoju grupu jahača. Nisu bili daleko od staje za izdavanje konja. Tog časa primeti kako se upalilo još jedno svetlo u gradu, ali u drugom delu.

— Momci — obrati se on okupljenima — upamtite, nismo došli da razorimo grad! Ovde smo da Gešeru stavimo do znanja da je došao kraj njegove vladavine u San Fordu. Pre svega, moramo pronaći sudiju i javnog tužioca Besta da im pokažemo Salma Stareta... Oni moraju znati da je on živ! Onda, odmah idemo do šerifa... Pretpostavljam da Gešer uživa njegovu podršku! Bez obzira na to, predaćemo mu momke iz korala... Neka odleže koji dan kod njega u zatvoru! Onda ćemo ih osloboditi. Naravno, neke ćemo zadržati jer će nam biti potrebni da se stvari razjasne...

Kingmed začuta za trenutak bacivši pogled na lica oko sebe. Želeo je da vidi raspoloženje ljudi. I kako mu se činilo da njegove reči deluju dobro na sve, on nastavi:

— ...A onda možemo proći gradom i svratiti do Gešera! Daćemo mu dvadeset četiri sata na raspolaganje da se iseli iz grada sa svojim plaćenicima! Mislim da ništa bolje nije zaslužio!

— Ne budi naivan, Hag! — upade mu u reč Balah. — Zar ti misliš da će Gešer tek tako da napusti San Ford? Ako te nije mogao optužiti za ubistvo Salma Stareta, onda ćete optužiti za ubistvo njegovog oca!

Čilokin Čarli klimnu glavom.

— Da, to je moguće. Gešer će i to pokušati!

— Ne mari, može ako želi i to da učini ali neće uspeti da ubedi porotu... Niko ne zna ko je ubio pukovnika Stareta! To će, čini mi se, ostati tajna za sva vremena... Ta stvar se mora raščistiti zauvek!

— Svakako! — dobaci Čilokin.

— To možemo odmah da učinimo — dobaci Hag. — Imam svoj plan... Gešer će biti nemoćan, niko mu neće verovati kad vide da je Salmo

živ!... Ne gubimo vreme, prijatelji, vreme je da pođemo u grad!

— Hag, nisi bio ovde osam godina i ne poznaješ dobro ovdašnje prilike! — dobaci Mišel. — Veruj mi, to neće ići tako lako.

— Ipak, pođimo!

U trenutku kad su Kingmed i njegovi prijatelji krenuli u grad, najbliži fenjer se ugasi i ulica utonu u mrak. Nije bilo svetla ni pred Gešerovom radnjom. Kingmeda obuze čudan nemir. Slutio je opasnost. Nema tišina vladala je oko njega. Nikom nije padalo na pamet da izgovori i jednu reč! Svi su postali podzrivni sumnjajući da im se priprema iznenađenje. Ali, nisu oklevali: raziđoše se brzo i uputiše jedan za drugim kroz zamračenu ulicu.

Izi Balah je jahao odmah do Kingmeda sa leve, a Mišel sa desne strane. Kad su se našli pred stajom, čuli su rzanje konja i udaranje kopita o zemlju. Tog časa primetiše da se i u Gešerovoj radnji ugasilu svetlo. Očevidno, San Ford nije spavao... mnogi su bili budni i čekali šta će se dogoditi. Odjednom pred Kingmeda istrča nejasna silueta. Samo čas kasnije čuo se jedan ženski gals:

— Hag, čuvaj se! Čekaju vas... Postavili su vam zamku... Tu su Rabi Lak i njegovi ljudi!

Kingmed prepozna glas Helene Staret. Odmah zatim čuo se i glas Rabijsa Laka. Pokušavao je da učutka devojku. Istog trenutka Kingmed skoči sa konja i povuče devojku iza sebe.

Neočekivano se osvetliše prozori na okolnim kućama bacajući svetlo na kolonu jahača, koji su postali idealna meta za nišane Lakijevih revolveraša, a samo jedan tren kasnije odjeknuše plotuni.

— Sklanjajte se u staju! — povika Kingmed.

Istog časa podiže devojku u naručaj i potrča vratima staje.

Izi ostade sa Mišelom napolju. Njegove sočne psovke čule su se daleko.

Stigavši u staju, Hag reče devojci:

— Sklonite se što dalje i zavucite u seno... Tamo ste van dometa njihovih metaka!... Helena, čuvajte se!

Devojka klimnu glavom i dobaci:

— Mislím da ih je pedesetak! Očekivali su vas pred zgradom zatvora. Zauzeli su položaje sa obe strane ulice, a ima ih i u zgradi zatvora i restoranu!... Hag, Rabi Lak hoće da vas ubije!

— Nadam se da ću imati prilike da se sretnem s njim ove noći. Biće to lepa prilika da prečistimo sa starim računima, Helena!

U tami prostrane staje čuo se žamor. Razgovaralo se tiho šta da se preduzme. Masakr je bio izbegnut ali se borba sa Lakijevim ljudima nije mogla izbeći.

Kingmed priđe grupi kraj izlaza iz staje i sa neksrivenim neraspoloženjem reče:

— Momci, poznato vam je da nisam želeo borbu. Ali Gešer hoće krvoprolíće... Slika mrtvog pukovnika Stareta još mu je pred očima i muči njegovu savest. Mene ne muči ništa...

Iz tame se čuo Čilokinov krupni bas:

— Eh, savest je nešto o čemu se može razgovarati, Hag! Samo, moramo prihvatiti borbu. Stvari se moraju izvesti na čisto, zar ne?

— Svakako, Čarli, računao sam na to... Helena mi reče da ih ima pedesetak uz Rabijsa... Biće vruće, momci, pa ako neko ne želi da učestvuje u borbi, sada je vreme da nas napusti.

— Čuo sam već jednom tu priču, Hag — upade Izi. — Ne bih želeo da je više čujem... Svi znamo zašto smo se ovde okupili, zar ne momci?

U staji nastade komešanje, ali niko nije napuštao prostoriju.

— U redu, ako je to vaša volja, onda se pripremite za najgore.

Pred zgradom staje, u tami, iznenada se čuo uzbudljiv glas.

— Momci, priključujem se vašoj pravednoj borbi!

U tome glasu se osećalo uzbude-
nje i iskrenost.

— Ko si? — zapita Izi.

— Herlod Kviget!... Zna te me
svakako!... Ovdašnji vlasnik lista!
Neka mi neko od vas da oružje...

Kviget utrča u staju srdačno do-
čekan od Kingmedovih prijatelja, a
Izi Balah izađe oprezno pred vrata.
Pažljivo se osvrtao i osluškivao plo-
tune Lakijevih momaka.

— Pucaju kao ludi, ali se ne miču
iz zaklona! — dobaci onima koji su
stajali na izlazu. — Imam dobru ide-
ju... Podelimo se u dve grupe: jedna
neka krene u jednom pravcu, a dru-
ga... Zna te šta mislim?! Treba ih
opkoliti!

Kingmed se nije složio.

— Ne, Izi, ostaćemo svi na okupu!
Nema nas mnogo i ako se podeli-
mo, nemamo izgleda na uspeh! Ko-
liko znam, oni su u zatvorskoj
zgradi i u restoranu... Onda, kreći-
mo svi najpre na restoran!

Svi se uputiše izlazu iz staje na
drugoj strani zgrade. Sa te strane
ulica nije bila osvetljena. Svetlost se
videla samo u jednoj prostoriji na
spratu susedne zgrade ali je pucnja-
va još uvek trajala.

Kingmed je nekoliko trenutaka
pažljivo osluškivao pucnjavu da bi
odredio pravac odakle dolazi. Onda
dade znak da se krene prema resto-
ranu. Začas se nadoše u magacinu
čija su vrata bila širom otvorena.
Oklevali su koji trenutak, a onda
uleteše zajedno i dočepaše se za-
mračene kuhinje. Tu nije bilo niko-
ga ali se u susednoj prostoriji čula
galama. Kingmed pažljivo otvori
vrata saluna i nalete na nekoga.

— Ko je to? — zapita zbunjeno je-
dan od Lakijevih.

— Ko bi bio drugi nego Hag Kin-
gmed! — povika Hag i pritisnu oki-
dač revolvera.

Metak je pogodio samo čaše iz-
nad bara. Ali, za Kingmedom poju-
riše i njegovi momci i baciše se žes-
toko na protivnike. Udarci su padali
sa svih strana: teški i nemilosrdni!

Gešerovi momci su začas bili izba-
čeni iz restorana. Većina ih beše po-
begla na drugu stranu ulice ostav-
ljajući za sobom oblak žute prašine.

Kingmed spazi jednog konja pred
salunom, zaletе se i skoči u sedlo, a
onda potera konja galopom prema
zgradi zatvora. Za njim potrčашe Izi
i Mičel pretpostavljajući kuda je po-
šao. Videli su kako se Hag sukobio
sa nekolicinom momaka pred ula-
zom u zatvor. Neko je snažno uda-
rio Kingmeda pesnicom. Udarac je
bio jak i on pade na zemlju, a grupa
kauboja iz Lakove bande počе da ga
gazi i udara nogama. Onda se izne-
nada razlegao pucanj i svetiljka na
ulazu u zatvor se rasprсну. Nesta-
de tama u kojoj se protivnici nisu
raspoznavali. Svi su nemilosrdno
udarali sve oko sebe dovikujući pri-
jatelje.

Kingmed je ulagao krajnje napo-
re da se podigne sa zemlje. Jedva je
uspeo da se odvuče do ugla prostora
gde se nalazio sto čuvara zatvo-
ra. Gore, na stepeništu, gde su se
nalazile zatvorske ćelije, čula se
žestoka pucnjava. Što je borba po-
stajala oštrija, Gešerovih ljudi je bi-
lo sve manje: većina ih je pobegla
na zadnja vrata zgrade. I u drugom
delu grada sve se manje čula puc-
njava.

Hag je pažljivo osluškivao šta se
događalo napolju.

— Momci — odjednom se razleže
njegov glas u tami — izlazite napol-
je!... Oni se povlače, nemojte im
dozvoliti da pobegnu!

Svi istrčашe iz saluna. Napolju se
borba nastavljala. Ljudi su se tukli
između sebe pojedinačno... Kin-
gmed zastade zbunjeno pred vrati-
ma zatvora. Nije verovao svojim oči-
ma: na njegovoj strani bilo je više
ljudi nego što ih je doveo!

Iz mraka je neko dozivao Haga, a
onda se začu grohotan smeh:

— Šta se događa sa Lakijevom
bandom?

— Isterali smo lisicu iz jazbine! —
odgovori Izi. — Šta ćemo sada?

— Da li je neko video Rabija La-
ka?

— Izgleda da se povukao prema
Gešerovoj radnji! — odgovori neko
iz mraka.

— Za njim! — naredi Kingmed.

Grupa Kingmedovih ljudi pretrča
trem radnje i upade u široku prostori-
ju. Iz jedne manje prostorije na ko-
joj su vrata bila zatvorena dopiralo
je šaputanje.

— Otvorite! — povika Hag. — Ne-
mate gde, čujete li me?!

— Uđi da nas uhvatiš! — prosikta
nečiji glas.

Kingmed opali metak u zastaklje-
na vrata, a prozor se rasprsnu. Is-
tog časa on nalete na vrata i brava
popusti. Za njim polete poveća gru-
pa. Tu i tamo pripucao bi koji revol-
ver ali većeg otpora nije bilo.

Hag se povuče iza jedne tezge, a
onda primeti da su vrata na Gešero-
vom uredu otvorena. Na slabom
svetlu stone svetiljke primetio je Ge-
šera. Sedeo je mirno za stolom kao
da se u njegovoj blizini ništa nije do-
gađalo! I drugi ga primetiše i poč-
e se okupljati pred uredom.

— Ne brinite, momci, — dobaci
Hag — sad ću sve srediti!

— Nećeš uspeti sam! — primeti
neko iz mase. — Trebalo bi da ga
zajedno očerupamo kao zaklanu
gusku!

Kingmed pogleda u čoveka koji je
to rekao. Taj nije bio iz njegove gru-
pe... Čak ga nije ni poznavao ali mu
je stav toga neznanca govorio da je
bio u pravu kad je tvrdio da će mno-
gi ustati protiv Gešera čim doživi
prvi poraz.

Hag Kingmed pride vratima sa
revolverom u ruci dobacivši prisut-
nima:

— Momci, nema linčovanja!

To se nije smelo dogoditi, Kin-
gmed nikako nije želeo nasilje. To bi
značilo da se koristi Gešerovim i La-
kovim metodama. Međutim, njego-
vo mišljenje nisu delili svi. Video je
oko sebe dosta namrgođenih lica

čim je rekao da o linčovanju nema
govora.

— Ukloni se, Kingmede, ovo nije
samo tvoja bitka! — dobaci jedan
kauboj.

Hag se osvrnu oko sebe. U blizini
nije bilo nijednog od njegovih prija-
telja da spreči nasilje. Ipak, odluči
se da to spreči po svaku cenu.

— Rekao sam da linčovanja neće
biti!... Sve drugo će biti u redu... Ne-
ćemo ga ostaviti nekažnjenog, budi-
te sigurni!

Iz mase se čulo gundanje ali se ni-
ko nije usuđivao da napadne Kin-
gmeda. U njegovoj ruci nalazio se
revolver čija je cev bila uperena na
najbliže. Onda se iznenada pojaviše
Izi i Mišel. Shvatili su o čemu se ra-
di i stadoše uz Haga.

Izi dobaci:

— Smirite se, momci, sve će biti u
redu!

Za sve to vreme Gešer se nije po-
makao sa mesta. Sedeo je mirno
kao da se nije radilo o njegovoj koži.
Nije podigao glavu čak ni kad je
Kingmed ušao u sobu i stao pred
njega.

Vrata na uredu bila su širom ot-
vorena a pred njima je stajala masa
ljudi u očekivanju šta će se dogoditi.
Gešerovo lice je bilo umorno, ali u
njegovim očima se nije moglo videti
da traži od protivnika milost. Čak se
nije primećivao ni strah. Posmatrao
je nemo Kingmeda kao da je ovaj
došao da ga nešto pita.

— Šta hoćeš od mene? — odjed-
nom se obrati Hagu.

— Mislim da ti je sada sve jasno,
Lorene!? Više nema šta da tražiš ov-
de!

— Da, vidim da je tako!

Gešerov glas je bio leden i Kin-
gmed se začudi toj mirnoći.

— Onda, da čujem šta želiš? — za-
pita Gešer.

— Šta hoću?... Znaš ti dobro... U
San Fordu mora biti reda, zakoni se
moraju poštovati!

Gešer podiže obrve.

— Kako to misliš?

— Moraćeš da napustiš grad, Lorene.

— Ovde su sva moja imanja, zar ne?

— S njima možeš upravljati i iz Benda. A možeš ih i prodati ako želiš! Drugog izlaza za tebe nema!

— Prihvatam! — dobaci kratko i podiže se sa stolice.

Zatim, bacivši pogled po sobi, dohvati neka dokumenta, uredno ih složi i stavi u džep. Na licu nije bilo ni traga ljutnje. Onda se još jednom obazre oko sebe kao da je želeo da zapamti kako je izgledala prostorija u kojoj je tako dugo sedeo i upravljao San Fordom ne obazirući se na interese sugrađana. Polako se uputio izlazu, a onda je zastao posmatrajući likove oko sebe. Oko njegovih usana zaigraše nervi. Tek tada se videlo da je ogorčen na neke od tih ljudi koji su ga posmatrali zbunjeno. A kad ih je pogledao u oči, obarali su glave.

Izašao je na zadnja vrata. Kingmed je išao u stopu za njim sve dok nije izašao na ulicu. Dan je svašnjivao a sumaglica se lagano podizala. Nije oklevao da skoči u sedlo i laganim kasom izađe iz grada.

Kingmed se naglo okrenu. Neko je vikao njegovo ime gotovo preplašenim glasom. Onda primeti Salma Stareta kako mu trči u susret.

— Čilokin vas zove! — dobaci zadihano mladić. — Eno ga u hotelu! Požurite dok je još na vreme. On želi da vam saopšti nešto važno!

Čarli Čilokin je ležao nepomičan preko jednog stola. Oči su mu bile uprte u jednu tačku i kad mu Hag pride, on samo kimnu glavom, pa reče:

— Išao sam za Rabijem Lakom... Pogodio me je!

Kingmed uhvati oprezno Čarlijevu glavu i lagano podiže.

— Čarli, šta se dogodilo?

— Vidiš i sam... Pozovi i ostale da čuju šta ću reći!

— Ovde su svi, Čarli.

Čilokin uzdahnu.

— Momci, teška je stvar nemati čistu savest... Mene je ta nesreća dugo progonila... Niko od vas nije znao za moju tajnu... Gešer me je jednom zatekao u gadnoj situaciji. Od tada me je ucenjivao!

Čilokin pogleda zamišljeno u Kingmeda.

— Hag, učinio sam veliku nepravdu tebi!... Slušaj me dobro... Neka to sviju znaju! Hag Kingmed nije ubio pukovnika Ansela Stareta!...

Prisutni se skamenišu. Nastade nema tišina koju prekide Čilokinov umirujući glas:

— ... Gešer me je naterao da ubijem pukovnika!... Ne želim da umrem sa tom tajnom!

Izi Balah pride Čilokinu i htjede da ga nešto upita, ali zastade primitivši da mu je glava klonula na prsa.

— Izdahnuo je! — progunda Kingmed.

U salunu opet zavlada tišina. I kad Hag Kingmed pođe izlazu, za njim krenu cela povorka bez jedne reči. Nikom nije bilo jasno da li im je Čilokin skinuo teret prošlosti sa duše ili im je opteretio savest za celu budućnost. Svi su osećali da je Hagu učinjena velika nepravda.

Pred salunom nečija ruka dotače Kingmedovo rame. Kad se okrenuo, Salmo Staret ga tiho upita:

— Kingmede, ostajete li još uvek pri odluci da ne napuštate zavičaj?

— Svakako.

— Onda se pobrinite za moju sestru, molim vas! Pozdravite je mnogo!

Hag Kingmed se namršti:

— Šta vam je, Salmo, zar nameravate da odete?

— Da... Činio sam mnogo gluposti. Ne bih se osećao dobro kad bih nastavio da živim u ovom kraju. Vratću se kad sve bude zaboravljeno... Biću tada trezveniji, verujte mi!

Mladi Staret uzjaha konja, mahnu rukom i odjuri u galopu.

Činilo se da je u San Fordu zavladao mir na duže vreme. Gešer je bio prognan iz grada, njegovi revolveraši su pobegli i sigurno se neće više vraćati u San Ford... Ostali, koji su mu služili iz straha, osećaće se slobodniji i zaboraviti na njega.

Ljudi se počеше razilaziti kućama, neki podoše da sahrane poginule. Ali, među njima nije bilo Rabija Laka! Svi su bili ubeđeni da je umakao negde u brda.

— Trebalo bi poslati poteru za njim! — progunda Hag.

Teško mu je padala i sama pomisao da bi borbu trebalo nastavljati i izlagati ljude pogibelji. Ostavio je takvu odluku drugima. Uputio se lagano staji nadajući se da će tamo zateći Helenu Staret živu i zdravu. No, samo što je stao na prag ogromne prostorije, neko povika:

— Odlično, Hag, a ja upravo hteo da odem iz grada!... Divna prilika da te uklonim zauvek!

Glas je dolazio iz dubine staje gde je još uvek vladala tama.

— Rabi!? — huknu Kingmed zaprepašteno.

— Pogodio si... Samo ni koraka napred jer si gotov!

Hag Kingmed se našao pred stajom usamljen. Njegovi prijatelji se razmili negde po gradu, a u staji, sem Rabija, nije bilo nikoga. Šta sada? Kingmed je grozničavo razmišljao a onda se seti starog lukavstva u takvim prilikama.

— Rabi, ti si zaista budala... Zar ne vidiš koliko je ljudi na vratima iza tebe?!

U mraku nije video gde je stajao njegov protivnik ali je po glasu ocenio da stoji negde usred staje. Nije čak mogao ni pretpostaviti da se tog trenutka Lak okrenuo da pogleda na suprotna vrata ali je naglo povukao revolver i ispalio nekoliko metaka u tamu.

Tišina. Laki nije odgovarao na vatru ali je Hagova pucnjava pri-

vukla pažnju stanovnika San Forda. Dotrčase sa svih strana i upadoše u prostranu staju. Hag se ne pomače sa mesta gde je stajao.

— Ko je u staji? — zapita jedan kauboj.

— Rabi... Rabi Lak! — progunda Hag.

Neko od meštana upali fenjer i visoko ga podiže iznad glava okupljenih ljudi. Svetlo pade na glomazno telo Rabija Laka koje je ležalo nepomično na podu staje. Niz lice je tekla krv...

— Rabi je gotov! Nije imao baš lep kraj!...

Hag Kingmed pogleda čoveka koji je to rekao. Seti se da ga je jednom video zajedno sa Rabijem u poteri...

— Šta se može!? — progunda sležući ramenima, a onda stavi revolver u futrolu.

Odjednom se trže i potrča, preskačući Rabijevo telo, u deo staje gde je bilo zdenuto seno.

— Helena, jeste li tamo?

Odgovora nije bilo, a Kingmeda prođe jeza. Okrenuo se kao sumanut i potrčao prema hotelu gundajući:

— Možda je u hotelu?... Možda...

Zastade pred hotelskom recepcijom bled kao krpa.

— Bobe, da li je Helen Staret ovde?

Kingmed primeti Bobov ravnodušan pogled i pomisli da se devojci dogodila nesreća. Ali... Istog trenutka dobio je odgovor.

— Da, eno je u sobi broj 12!

Potrčao je stepenicama prema spratu ne osećajući umor. Izdaleka je primetio da su vrata na jednoj sobi u dnu hodnika širom otvorena. Na njima je stajala Helena Staret. I kad ga je videla da dolazi, potrča mu u susret. Onda zastade pred njim i stavljaajući mu ruke na ramena, uzbuđeno reče:

— Oh, Hag, mило mi je što ste došli po mene!

S engleskog prevela:
Durđica Arežina

Kraj

JEDAN PROTIV ČETVORICE

— Večeras nećeš dobiti više ni kap viskija! — ljutitim glasom je vlasnik saluna rekao Klajvu Routeru. — Eno — pokazao je rukom na natpis iznad šanka — pročitaj šta tamo piše! Ovde pijani ne mogu da dobiju piće!

Klajv Router je mutnim pogledom posmatrao Dejva Brajtona. Skrenuo je pogled i na natpis.

— Znam, to sam pročitao sto puta — rekao je zaplićući jezikom. — Daj mi samo još jednu čašu. . .

— Klajve, nećeš me ubediti da postupim mimo onoga što sam sam odredio i čega i dalje nameravam da se pridržavam! Znaš li ti koliko je sati? Prošlo je dva! Ostavi me na miru, da pospremam i da idem da spavam. Pustio sam te da ločeš dok je bilo i drugih gostiju, ali sada ne nameravam da do jutra gledam tvoje pijano lice i da te služim!

Brajton je okrenuo leđa mladiću, i počeo da posluje oko šanka.

Odjednom, u Routerovoj ruci se nađe revolver. Uperio ga je u Brajtonova leđa.

— Natoči! — viknuo je.

Po tonu kojim je bila izgovorena ta reč, vlasnik saluna osetio je da Klajv Router ima neki adut. Jedva se usudio da se okrene.

Njegov strah bio je opravdan — mladić je zaista nišanio u njega.

— Klajve. . . Šta ti je? Niko ti ne zamera što si pijan, ali ako postaneš ubica, to ćeš platiti životom. Spusti taj revolver i idi kući.

Router počeo da se smeje.

— Šta si se uplašio? Ne boj se, ne-

ću te ubiti. Hoću samo da ti pokažem kako precizno mogu da gađam. . .

Jednu po jednu, Klajv Router je počeo da obara mecima boce koje su bile poredane na regalu. Staklo je prštalo na sve strane, a viski se prolivao po regalu i po podu.

— Smiri se, Klajve!

— Ako meni nisi dao viski, neka se napije tvoj salun! — pijanim glasom je govorio Klajv.

Brajtonov jauk učinio je da prestane da puca.

— Gde si, Dejve. . . — promućao je ne videvši vlasnika saluna.

Nagnuo se nad šank.

Brajton je ležao dole, pored šanka, i stenjao. Klajv je video krv, koja se mešala sa viskijem iz razbijenih boca.

Izjurio je iz saluna. Njegov konj bio je, jedini na ulici u tim poslepoćnim satima, privezan za gredu ispred Brajtonovog lokala.

On se vinu u sedlo, i podbode konja, pa ga potera prema izlazu iz grada.

Od hladnog vetra, a i od šoka koji je doživeo pošto je slučajno pogodio Brajtona, Klajv je počeo da se trezni. Još više je podbo konja. Sada je bio svestan da će građani, privučeni pucnjavom, otkriti šta se dogodilo, i da će verovatno krenuti u potragu za njim. Nije bilo sumnje u to da će znati da je on ubio vlasnika saluna, jer poslednji gosti koji su otišli oko pola sata ranije, znali su da je on sam ostao u lokalu.

Jedina misao bila mu je da se što više udalji, da pobegne od linča. U

Randengu, u kom se i rodio, Klajv je bio omiljen sve dok nije počeo da se opija i pravi nered, a to je bilo nekoliko meseci ranije.

Međutim, Dejv Brajton, koji je takođe od syog rođenja živeo u istom mestu, uživao je posebno dobar ugled. U svom bogatstvu nije uživao sam. Sve što je mogao davao je za izgradnju mesta, a svojim novcem podigao je i školu. Bio je miran, miroljubiv i pravedan čovek, i nikada se nikom nije zamerao.

U takvim okolnostima, Klajv je morao znati da niko neće biti na njegovoj strani.

*

Bio je odmakao nekoliko milja, kada je čuo topot više konja.

U trenutku, pomislio je da bi možda bilo najbolje da se sakrije i da sačeka da potera prođe, ali je odmah odustao od te namere, jer šta posle da radi, kuda da ide?

U Randeng se ne može vratiti.

Napred, samo napred, ponavljao je u sebi, mamuzajući konja, koji je već bio dao sve od sebe.

Uprkos tome, odstojanje između njega i potere postajalo je sve manje, a to je mogao da zaključi po sve glasnijem topotu iza sebe.

A onda su odjeknuli i prvi hici.

Neće me po tom mraku pogoditi lako, mislio je. Noć je bila dosta vidna, ali nedovoljno vidna za precizno nišanje.

Da li da uzvрати vatru, pitao se. Koliko njih mu je za petama i da li mu vredi da se bori protiv njih?

Odjednom, pade mu na pamet da mu je revolver najverovatnije prazan.

Nije mogao da se seti koliko je hitaca ispalio u boce. Bilo je moguće da je ispraznio revolver. Rezervne municije nije imao kod sebe.

Dalje, samo dalje, sada je ponavljao naglas.

Ali, potera mu se sve više približavala, a on nije mogao još brže da tera konja.

Pognut u sedlu, odlučio je da skrene na prvi puteljak na koji naiđe. A on se uskoro račva. Možda još samo sto jardi.

Stigao je do raskršća. Hici su i dalje dopirali od potere. U trenutku kada je Klajv Router hteo da skrene konja na sporedni put, konj se snažno trgnuo, zaništao i propeo na zadnje noge, da bi se strovalio na kamenito tle i zbacio Klajva sa leđa.

Bio je pogoden.

Klajv Router se dobro ugruvao, ali je ipak brzo uspeo da stane na noge.

— Stani, Klajve! — vikao je neko, ali on nije nameravao da stane. Hteo je da juri dalje, da se sakrije. Nije bio svestan da mu to sada ništa ne vredi.

Krenuo je prema stenama, ali tada su do njega stigli i prvi članovi potere.

Video je kako je u njega upereno bar deset pušaka.

Suđenje je bilo održano već posle nedelju dana. Za teško ranjavanje vlasnika saluna, Klajv je bio osuđen na pet godina robije.

U Randengu je ostao još nedelju dana, a onda je bio odveden u dobro čuvani zatvor u Salivenu.

Odavno se bio pokajao za ono što je uradio, i bio je svestan da je tu kaznu zaslužio. Svakoga dana je teško radio u kamenolomu i iskajavao svoj greh.

Čeliju je delio sa dvojicom koji su bili osuđeni na duže vremenske kazne, zbog ubistva. Među zatvorenicima nije bilo mnogo onih koji nisu okrvavili ruke, a samo mali broj njih bio je osuđen na kaznu manju od deset godina.

Klajva niko nije posećivao u zatvoru. Rodbine nije imao, a prijatelji koje je ostavio u Randengu okrenuli su mu leđa. Mogao je samo sreći da zahvali što nije postao ubica, ali ta činjenica građanima Randenga nije značila mnogo jer su znali da je vlasnik saluna mogao da umre od Klajvovog metka, i on je za njih bio

isti kao i oni koji nisu imali sreće da im žrtva preživi teško ranjavanje.

Jednolični dani, koliko god bili dugi i teški u Salivenu, ipak su nekako prolazili. Klajv je izbegavao da se druži sa ostalim zatvorenicima, a sa onom dvojicom, sa kojima je delio ćeliju, gotovo da nije razgovarao.

Po povratku iz kamenoloma, a to je bilo u smiraj dana, odmah bi legao, dok bi ujutro ustao na prvi znak buđenja i napuštao ćeliju.

Sa stražarima nije imao problema, jer ih im nije ni stvarao. Zato su ga oni smatrali jednim od najdisciplinovanijih zatvorenika i često mu poveravali zadatke koje ne bi mogao da izvrši neko u koga oni nisu imali poverenja.

Time se samo zamerao ostalim zatvorenicima, ali za to nije mario. Ionako se nije osećao ravan sa njima i sve vreme je imao utisak da mu nije mesto u zatvoru. Ali, činjenica da je gotovo ubio Brajtona, čoveka koji je i njemu bio drag i kog je cenio, spuštala ga je u stvarnost i podsećala ga da on ipak spada ovamo.

*

Kada se navršilo četiri godine otkako je Klajv Router stigao u Saliven, bio je pozvan kod upravnika zatvora. Nije ni pretpostavljao šta je razlog tome.

Upravnik mu je saopštio da mu je kazna skraćena zbog izuzetno dobrog vladanja, i da može da izađe.

Upravnik je bio iznenađen zbog načina na koji je Router primio to obaveštenje.

Kod njega, nije bilo ni traga od radosti što će izaći čitavu godinu pre nego što mu kazna istekne.

Tada se upravnik, pošto se povratio od iznenađenja, nasmejao i upitao:

— Nije valjda da bi ti da ostaneš još ovde? Zar ti se toliko sviđa Saliven, ili ti odgovara društvo koje boravi ovde?

— Nije o tome reč, gospodine upravnice. Radi se o tome da se još nisam nadao izlasku, i nisam razmišljao šta bih nakon izlaska iz zatvora. Kuda da idem?

— To bi sam trebalo da znaš, Routeru.

— Ne znam kako bi me primili moji sugrađani. U Randengu imam kuću i nešto zemlje, ali... Svestan sam da sam jako zabrljao tamo i...

— Jesi zabrljao, ali si platio dug državi. Odslužio si kaznu, ponašao si se primerno sve to vreme, i kao građanin možeš mirne savesti da se vratiš tamo odakle si došao. Ja ti želim mnogo sreće, Routeru. Dobar si ti momak. Svakome se dogodi da pogreši. Doduše, tvoja greška mogla je da staje života jednog časnog građanina, ali... Kako čujem, taj čovek je živ i zdrav, i dalje radi svoj posao. Koliko ti je godina, Routeru?

— Dvadeset i sedam...

— Vidiš, dvostruko si mlađi od mene. Ja imam pedeset i dve godine. Sa moje tačke gledišta, za tebe život tek počinje. Zaboravićeš svoje mladalačke grehe i živećeš kao i drugi. Razume se da nikada nećeš moći da zaboraviš šta si uradio, niti ćeš zaboraviti Saliven. Pravo da ti kažem, ti izgledaš sasvim dobro, s obzirom na ove četiri teške godine, koje si proveo kod nas. Neki propadnu već posle godinu dana. Sve zavisi od toga kako čovek podnosi ovdašnje uslove i život. Tebi je verovatno pomoglo to što si se pomirio sa sudbinom, smatrajući da si pravedno osuđen, i što nisi mučio sebe željom ili namerom da u svemu tome nešto promeniš... Bilo kako bilo, ti si sada slobodan čovek, i ja ti još jednom želim mnogo sreće. Naravno, neću ti reći doviđenja, niti ću poželeći da se ikada više vidimo. Bar ne ovde, u Salivenu.

*

Klajv Router je kod sebe imao samo deset dolara. Na stanici u Salinasu kupio je voznu kartu upravo

za toliko dolara, a moći će da putuje četiri stanice. Do Randenga ih ima ukupno dvanaest.

Stanica na kojoj je sišao zvala se Kokbern. Mesto nije bilo veliko, ali se u njemu nalazila značajna otkupna stanica za goveda, a u njenoj blizini, pored same pruge i utovarna rampa.

To je Klajvu Routeru odgovaralo, jer je ionako hteo da potraži neki posao i radi toliko da zaradi novca za konja, kako bi mogao da nastavi put kući. Za voz mu je trebalo manje, ali kod kuće nije imao konja, a nije ni znao da li bi iko hteo da mu ga proda, kada bi imao novca.

Svuda okolo bilo je kauboj koji su doterali goveda da bi ih otpremali dalje, za prodaju. Bilo je i preduzimača, i odgajivača stoke, trgovaca. Sve je vrvelo od ljudi koji su se nadvikivali i pogađali.

Klajv je gledao u grupu mladih muškaraca, koji su časkali u njegovoj blizini. Možda će oni moći da mu pomognu. Uputio se prema njima.

— Dobar dan, momci — pozdravio ih je. — Nisam iz ovoga kraja i ne poznajem najbolje ovdašnje prilike. Ja sam kauboj i tražim posao...

— Na dobrom si mestu, stranče — odgovori mu plavokosi mladić. — Eno tamo — pokaza on prema staničnoj zgradi — naći ćeš Šortija, obrati se njemu. On je predstavnik berze. Sve ponude i potražnje u vezi sa poslom slivaju se kod njega.

Klajv se zahvali na informaciji, i ode da potraži Šortija.

Na ulici je stajala grupa ljudi, razgovarajući. Kada su čuli topot, okrenuli su se.

Videli su mladog stranca, koji je upravo bio ujahao u Randeng. Radoznalo su ga gledali sve dok nije stigao do mesta na kom su oni stajali.

— Ali... to je Klajv! — reče jedan od njih, zagledavši se u »stranca«.

— Hej, Klajve, jesi li to ti?

— Ja sam — odgovorio je Router.

— Vratio sam se...

Po licima ljudi sa kojima je razgovarao, Klajv Router je zaključio da oni nisu naročito prijateljski raspoloženi prema njemu.

Za tili čas, skupilo se još ljudi. Među njima bio je i vlasnik saluna Brajton, kog je četiri godine ranije Klajv teško ranio.

Klajv ga je pozdravio. Brajton je doduše uzvratio pozdrav, ali na veoma hladan i uzdržan način, što je i bilo razumljivo.

Niko mi se nije obradovao, pomislio je Klajv. Ali, on to nije ni očekivao.

Krenuo je prema svojoj kući.

Kada je stigao, konstatovao je da u međuvremenu, dok je bio u Salivenu, niko u nju nije ulazio. Bila je veoma zapuštena i znao je da će mu biti potrebno dosta vremena da je dovede u red.

Sa zemljom je bilo isto. Trajaće izvesno vreme dok je ne osposobi i dok ne bude ubrao prve plodove sa nje. A do tada, treba preživeti.

Uštedevine nije imao, a trebalo je dosta uložiti i u zemlju i u kuću, da bi sve bilo dovedeno u nekadašnje stanje i da bi čovek mogao da živi normalno.

Sledećeg dana, počeo je da traži posao. Razgovarao je sa dosta ljudi, ali niko nije hteo da mu da posao, iako je bilo šta da se radi. Mnogi su mu otvoreno rekli da bi posao pre dali nekom nepoznatom strancu nego njemu.

U početku se ni na koga nije ljutio. Razumeo je te ljude. Ali, kada se narednih dana suočio sa problemima koje nije mogao da reši bez novca, a naročito kada je potrošio i poslednji dolar koji je zaradio u Kokbernu, shvatio je da dolaze dani gladovanja.

Da opet ode nekuda i zaposli se, sada nije dolazilo u obzir. Šta će biti sa njegovom kućom i zemljom? Njih je morao da dovede u red. Malo po malo, kupio bi i koje govedo, i onda bi mogao da živi kao i svi drugi, skromni ljudi.

Nastavio je da moljaka uglednije i uticajnije ljude u Randengu, a onda se jedan od njih smilovao i ponudio mu posao u svojoj pogrebnoj firmi. Ne u radionici, niti u dućanu, nego upravo na groblju, koje se nalazilo oko pola milja izvan grada. Bilo mu je, za taj posao, ponuđeno trideset dolara mesečno, što je ujedno bila i najmanja plata u tom kraju.

Ali, Klajv se nije dvoumio. Prihvatio je posao i počeo da ga obavlja što je savesnije mogao. Tamo je provodio veći deo dana, a na kući i zemlji radio je rano ujutro, uveče, po povratku sa groblja, noću, pa i nedeljom. U toku dana bi samo ponekad svratio u grad, da obavi neki posao.

I dalje su građani izbegavali njegovu društvo. Svaki kontakt sa njima sveo se na razmenu nekoliko rečenica, i to samo u vezi sa njegovim poslom.

U lokale nije zalazio, jer nije imao društvo, a nije voleo da sedi ili pije sam, dok bi ga drugi popreko gledali.

Njegovo jedino društvo bili su konj i veliki šareni pas Diks.

Upravo zahvaljujući tom psu, Klajv je stekao simpatije desetogodišnjeg dečaka Dereka Morgana. Jednoga dana, dečak se igrao sa Klajvovim psom, dok je on nabavljao neke potrepštine u gradskoj trgovini.

Kada je Klajv upitao dečaka kako se zove, i čuo njegovo prezime, rekao mu je:

— Ne sećam se da je u Randengu bilo porodice Morgan kada sam živio ovde. Tvoji su došli poslednjih godina, zar ne? Kako ti se zove otac?

— Moja majka i ja doselili smo se ovamo pre godinu dana — odgovorio je dečak. — Moj otac je nastradao u nekoj pucnjava, tamo gde smo živeli, i moja majka nije htela da ona i ja ostanemo. Prodala je kuću, i doselili smo se ovamo. I vi ste se doselili skoro?

Klajv se nasmešio setno.

— Pa... živio sam ovde do pre četiri godine, a sada sam se samo vratio. I ti imaš psa?

— Nemam... Mi imamo jednu kravu, ništa više. Mama kaže da nam je i to dovoljno. Ona radi u hotelu kao kuvarica... Lep vam je i konj. Mene je tata, dok je bio živ, učio da jašem, ali...

— Pitaj mamu za dozvolu, pa ako te pusti, dođi kod mene u nedelju, da se malo igraš sa Diksom, a možemo i da projašemo dolinom.

Dečak se nasmejao i uskliknuo:

— Stvarno to hoćete? Dobro, pitacu mamu. Ali ne znam gde stanujete.

— Moja kuća nalazi se na kraju poslednje bočne ulice, pored sedlareve kuće. Znaš gde sedlar stanuje?

— Znam! I on ima lepog konja, a bio sam tamo jednom, sa mojim drugom.

— Ona stara, neokrećena kuća pored njegove je moja. Dođi u nedelju čim ustaneš. Čekaću te.

Dečak je odskakutao dalje, srećan što će imati prilike da se igra sa psom i da jaše. Jedino je strepeo od toga da li će ga majka pustiti da ode kod nepoznatog čoveka.

Iste brige mućile su i Klajva.

Ta žena, pre nego što odluči da li će sinu dozvoliti da ode kod njega, sigurno će se raspitati o njemu, i kada joj ljudi budu rekli da je bio u zatvoru zato što je umalo ubio Brajtona, i to u pijanom stanju, dečaka neće pustiti da ga poseti.

*

U nedelju, kada je ustao, Klajv je doručkovao i izašao pred kuću. Znao je da je još rano za posetu malog Dereka Morgana, ali je toliko želeo da on dođe da nije mogao da čeka u kući.

Otkako je došao natrag, u Randeng, a tome je bilo tri nedelje, jedino je sa Derekom razgovarao prijateljski, i to mu je veoma godilo. Dečak ne zna da mrzi, nije ništa znao

o njemu, ali je tada, kada su razgovarali, Klajv osetio da mališan želi da se druži sa njim.

Srce mu je pokucalo brže kada je ugledao Dereka, kako nailazi iz glavne ulice. Pošao mu je u susret.

Poželeo je da ga zagrli, ali se uzdržao. Umesto toga, kada su se pozdravili, Klajv je iz džepa izvadio kesicu sa bombonama, i dao je dečaku.

Posle toga, ušli su u dvorište. Derek je odmah prišao psu i počeo da ga miluje. Klajv je stajao i posmatrao ga. Posle desetak minuta, upitao ga je da li hoće da sada odu van grada, da jašu. Dečak je sa zadovoljstvom prihvatio njegovu ponudu.

Dok je sedlao konja, Klajv ga je upitao:

— Možeš da ostaneš do ručka, zar ne?

— Mama mi je rekla da ostanem koliko želim. Ona ionako tek uveče dolazi sa posla.

— Da li te je pitala kako se ja zovem?

— Nije. A i da me je pitala, ne bih znao da joj kažem, jer mi niste rekli svoje ime.

— Izvini, zaboravio sam. Ja sam Klajv. Klajv Router.

— Dobro ... Gospodine Router, ja...

— Zovi me Klajv i reci mi »ti«, jer ćemo se slagati i bićemo drugari. Važi?

— Važi, Klajve! Hteo sam da ti kažem da odavno nisam jahao, ali da se ne bojim. Samo, ne smem sam. Ti ćeš jahati sa mnom, zar ne?

— Budi bez brige...

— Mogu li i sutra da dođem?

— Ja radim preko dana i...

— Mogu i ja da radim sa tobom. Ili, ti da radiš, a ja da se igram sa Diksom. Radiš tu u kući, ili kod nekoga?

Klajv uzdahnu. Ta deca su mnogo radoznala, pomisli. Zatim odgovori:

— Radim na groblju. Ne verujem da je to mesto naročito veselo za jednog dečaka.

Dečak se uozbilji.

— U pravu si. Ali, ako mi dozvoliš, ja bih ipak došao. Dosadno mi je kod kuće. Raspust je, ne idem u školu, mama je po ceo dan na poslu...

— Ako ti mama dozvoli, i ako ne mariš što je to groblje, dođi...

Klajv se nije sećao kada je oko njega bilo toliko radosti kao toga dana. Derek se stalno oduševljavao nečim, smejaio se detinjom bezbrižnošću i stalno nešto pričao.

Već toga dana, njih dvojica su se sprijateljili. U dolini su se zadržali do ranog popodneva, jašući, a posle toga su se vratili u Klajvovu kuću.

— Nemam bogzna šta da ti ponudim za ručak, ali ako si gladan koliko i ja, prijaće ti ono što budem pripremio. Ti se igraj u dvorištu, a ja ću te pozvati kada ručak bude gotov.

— Okej, Klajve!

*

Narednog dana, Klajv Router je očekivao Dereka, na groblju. Nemalo se iznenadio kada je dečak naišao u pratnji svoje majke.

Ljubazno ga pozdravivši, gospođa Morgan je rekla:

— Došla sam da upoznam velikog drugara moga sina. Razumećete što sam morala da vidim čoveka kog moj sin naziva prijateljem.

— Drago mi je... — pružio joj je Klajv ruku. — Klajv Router...

Sa strepnjom je očekivao reakciju koju će kod žene izazvati njegovo ime, ali ona se i dalje smešila. Da je znala o njemu ono što bi joj građani Randenga rekli, brzo bi mu dala to na znanje.

— Gospodo Morgan... — počeo je Klajv sa snebivanjem — ... uveravam vas da ne treba da brinete dok je vaš sin u mom društvu. Ipak, voleo bih da znam šta znate o meni, da li ste od nekoga čuli nešto...

— Zar ima nečega što bi trebalo da znam? Najpre vam moram reći da ja ne razgovaram mnogo sa ljudima. Zapravo, oni ne razgovaraju sa mnom. Jave mi se, i to je sve, ali

među ovim ljudima nemam prijatelja. Razlog je moj muž... Derekov otac. O njemu ja ništa nisam pričala ovde, ali znate kako je. Ljudi odlaze i dolaze, pričaju među sobom. Tako je neko ovde ispričao istinu o mom mužu. Znate, on nije bio loš čovek, ali je bio nagao i često je činio stvari zbog kojih bi se posle pokajao. Ali, na žalost, poslednji put je to platio životom. Neki su o njemu govorili i ono što ne odgovara istini, ali šta se može. Kažem vam, nije on bio onako loš kao što neki sada pričaju. Pretpostavljam da je to razlog što ovde nemam prijatelja. Žene me gledaju nekako... kako da kažem... Uglavnom, nijedna me nikada nije pozvala u svoju kuću. Ali i ne patim zbog toga. Imam dosta posla u kući, a i hotelskoj kuhinji, gde radim, i gledam svoja posla.

Klajv se nasmejavao.

— To što vas ovdašnje žene ne pozivaju u svoje kuće, sasvim je razumljivo. Mlade, lepe udovice oduvek su, u očima tih smernih domaćica, bile opasnije nego salunske devojke, koje niko ne shvata ozbiljno, pa mnoge žene i ne mare da se njihovim muževi s vremena na vreme zabavljaju sa njima. Vi i ja smo na neki način u istoj situaciji...

Dečak je otišao malo dalje, trčeći za psom, a Klajv je ukratko ispričao njegovoj majci svoj slučaj.

Gledala ga je pravo u oči kada mu je rekla:

— Niste morali to da mi ispričate. Moj sin se ionako oseća odbačen. Ne jednom se dogodilo da ga drugovi u školi zadirkuju zbog oca, pa mi je drago što je u vama našao prijatelja. Dobro je da se druži sa odraslim muškarcem, jer je to, uverena sam, ono što mu nedostaje.

Jedno vreme oboje su ćutali, a onda se gospođa Morgan nasmešila i rekla:

— Ja sada moram da idem na posao. Ako vam mali smeta, pošaljite ga kući. — Pružila mu je ruku. — Drago mi je što sam vas upoznala.

Ovde ionako nemam nikoga sa kim bih iskreno i otvoreno porazgovarala.

— Isto je i sa mnom. Meni je posebno drago što ste žena. Znate, lepo je razgovarati sa ženom. Nijedna devojka iz ovoga mesta čak neće ni da mi se javi, mada sam pre odlaska u zatvor među njima imao i veoma dobrih prijatelja.

Žena se okrenula i pošla niz brežuljak na kom se, na oko pola milje od poslednjih kuća, nalazilo groblje.

Klajv je gledao za njom.

Otkad nije pričao sa jednom ženom! A ova je bila ljupka i veoma prijatna.

Odjednom, čuo je sopstveni glas:

— Gospodo Morgan!

Ona se okrenula.

— Da?

— Dodite u nedelju sa Derekom kod mene, na ručak!

— Ali ja u nedelju radim preko celoga dana. Možda bih mogla da na vratim uveče, po Dereka, ako vam to odgovara.

— Da, odgovara mi. Dodite, molim vas!

*

Klajv Router je, od tada, svake nedelje uveče imao dva gosta: malog Dereka i njegovu majku. Sve troje su istinski uživali u tim večernjim satima i njihovo prijateljstvo postajalo je sve čvršće.

Klajv je s vremena na vreme odlazio u kuću gospođe Morgan i pomagao joj oko muških poslova, a ona bi, nedeljom uveče, u njegovoj kući svaki put uradila nešto što može samo ženska ruka: šila mu je i nameštala zavese, vodila računa o tome da li mu je krevetnina oprana i ispegлана, mesila kolače...

Ni Klajv ni ona nisu obraćali pažnju na govorkanja u Randingu o tome da su se »našli«, da »krpa nađe zakrpu«, i već uobičajene zlobne primedbe.

Ipak, ne bi se moglo reći da mnogim ženama nije laknulo zbog činjenice da je ta lepa žena zainteresovana baš za Klajva Routera.

Njihovo druženje trajalo je već tri meseca, kada se dogodilo nešto što je moglo zauvek da ga prekine.

U Randeng su stigla četvorica ljudi koji su već jedan sat po dolasku izazvali nered u gradu. Stari šerif Fenimor Smit je hteo da ih otera iz grada, ali su se oni na to samo nasmejali i izjavili da će ostati koliko im je volja. U hotelu su uzeli najbolje sobe, a u salunu niko nije smeo da im protivureči, jer bi oni zapretili pucnjavom.

U Randengu su boravili već šesti dan kada je jedan od njih, videvši Klajva na ulici, naočigled mnogih građana, uzviknuo:

— Hej, Klajve! Ko bi rekao da ćemo se tako brzo ponovo sresti! Nisi nikada rekao da živiš u Randengu!

— Zdravo, Hale... — hladno je otpozdravio Klajv. Nije mu bilo po volji da njegovi sugrađani, koji ga ionako nisu prihvatili otkako se vratio iz zatvora, vide da razgovara sa čovekom kakav je bio Hal Parker. Bio je to lopov i revolveraš najgore vrste, koji je u Saliven stigao pet ili šest godina pre njega. Ni ostala trojica njegovih pratilaca nisu bili drugačiji.

— Hajde na jedno piće sa nama! — pozvao je Klajva Hal Parker.

— Nemam sada vremena — odgovorio je Klajv.

— Dobro, ne moraš sada, ako nemaš vremena. Dodi drugi put, da malo razgovaramo o prošlim danima!

Klajv nije rekao ništa. Nastojao je da se što pre udalji od društva koje mu nije služilo na čast i sa kojim zaista ništa nije želeo da ima, niti mu je ono ikada značilo nešto.

Od toga trenutka, izbegavao je da ide u grad. Sve ono što je imao da obavi u njemu, odložio je za vreme kada ta četvorica više ne budu bili u Randengu.

Međutim, oni kao da nisu hteli da odu. Čuo je, od Dereka i gospođe Morgan, da ih se svi boje i da su

uzaludni svi pokušaji da ih udalji iz grada.

A onda, jednoga jutra, sasvim rano, kod Klajva je došao šerif Fenimor Smit.

Klajvu to nije slutilo na dobro. Iako su se poznavali otkako Klajv pamti sebe, šerif prema njemu nije pokazivao razumevanje veće od onoga koje su pokazivali ostali građani, kada se Klajv vratio iz zatvora.

Šta ga je dovelo Klajvovoj kući?

Bez okolišanja, kao da mu se žuri, Smit je rekao:

— Klajve, grad je odlučio da se organizuje i otera one razbojnike. Otkako su u našem gradu, sve se promenilo. Svi žive u strahu od njih. Ne bismo voleli da se dogodi nešto strašno, pa da onda reagujemo. Mnogo je starih ljudi u Randengu, mnogo žena i dece. Malo je onih koji su mladi i snažni, i sposobni da dobro rukuju oružjem. Ti bi mnogo mogao da nam pomogneš.

— Tražite od mene da se borim za grad? Sami znate da sam ja ovde kao stranac i da me se svi klone kao šugavog psa. Ne vidim zašto bih se ja zalagao za ljude koji mi se jedva javljaju. Meni opasnost od tih ljudi ne preti, i niko od njih me nije dirao.

— Razume se da te nisu dirali, kad... — počeo šerif, ali naglo ućuta.

— Hteli ste da kažete da su isti kao ja, da smo od iste sorte? Pa, mislite šta hoćete, ali vam otvoreno kažem da ne nameravam da za ovaj grad učinim više od onoga što je grad učinio za mene. Znate koliko sam molio da mi se da neki posao, a poznato vam je i to da ovo što sada radim niti je plaćeno kako treba, niti bi to iko drugi osim mene radio. Ja sam pošteno odležao ono što mi je bilo dosuđeno, i nisam izgubljeni slučaj. Da me je neko primio da radim kao kauboju, imao bih bar dva ili tri puta veću platu, i mogao bih da živim bolje nego sada. Šikaniranje osećam na svakom koraku. Neki su, to pouzdano znam, hteli da me za-

posle uz prethodno savetovanje sa vama. Posle razgovora u vašoj kancelariji, oni su odbili da mi daju posao. Ne, šerife, neću da budem na vašoj strani. Naravno, ni na drugoj. I dalje ću gledati svoja posla, a vi, koji sebe smatrate poštenim građanima, organizujte se i branite se.

Fenimor Smit je skrušeno gledao u Klajva.

— Ako nećeš sa nama, zar ne bi onda mogao da porazgovaraš sa svojim prijateljima i kažeš im. . .

Klajv grubo prekide šerifa:

— Pre svega, oni nisu moji prijatelji, a drugo, ja poznajem samo jednog od njih. Ne moram da vam objašnjavam da tog čoveka nisam dobrovoljno odabrao za prijatelja i da je on samo moj slučajni poznanik, jer smo se sticajem okolnosti zatekli u isto vreme na istom mestu. Toliko, šerife. Sada me izvinite, imam posla.

Posle tih reči, Router se okrenuo i pošao u kuću, ostavljajući šerifa nasred dvorišta.

— Klajve, zaboravio si da si još uvek sam u ovom gradu i da ćemo ti biti potrebni. A ona tvoja revolveraška udovica sigurno ti neće pomoći ako. . .

Čuvši šerifove reči, Klajv zastade na pragu kuće, i okrenu se prema njemu.

— Da ste mladi, zbog ove uvrede upućene na račun gospode Morgan, ošamario bih vas! Svi vi bili ste mi veoma potrebni kada sam se vratio, ali ste mi okrenuli leđa. Sada se situacija unekoliko promenila. A što se tiče grobarskog posla, slobodno mi ga oduzmite. Snaći ću se i bez te bedne plate.

— Sa uštedevinom gospode Morgan? — ironično upita šerif.

— To vas se ne tiče!

Izgovorivši te reči, Klajv uđe u kuću.

*

Od tog njegovog razgovora sa šerifom prošlo je tri dana. Bila je nedelja. Derek je kod njega bio do popodneva, a onda je

otišao svojoj kući, da bi pred veče ponovo došao, sa majkom.

Klajv je za taj dan završio sve poslove, i očekivao je drage goste, koji će ubrzo naići.

Te nedelje je odlučio da zaprosi gospodu Morgan. Reći će joj da mu je potrebna, isto toliko koliko je on potreban njoj i Dereku. Svim srcem se nadao da neće biti odbijen, i unapred se radovao životu u maloj porodici. Već je pravio planove i za budućnost, koja će biti lepša i za njih dvoje, i za njega. Moći će da prodaju jednu kuću, da kupe stoku, da je gaje i prodaju. Biće to život o kakvom je maštao, uz umiljatu ženu i dragog dečaka, koji će posle dobiti još braće i sestara.

Nije se prevario. Gospoda Morgan, kada joj je sve to rekao, ponašala se tako kao da je to i očekivala. Zagrlila ga je i rekla mu da se nada da će on njoj biti dobar muž, a Dereku dobar otac.

Dečak je takođe bio srećan što će mu Klajv postati više od prijatelja.

Te večeri zadržali su se duže nego obično, a pošto je bilo kasno, Klajv je gospodu Morgan i njenog sina otpratio kući.

Na rastanku, Eni Morgan mu je rekla da će sledećeg dana, kada se mališan bude vratio iz škole, zajedno sa njim doći na groblje, da ga poseti i da mu donese vruće pite.

*

— Klajve! Klajve! — čuo je Router Derekov glas. Naglo se okrenuo, jer mu se učinilo da je dečak veoma uzbuđeno izgovorio njegovo ime.

Derek je trčao prema njemu. Nešto nije bilo u redu, to je Klajv mogao da zaključi po njegovom nezverenom licu. Pošao mu je u susret.

— Klajve! Mama! — vikao je dečak dok je jurio prema njemu.

— Šta je bilo sa mamom? — zabrinuto je upitao Klajv Router.

Uto je mališan stigao do njega.

— Napali su je. . . njih četvorica. . . ja sam uspeo da pobegnem. . . — govorio je zadihano. — Niko nije po-

šao za mnom, svi su se bacili na nju...

Klajv više nije slušao dečaka. Zgrabio ga je, stavio ga na konja, i sam uzjahao. Poterao je konja u galop. Jedina misao bila mu je da spase Eni.

Ali, pre nego što je stigao do mesta na kom su je banditi napali, setio se da ne može nenaoružan da se suprotstavi četvorici ljudi koji su spremni na sve. Nije mislio na svoj život nego na Enin.

Morao je da ode kući, da uzme oružje i da ostavi dečaka. U grad je ušao tako što je zaobišao mesto na kom je Eni bila napadnuta, jer svojom pojavom nije hteo da privuče pažnju one četvorice, pošto bez oružja ništa nije mogao da uradi.

— Derek, ti ostani ovde... ne, bolje idi u grad i obavesti... ne, nemoj ići nikuda!

Uzeo je revolver i kutiju sa mecima, pa je izjurio. U prvi mah, pomislio je da bi dečak trebalo da obavesti šerifa o napadu bandita na njegovu majku, ali se onda predomislio, jer je znao da bi šerif jedva dočekao da ga odbije. Da je u pitanju bila neka druga žena, stvari bi stajale drugačije. Eni Morgan, isto kao i Klajv, nisu se ticali ni Skota, ni ostalih građana. Njima oni ne bi pomogli, to je bilo sigurno, naročito zbog toga što je Klajv odbio šerifov poziv da pomogne gradu.

Kao bez duše, pojurio je prema putu koji je iz grada vodio prema groblju.

Plašio se da će stići prekasno i da će ona četvorica uspeti da urade ono što su naumili. Samo da je ne ubiju... takvi ljudi spremni su na sve.

Nije se plašio što je sam protiv četvorice. U onakvoj situaciji sigurno nijedan od njih neće moći da potegne toliko brzo da bi to iznenadilo Klajva.

Ali, ko zna...

Bio je svestan da bi bilo najbolje da je mogao da pozove nekoga u

pomoć, ali, koga? Ko zna da li će i stići blagovremeno.

*

— Pustite meeee! — čuo je Enin vrisak pre nego što ju je ugledao. — Pustite me, zlikovciii! — vikala je uspaničenim glasom.

Čuo se smeh nekoliko muškaraca.

A onda ih je Klajv ugledao.

— Obožavam žene koje se otimaju — kroz smeh je rekao jedan od četvorice. — To me posebno pali!

Eni se otimala, dok su trojica pokušavali da je razodenu. Njena haljina već je bila pocepana na više mesta, a kosa joj je bila raspuštena i u neredu.

Kada je Eni vrisnula tako prodorno da mu se učinilo da je taj krik dospeo do srži njegovih kostiju, Klajv više nije izdržao.

Morao je da uradi nešto da bi prekinuo muke žene koja se očajnički borila protiv trojice muškarca. Smatrajući da je bilo dovoljno »uvođa«, banditi su odlučili da svoju igru privedu kraju.

Jedan od njih držao je Eni ispod pazuha, drugi za noge, a treći joj je strgao ionako iscepanu bluzu. Četvrti je još uvek maramom brisao lice, na kom je bilo tragova Eninih noktiju.

Klajv je reagovao instinktivno, ne razmišljajući više o tome što bi bilo najbolje da uradi.

Bilo mu je jedino važno da ti ljudi puste njegovu Eni i da ne urade ono što su hteli.

Nanišanio je na četvrtog bandita, koji je stajao izdvojen, dva do tri jarda dalje od ostalih, tako da nije postojala opasnost da slučajno pogodi gospodu Morgan.

I, nišanio je na desnu ruku bandita. Nije hteo da ga ubije, želeo je samo da ga onesposobi za borbu.

U trenutku kada je hteo da povuče obarač, i kada je njegov kažiprst već počeo da se savija, video je kako je bandit, koji je sa Eni strgao bluzu, otkopčao svoj opasač sa oružjem i

municijom, i bacio ga dalje od sebe, da mu ne bi smetao dok bude silovao ženu.

Bio je to pravi trenutak da Klajv reaguje. U deliću sekunde je pomislio da bi bilo najbolje da puca u tog bandita, kako bi sprečio njegove namere, ali je u istom trenu shvatio da je onaj četvrti opasniji, jer najpre može da se dočepa oružja.

A kada odjekne hitac, i onaj što je bacio opasač, moraće da se trgne.

Klajv je ispalio prvi hitac.

Bandit, koji je i dalje brisao lice, odjednom se trgao i skočio u stranu.

To mu, međutim, nimalo nije koristilo, jer ga je metak već pogodio u ruku, u predelu lakta.

Ona trojica se naglo uspraviše.

Na bandita koji je skinuo opasač Klajv nije obraćao pažnju, jer mu u tom trenutku od njega nije pretila opasnost. Druga dvojica su posegnuli za oružjem, ali, pre nego što su uspeli išta da urade, jedan od njih bio je pogoden visoko u rame. To ga je sprečilo da dokraja izvuče revolver. Pao je na zemlju i uhvatio se, obema rukama, za ranjeno rame.

Bandit koji je bio bacio opasač, u međuvremenu je stigao do njega i sagnuo se da iz korica izvadi revolver.

U tom deliću sekunde, Klajv je imao posla samo sa jednim banditom.

Taj je uspeo da izvadi revolver, ali kada je hteo da puca u protivnika, nije znao gde da nišani, jer Klajva nijedan od njih nije mogao da vidi.

Bandit je mogao da puca samo nasumice, u pravcu iz kog su bili ispaljeni hici koji su ranili dvojicu nasilnika.

Sve se događalo tako brzo da niko od bandita nije uspeo da shvati kako se dogodilo da ne primete da nekoga ima u blizini.

Za to kratko vreme koje je prošlo od trenutka kada je Klajv ispalio prvi hitac, Eni je stala na noge i pokušavala da nađe delove odeće i zagrne se.

— Beži, Eni! — doviknuo joj je Klajv. — Ostavi sve, i beži!

Držeći ruke prekrštene preko grudi, mlada žena je, očiju razrogačenih od straha, gledala svuda okolo, ali Klajva nije videla, iako mu je čula glas.

Klajv je znao da je svaki trenutak opasan, jer vrsta ljudi kojoj su pripadala ova četvorica dobro su znali da se bore i onda kada drugi to ne bi mogli da urade. Njihovi trikovi i metodi bili su nepredvidljivi, i zato je trebalo što pre okončati tu opasnu situaciju.

Dok je Eni počela da se udaljava sa poprišta, obnaženih grudi, u pocepanom donjem delu haljine, Klajv i bandi su razmenjivali hice.

Sada je Klajv morao da puca i prema banditu koji je izvadio revolver iz futrole, koja je, zajedno sa opasačem, još bila na zemlji.

Pozicija koju je zauzimao Klajv bila je povoljna zato što nije bio na meti banditima, koji ga ni dalje nisu videli, mada su mogli da procene odakle dolaze hici.

Klajv je, pucajući, menjao položaj, skačući od jednog do drugog drveta, iza koga bi se zaklanjao.

Pitao se hoće li doći neko iz grada, kada čuje pucnjavu. Nije mogao tačno da proceni koliko je ona već trajala, ali je, sudeći po brzini kojom su hici bili ispaljivani i razmenjivani, od početka borbe moglo je proći najviše dva minuta. Za to vreme građani svakako nisu mogli da stignu ni da shvate šta se događa, a kamoli da uzmu konje i oružje, i pođu u pravcu iz kog su se hici čuli.

Dvojici ranjenih bandita nije bilo do dalje borbe. Obojica su se povukli iza jedne stene i sada im je najveća briga bila da previju rane i da sačuvaju svoje živote.

Da ne bi se dogodilo da Klajv slučajno ubije nekoga od dvojice koji su sada prihvatili borbu, viknuo je:

— Hale, pokupi svoje društvo i gubi se iz ovoga grada! Gubi se, dok ste još živi! Ne bih voleo da ubijem

ikoga od vas, ali ako me na to primumite...

Hal Parker, čovek koji je po svoj prilici bio vođa grupe, i koji je prvi hteo da siluje gospođu Morgan, shvatio je da mu je Klajv pomrsio konce.

— Hale, kupite se odavde! U gradu su se pucnji čuli, i uskoro će ljudi stići, i onda nećete imati prilike da se izvućete! Poslednji put ti kažem da odmah odete! Ako ne prihvatiš, pucaću i dalje ali onda nemoj računati da će iko od vas moći da ode! Ljudi iz grada tek što nisu stigli!

Klajv je očekivao otpor; međutim, shvativši da bi daljom borbom samo izgubili, banditi su prestali da pucaju.

— Idite dok vam nudim tu mogućnost! I, više nikada se nemojte vraćati u ovaj grad! — i dalje je Klajv vikao prema banditima.

A onda je video kako jedan od njih dovodi konje, koji su bili ostavljeni iza iste, velike stene, iza koje su bili ranjeni banditi, samo sa druge strane.

Video je kako dvojica bandita pomažu ranjenim prijateljima da uzjašu, a onda su sva četvorica krenuli prema dolini, ne osvrćući se više.

Poterali su konje što su brže mogli.

Još se nisu bili izgubili iz Klajvog vidokruga, kada su naišli prvi jahači iz grada.

Napred je jahao šerif, za njim još petoro ili šestoro građana, a na kratkom odstojanju iza njih, još dvojica. Svi su imali puške ili revolvere u rukama.

Klajv je izašao iz zaklona i stao nasred puta, da sačeka šerifa i ostale građane.

— Sreli smo gospođu Morgan, Klajve — rekao mu je šerif kada ga je ugledao. — Sve nam je jasno.

Tek u tom trenutku se Klajv Router opustio od grča u kom je bio od trenutka kada ga je dečak potražio na groblju.

— Otišli su — rekao je. — Ne verujem da će se ikada više vratiti ovamo...

— Mogao si to da uradiš i ranije, Klajve — rekao je šerif. — Moralo je da se dogodi da lično budeš zainteresovan da im se suprotstaviš, inače...

— Vi mi nešto prebacujete, šerife? — upitao je Klajv. — Ako je tako, imao bih i ja mnogo toga da prebacim, ne samo vama, nego i ostalim građanima. Da sam na vašem mestu, zamislio bih se da li bih prihvatio pomoć čoveka kog ste svi odbacili i kome vi niste hteli da pomognete i omogućite mu da se oseća ravnim sa ostalim građanima. Ali, nije važno. I dalje ću se snalaziti bez svih vas. Ne očekujem ni vašu zahvalnost, ni...

— Dobro je, Klajve. Svi mi ponekad grešimo, a ponekad znamo da budemo i nepravедni, sve dok ne uvidimo da to nije na mestu. Ovim što si sada uradio, konačno si se iskupio. Rekao si da ne očekuješ našu zahvalnost, ali grad će ti svakako biti zahvalan što si ga oslobodio zla. Pokazao si koliko vrediš i posle svega neće biti čoveka koji to neće ceniti. A ono što je bilo, zaboravićemo. Nisam se konsultovao ni sa kim, ali sam siguran da će se svi složiti sa mnom da je krajnje vreme da uzmem pomoćnika koji će jednoga dana moći da me zameni. Klajve, nudim ti posao koji se plaća sto pedeset dolara mesečno. Hoćeš li da ga prihvatiš?

— Videću, šerife. I ja sa nekim moram da se konsultujem. Ako rezultat bude pozitivan, javiću vam.

Pre nego što je uzjahao i krenuo, Klajv je pogledao u okupljene građane. Njihova lica ovoga puta nisu bila smrknuta. Po svemu što se događalo, Klajv je znao da za njega dolaze bolji dani. Želeo je da o tome što pre obavesti Eni Morgan i maloga Dereka...

— KRAJ —

CENTROPAPIR NS

D.O.O. ZA UNUTRAŠNJU I SPOLJNU TRGOVINU SA P.O. NOVI SAD
Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 109, Tel/fax: 021/21-586, 23-467, 52-431

Prodajni objekti:

PAPIRNICE

- Novi Sad
Bulevar Oslobođenja 109,
Tel/fax: 021/21-586
23-467, 52-431
- Braće Dronjak 7
Tel.: 021/321-535
- SŠC "Jovan Vukanović"
Gagarinova 1
- Bački Petrovac
Maršala Tita 116
- Bač, Maršala Tita 41
Tel.: 021/771-785

PRODAVNICA MEŠOVITE ROBE

- Novi Sad
Branimira Ćosića 6
Tel.: 021/332-479

- **KOMPLETAN PROGRAM ŠKOLSKOG PRIBORA:**
 - Pisaći pribor • Blokovi
 - Paus papir • Sveske • Bojice
- **KANCELARIJSKI MATERIJAL:**
(preko 700 artikala)
 - Beskonačni obrasci
 - SPP obrasci
 - Blokovska roba na NCR-u
 - Papir za fotokopiranje
 - Indigo
 - Telefax i ading rolne
 - Selotejp trake
- Ostali potrošni kancelarijski materijal
- **KOMPLETAN PROGRAM GRAFIČKOG MATERIJALA**
- **KOMPLETNE ŠTAMPARSKE USLUGE**